

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægtsbog for Marine Freese

Flensborg

af

Hanne Fjeldgaard Vangsgaard
og
Flemming Kobberøe Skov

November 2014

Indholdsfortegnelse

Om Adel	2
Forfædretræ for Marine Freese	10
Forfædretræ for Svend 2 Estridsen	46
Forfædretræ for Gunhild	47
Forfædretræ for Tora Skoftesdatter Giske	48
Svend Estridsen	49
Einar Tambarskjelve	59
Harald Blåtand	62
Ringborge	76
Anetavle rapport for Carsten Rickertsen.....	79
Forfædretræ for Carsten Rickertsen.....	81
Løgismose	84
Prætorius: Min Flensborgske familie	86
Hakon Sigurdson Jarl.....	88
Forfædretræ for Bergliot Toresdatter.....	90
Harald 1. Hårfagre	91
Forfædretræ for Ragnhild Sigurdsdatter	93
Forfædretræ for Sigurd Orm i Øje	94
Ragnar Lodbrog	95
Sigurd Fafnersbane	97
Forfædretræ for Åsulv Skuleson Rein.....	99
Forfædretræ for Judith af Flanderen	100
Forfædretræ for Richard 1.	101
Rollo herug af Normandiet	102
Indeks.....	108

Indledning

Jeg har i tidligere arbejder skrevet om den lange linje i vores slægt fra vores farmor/mormor/oldemor/tipoldemor Inger Christensen (Kobberøe) over slægterne Levin, Juhl og Bartholin tilbage til 1600 tallet og Henrik Morian, chef for det norske postvæsen under Christian den 4.

For nylig kunne jeg fortsætte med Vincent Otto Bartholins aner i 1600 tallets Assens og 1500 tallets Flensborg. Se mer om Vincentz Otto Bartholin i bogen om ham.

Her starter jeg nu med
Marine Freese, født omk. 1500; død 15 september 1570 i Flensborg.
Hun giftede sig med Borgmester i Flensborg Carsten Rickertsen.
Langholz: Anetavler for berømte danskere 1989.

Herfra bevæger vi os på lidt usikker grund, fordi det klassiske filiationsbevis mangler.

Professor i kristendommens kulturhistorie ved theologisk fakultet i Århus, dr.phil. Per Ingesman, skriver om dette problem i Heraldisk Tidsskrift 5. 2.halvbind 1984:

"Antallet af danske adelslægter var i det 14. og 15. århundrede langt større end senere, og det store antal skyldes først og fremmest de talrige lavadelsslægter. Først efter at man i de seneste år er blevet klar over, at lavadelen i adelshistorisk og socialhistorisk henseende er nok så interessant som den politisk betydningsfulde højadel, er senmiddelalderens talrige lavadelsslægter dog virkelig blevet genstand for forskning.

I grunden har den nyeste forskning ikke gjort det nemmere at beskæftige sig med den ofte næsten ukendte lavadel. Troels Dahlerup har påvist ikke blot variationer, men ligefrem "mutationer", hvorved lavadelige slægtsvåbener helt har ændret udseende, og har vist, at højadel og bisper undertiden skaffede trofaste fogeder kongeligt adelsbrev med et våben, der var identisk med eller afledt af velynderens.

Der med er der sat spørgsmålstegn ved den mest grundlæggende - og hidtil almindeligt anerkendte - forudsætning for det adelsgenealogiske arbejde, nemlig den antagelse, at adelens våbener er arvelige og uforanderlige slægtsvåbener. Hertil kommer, at det har vist sig, at en betydelig del af senmiddelalderens lavadel ikke var særlig godsrig, men var en "funktionærgruppe", der levede af at administrere andres gods. Den var følgelig særdeles mobil, hvorfor man i lavadelsstudier tit må savne den hjælp, som adelens faste tilknytning til bestemte lokaliteter ellers yder i det adelsgenealogiske arbejde".

For eksempel viser samme artikel, at det rige ærkesæde i Lund tiltrak lavadelsmænd fra hele landet. De fleste af de personer, som der berettes om, har det tilfælles, at de pludselig dukker op i "miljøet" omkring ærkebispens, uden at deres baggrund fremtræder særlig klart. De er derfor velegnede til at belyse et væsentligt problem i undersøgelser af senmiddelalderens lavadel, nemlig at mange lavadelige er vanskelige at identificere, d. v. s. henføre til en bestemt slægt og placere på denne slægts stamtavle.

Thisets autoritet.

Ved identificering af adelige kommer adelshistorikeren sjældent uden om allerførst at skulle tage stilling til de forslag hertil, som er fremsat af adelshistorikeren Anders Thiset (1850 - 1917). Thiset er i høj grad skaberen af det adelsgenealogiske grundlag, som vi bygger på i dag, idet han udgav en række vigtige kilder til dansk adelshistorie og havde hovedansvaret for uundværlige adelshistoriske opslagsværker, først og fremmest den fra 1884 udgivne Danmarks Adels Aarbog (forkortet DDA). Benyttelsen af Thisets hjælpemidler er dog ofte problematisk. I de af Thiset udgivne bind af DDA finder man i stamtavlerne ofte oplysninger uden årstalsangivelser eller kildehenvisning. Sådanne oplysninger er ikke hentet fra samtidige kilder, men fra senere slægtsbogs traditioner, og bør derfor ikke anvendes uden efterprøvning ud fra andet kildemateriale, herunder også det heraldiske. I det hele taget er det vigtigt at gøre sig klart, at vi på en række punkter, især med hensyn til kildernes tilgængelighed, er langt bedre stillet end Thiset, der specielt i sine tidlige undersøgelser i høj grad måtte bygge på omfattende utrykt og derfor svært overskueligt kildemateriale. Man skal derfor ikke stole på Thiset eller andre adelsgenealogiske og heraldiske autoriteter - endsige bygge videre på deres konstruktioner - uden først at have foretaget en selvstændig og kritisk kildeundersøgelse. Supplerende kan nævnes Vatikanets arkiver med middelalderlige breve, bl.a. omhandlende tilladelser til ægteskab med forbudte slægtsrelationer.

Det var jo en længere historie fra en professor. Når vi ser på Marine Freese, så synes jeg, at der ikke er nogen tvivl om, at hun er adelig. Hvordan hendes stamtavle ser ud er lidt mere tvivlsomt, men jeg tror fuldt og fast på, at vi har Peder Jul, borgmester i Flensborg og Mette Krummedige som hendes oldeforældre.

Et par internet henvisninger understøtter denne opfattelse, men de kan jo have skrevet af efter hinanden:

<http://www.bidstrup.cc/slaegt/eftertavler/ankerbidstrup/>

<http://testing.lisaandroger.com/getperson.php?personID=I2116&tree=Sonja>

<http://worldconnect.rootsweb.ancestry.com/cgi-bin/igm.cgi?op=AHN&db=wensell&id=I217>

Jeg får dog også trøst fra anden side. Esbern Albretsen skriver i Den holstenske adels indvandring i Sønderjylland i det 13. - 14. århundrede. Historisk tidsskrift 13. række nr. 1. Bind 74 1974 side 138, noten:

"Da Thiset opstillede sine grundlæggende stamtavler, anvendte han våbenfællesskab som et afgørende kriterium for slægtskab (DDA 1888, s. 58), men allerede L. Bobé har påvist, at vasaller kunne antage deres herres våben (Slægten Ahlefeldts Historie I, 1912). Der er også eksempler på, at en mand har optaget sin mors eller endog sin hustrus våben, og forskerne synes således på vej til at opgive troen på, at mandslinjen har haft særlig betydning for beregning af slægtskabet i middelalderen. Der er nu en tendens til ikke at regne med slægter, men med familier, d. v. s. slægtninge på faders eller moders side, samt svogre (Dahlerup i Den Nordiske Adel i Senmiddelalderen, side 48 og følgende). Hertil kommer i flere tilfælde en advarsel mod at tillægge slægts- og familiesammenholdet for stor betydning f.eks. som politisk faktor. Ofte ser man klikker, som ikke er slægtsbestemte, og enkeltpersoner som ikke politisk optrådte på linje med deres slægtninge.

Moderne behandlinger af slægtsbegreber: Knud Prange, Heraldik og Historie, 1962, især side 10, 43 og 47 og følgende; Troels Dahlerup, Våbengrupper, similarisering og undervasallitet i dansk senmiddelalder, Heraldisk Tidsskrift 2, hft.17, 1968;"

Jeg har også andre argumenter !

Jeg vender mig til Gethers oplysninger om Marine. De for mig vigtige oplysninger er:

1. at Christian 3. tit bor hos hende og hendes mand Carsten Rickertsen, borgmester i Flensborg
2. at hun som enke beder kongen om hjælp til at fremskaffe mandebod for mordet på hendes søn i udlandet.

Jeg tror ikke, at kongen ville indlogere sig hos en almindelig bondekone fra Emmelsbøl, også selv om hun skulle være gift med borgmesteren.

Jeg vil derfor holde på, at Marine og alle andre vidste, at hun var af adelig herkomst. Så må vi selv væve de mellemliggende led til Per Jul.

Jeg ender med at sige, at hun er datter af fribonde Ingken Vedders Freese, født omk. 1450; død efter 1483 i Bargum, Nørre Gøs herred, Flensborg amt. Han er søn af 100. væbner Wendt Freese og 101. Mette Hansdatter Myndel.

Noter for fribonde Ingken Vedders Freese:

Måske bonde i Emmelsbüll, Vidding herred.

I Breklum sogn lå det landgods, der havde tilhørt Magnus Paysens oldefader og som senere var solgt til Henrik Freese, hvis søn, Went, afhændede det meste til bispestolen i Slesvig.

Knud Gether anfører i sin bog: Middelalder-familier i Flensborg og Nordfrisland og deres efterkommere i Danmark, Tyskland og Norge, et bidrag til Sønderjyllands personalhistorie 1986, side 314:

Hvorledes Inge Vedders (Freese) og hans børn skal placeres i nævnte slægtssammenhæng er vanskeligt at forestille sig, og bliver vel aldrig opklaret, men den kendte, nu afdøde, flensborgske genealog Peter Tramsen, har i Stadtarchiv Flensborg efterladt et notat, skrevet i 1930'erne, efter hvilket det fremgår, at Inge Vedders, som han kalder Inngen Frese, måske kunne være en søn af Wendt Frese, og således en broder eller halvbroder til Otte og Didrik Frese af Arlevad.

Bjarne Bidstrup fremfører det samme på sin hjemmeside:

www.bidstrup.cc/slaegt

Individual Note: <http://www.olesenlarsen.dk/slgt/1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1.html>

1.2.2.2.1.2.1.2.2.2.1 Inge Vedders Frese - Friis (nedlagt 2013)

Gift før ca. 1476 i Emmersbøl sogn (?)

Slægten Frese var Nordfrislands ældste og mest kendte adelsfamilie, der i midten af det sekstende århundrede, ligesom slægten Jul og andre slægter uddøde på mandssiden eller overgik til borger- eller bondestanden. De Freser førte et af guld og blå, fra venstre skrådelt våbenskjold, på hjelmen to af samme farver delte vesselhorn, hver besat med to påfjer, og er stambeslægtet med den sønderjyske adelige æt Jul, der havde et skjoldmærke, der noget lignede Freesernes. Slægten Frese ejede i 1400-tallet det i Olderup sogn beliggende gods Arlevad (borgen Arlevad tilhørte ikke Freserne).

Frese, der skrev sig til Arlevad og førte slægtsvåbenet, var antagelig Jesse Frese, der 1373 forseglede et til kong Valdemar udgivet gældsbev.

Om Adel. Indsamlet af Flemming Kobberøe Skov. Noteapparat ufuldstændigt.

I en afhandling "Land - By - Marked, to økonomiske landskaber i 1400-tallets Slesvig" 1988 skriver Bjørn Larsen om adelen i Slesvig. Han citerer greverne Henrik, Adolf og Gerd, som i 1422 gav privilegium til deres tapre mænd og alle indbyggere i landet, i praksis "ridderskabet", man skrev jo ikke til almindelige mennesker. Heri var at læse, at ingen af disse var forpligtede til at yde bede eller skat, undtagen når hertugdøtre skulle giftes eller "hvad Gud forbyde", når et hovedslag var tabt. Alle skatter var frivillige, de skulle kun ydes af de tilliggende gårde i drift, og måtte ikke danne sædvane. Ordlyden af et frihedsbrev kunne være:

"Vihar givet NN..... og hans rette arvinger sådanne friheder i det gods, som han nu har i væрге, som samme NNs fader og hans forfædre tilforn har haft. Til gengæld skal NN og hans arvinger og efterkommere gøre frimandstjeneste med harnisk og hest til de tidspunkter, hvor vi eller vore lensmænd ønsker, til behov og nød i vore lande" Det var denne frihed, som var forskellen på almindelige borgere og bønder, og delvis på kirkens folk, og så de adelige eller ridderne, som det hed i middelalderen.

Lad os se, hvordan denne adelige frihed blev praktiseret i Kongeriget Danmark og i Arvekongeriget Norge.

Eksemplet Hvideslægten:

Der er skrevet meget om dem. Marianne Johansens og Helle Haldings "Thi de var en stor slægt" er en god introduktion. Heraldikken er interessant. Der benyttes mange former for våben i slægten, som det fremgår af skjoldefrisen i Sorø Klosterkirke. Sorø kloster belv grundlagt af hvideslægten i 1141. Sorøkrøniken af Svend Ranvig 1986, skildrer det meste, også de forskellige opfattelser af slægten og dens våben. Der bringes også mange oversatte dokumenter om slægten.

Det sidste kloster, grundlagt af Hvide gods var Knardrup, hvis sidste ejere fik jendommen

konfiskeret efter, de var fundet skyldige i mordet på Erik Klipping i Finderup lade.
Heraldikken

Den er indgående skildret af Ernst Verwooldt i Heraldisk tidsskrift- - Bd.5, nr. 49/540 (1984). - side 190-213.

Han skriver:

"Der er historisk sus, kraft og drama over den sjællandske stormandsæt, vi betegner med slægtsnavnet Hvide efter dens stamfader Skjalm Hvide.

Denne mægtige slægt, der var indgiftet i kongeslægten og havde store godsbesiddelser på Sjælland, frembragte en mængde af rigets mest ansete mænd. På det verdslige område besatte slægten betydelige rigsebedsmandsstillinger som kansler, kammermester, drost og gælker, og på det kirkelige område blev ikke mindre end 10 af slægten biskopper, fem af disse endda ærkebiskopper. Kvinderne i slægten prægede også tiden, idet de blev indgiftede i andre stormandsslægter, og to af dem nåede at blive dronninger i Sverige. Hvideslægten brugte ikke selv navnet Hvide, der kun var Skjalm Hvides personlige tilnavn. Den yngre Hvide-slægt, hvis stamfar - den berømte marsk Stig (Andersen Hvide) - gennem kvindeliner var i slægt med Skjalm Hvide, antog først under Frederik I slægtsnavnet Hvide, men uddøde i mandslinjen 1567 med Otte Stigsen Hvide. Slægten burde derfor snarere betegnes Skjalm-slægten, men Hvide navnet er dog så almindelig kendt, at det af traditionsmæssige grunde er fastholdt.

Slægten som magtbegreb i middelalderen:

Historien er altid præget af den tid, den skrives i, og er altid under revision. I den nationale historieskrivning omkring århundredeskiftet blev konger, kirkefyrster og stormænd fremstillet som nationens ypperste, selv om de til tider kunne have interessante svagheder. Under dem stod folket, der skulle "styres".

Erik Arup og Hal Koch pillede ved myterne, og især efter sidste verdenskrig er "klassekamp" blevet temaet - det fortiede flertals historie. Hvis man - også heraldisk - skal forstå den periode af den danske højmiddelalder, som vi her beskæftiger os med, må der efter min personlige opfattelse anlægges en ny synsvinkel- Selvfølgelig var der "klasser" i middelalderen, men de dikterede ikke situationen. Samfundet var derimod sammensat af slægter - tænk bare på Island i "sagatiden". Enkelt udtrykt er 1100- og 1200-tallet i Danmark præget ikke alene af den normalt omtalte kamp mellem kongemagt og kirke, der også havde en europæisk baggrund, men måske langt mere af slægtskampe mellem ikke alene forskellige grene af kongeslægten, men også af magtfulde stormandsslægter. Den mægtige jyske Trugotslægt, der talte repræsentanter som ærkebiskopperne Asser og Eskil, samt historieskriveren Svend Aggesen, havde gennem generationer indtaget den fremskudte plads i et vist samvirke med den sjællandske Bodilslægt med tilknytning til Næstved. Det er denne magtstilling, som Hviderne ved sin førstemand Absalon overtager

omkring 1170 under Valdemar den Store, som på det tidspunkt var hans og slægtens eneste reelle mulighed for at nå magten i landet. Men parterne var jo ingenlunde bundet til én front fra fødsel til død. Det var en magtkamp mellem aristokratiske slægter, der suverænt udnyttede ideerne efter behov. Kun ved at anskue tingene ud fra denne synsvinkel er det muligt at forstå, hvorledes Hvide-slægten under de første Valdemarer var kongens støtte i genrejsningen efter borgerkrigens ulykker, men at de senere som kongemagtens modstandere var med til at styrte landet ud i en uforsonlig og bitter kamp mellem kongemagt og kirke - den kirke, i hvilken Hviderne havde taget magten. Uden at gå så langt som Palle Lauring, der mere end antyder, at Absalon har drømt om, at kronen skulle gå over til Hviderne, er der grund til at være opmærksom på, at springet fra de mægtige høvdingeslægter i 1100-tallet og de endnu på kong Valdemars tid overlevende grene af kongehuset ikke kan have været stort. De ledende høvdinge ætter var så socialt højtplaceret, at kongerne undertiden enten overlod deres egne sønner til opfostring hos dem eller lod deres døtre gifte ind i disse slægtsklaner.

Ærkebiskop Assers faster Bodil var således gift med kong Erik Ejegod og da de 1102 drog ud på pilgrimsrejse til Det hellige Land overlod de deres søn Knud Lavard i Skjalm Hvides varetægt (Hans kone, Signe Asbjørnsdatter var søskendebarn til Erik Ejegod FS). Asser Rigs hustru Inge var datterdatter af Knud den Hellige, broder til Erik Ejegod, og det har nok været disse relationer, der var baggrunden for at kong Valdemar blev opfostret hos Asser Rig og Fru Inge sammen med Absalon og Esbern Snare. Jacob Sunesen var gift med Estrid, der formentlig var en illegitim datter af kong Valdemar. De godsrige Sunesønner kunne endnu i 1208 føre deres egen af kongemagten uafhængige udenrigspolitik, idet de - omend forgæves i slaget ved Lena - forsøgte at udslutte deres svoger, den svenske kongeætling Sverker som konge af Sverige. Hvorom alting er, må det i hvert tilfælde betragtes som en kendsgerning, at Absalon og Valdemar i disse år bygger ættekirker omkap. I Sorø bygger Absalon en ættekirke for Hviderne, hvortil han flytter stamfaderen Skjalm Hvides ben og reserverer sig den fornemste gravplads ved alteret som sin kirkes - Hvidernes kirkes største mand.

I Ringsted bygger Valdemar sin ættekirke, hvor hans far Knud Lavard gravlægges foran alteret som helgen og den nye kongeslægts stamfader.

Heraldikken blev også taget i anvendelse i begge kirker for at vise de to slægters herkomst og selvfølelse. I Sorø kirke fremviser Hvide-slægten sin magtfulde i den berømte skjoldefrise, der strækker sig hele højkirken rundt, og i Ringsted kirke findes i koret kalkmalerier af de første Valdemarere - alle med våbenskjolde med Valdemarernes slægtsvåben, der først senere kan betegnes som det egentlige rigsvåben: de 3 blå løver i gult felt strøet med søblade.

Våbengrupper, Vasalitet og Våbenret.

Det har hidtil været den herskende opfattelse, at Hvide-slægtens grundvåben er et fem gange tværdelt skjold. Professor Troels Dahlerup har fremsat den hypotese, at dette bjælkevåben med varianter skulle være "normalvåben" for et stort antal stormandsslægter, der som "Hviderne" havde deres tyngdepunkt i Østdanmark, d.v.s. Sjælland og Skåne. Udbredelsen af våbnet til andre blodbeslægtede familier skulle bero på, at man fra de gamle Hvider "adledede" sine vasaller ved tildeling af våbner, hvori "bjælkevåbnet" på en eller anden måde indgik som bestanddel.

Teorien synes besnærende og ganske overbevisende for så vidt angår adskillige senmiddelalderlige våbenbrevsslægter fra 1400- og 1500-tallet, men for så vidt angår Hvidernes heraldik fra højmiddelalderen forekommer den mig ikke sandsynliggjort. Den europæiske feudalisme, som vi kender den fra England, Tyskland og Frankrig, med egentlige og arvelige vasalforhold blev ikke gennemført i højmiddelalderens Danmark, og landet blev i hvert fald aldrig nogen lensstat. Indehaverne af lenene vedblev at være kongelige embedsmænd, der handlede i kongens navn, og kongemagten slap ikke sin direkte overhøjhed over lenets indbyggere angående de judicielle og politiske funktioner. Det var ikke selve embedet, der var bortforlenet, men kun de til dette knyttede økonomiske fordele.

Hvis man skal opnå en mere generel forståelse af Hvide-ættens heraldik og genealogi, er det efter min opfattelse langt mere væsentligt at forstå, at højmiddelalderens opfattelse af mands- og kvindelinjer og deres betydning for våbenføring var en helt anden end den agnatiske opfattelse, som senere sejrede, og som Thiset har baseret sine stamtavler på i Danmarks Adels Aarbog.

Hvide-slægten bør ikke opfattes som agnatisk sammenhørende familie, men snarere som en gruppe i hinanden indgiftede stormandsslægter, af hvilke kun de færreste førte fast slægtsnavn, men hvor manden ved indgåelse af giftermål ofte antog hustruens måske "mægtigere" slægtsvåben eller kombinerede det med sit eget fædrene våben i en ny kombination.

Genealogernes forsøg på at opdele slægten under betegnelser som for eksempel Galen, Litle, Saltensee og Rani er fra et heraldisk synspunkt irrelevant. Det er et spændende nordisk heraldisk særpræg, at slægtsvåben i højmiddelalderen kan være enten et fra fædrene side nedarvet våben eller et fra mødrene side antaget våben. Ved en vurdering af Hvide-heraldikken må man derfor hele tiden være opmærksom på og tillægge det betydning, at nordisk højmiddelalder har en så speciel og vekslende brug af våbenmærker, at personer undertiden optog det mødrene navn, men beholdt det fædrene våben, og at slægter ind imellem ombyttede deres eget slægtsvåben med det mødrene. Midt i nutidens kønsrolledebat kan det være ganske forfriskende at konstatere, at slægten i de danske middelalderlige landskabslove ikke er en agnatisk afgrænset sluttet eller organiseret gruppe; den består såvel af fædrene som mødrene frænder, og de to grupper er i det væsentlige ligestillede - også heraldisk set".

Forfædre til Marine Freese

Wendt Freese
f: omk. 1390
d: eft. 15 juni 1466 i Husum, Slesvig
Anenummer: 1432

Fort. s. 11

Ingken Vedders Freese
f: omk. 1450
d: eft. 1500 i Bargum, Nørre Gøs
herred, Flensborg amt
Anenummer: 716

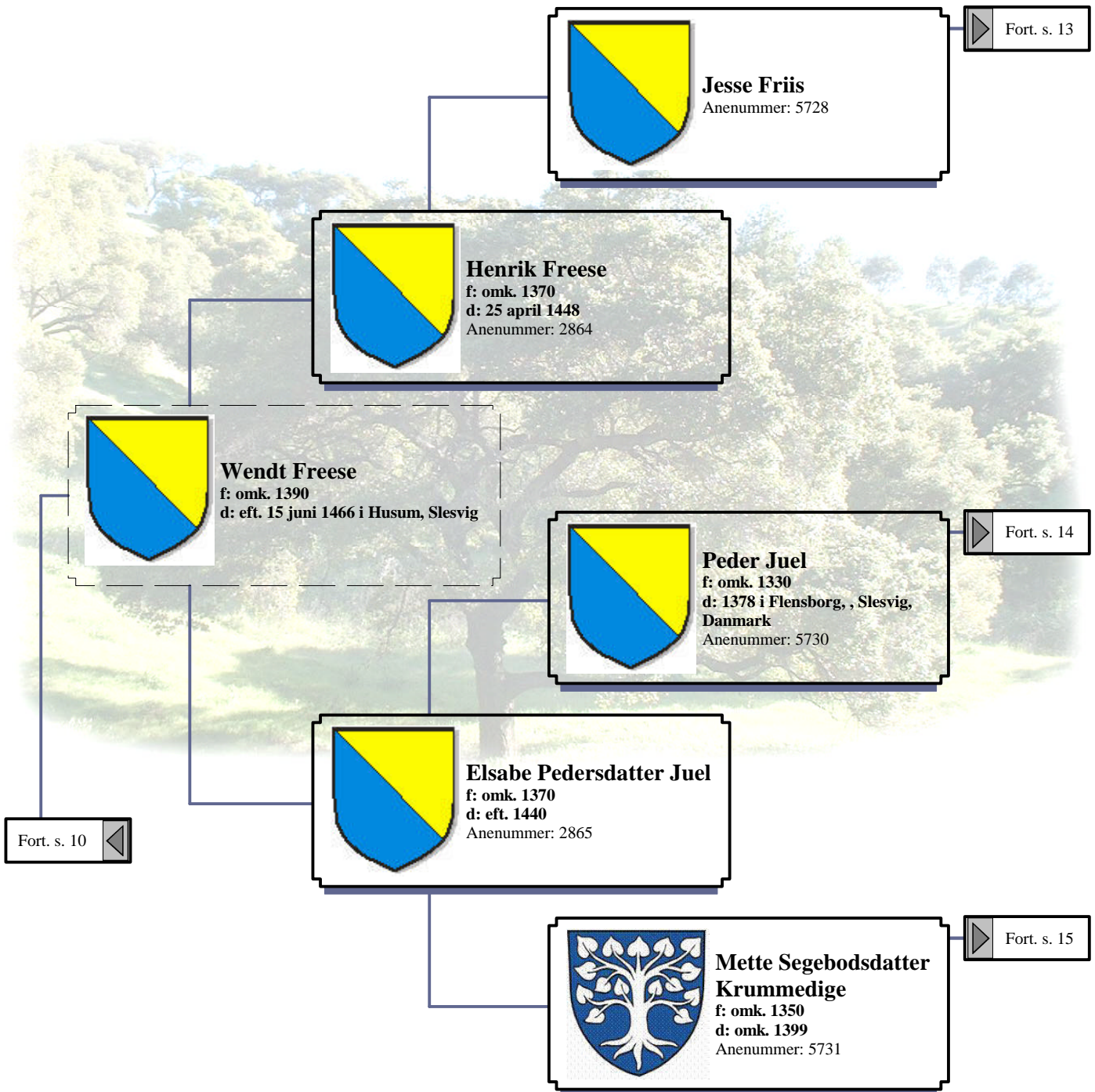
Mette Hansdatter Myndel
Anenummer: 1433

Fort. s. 12

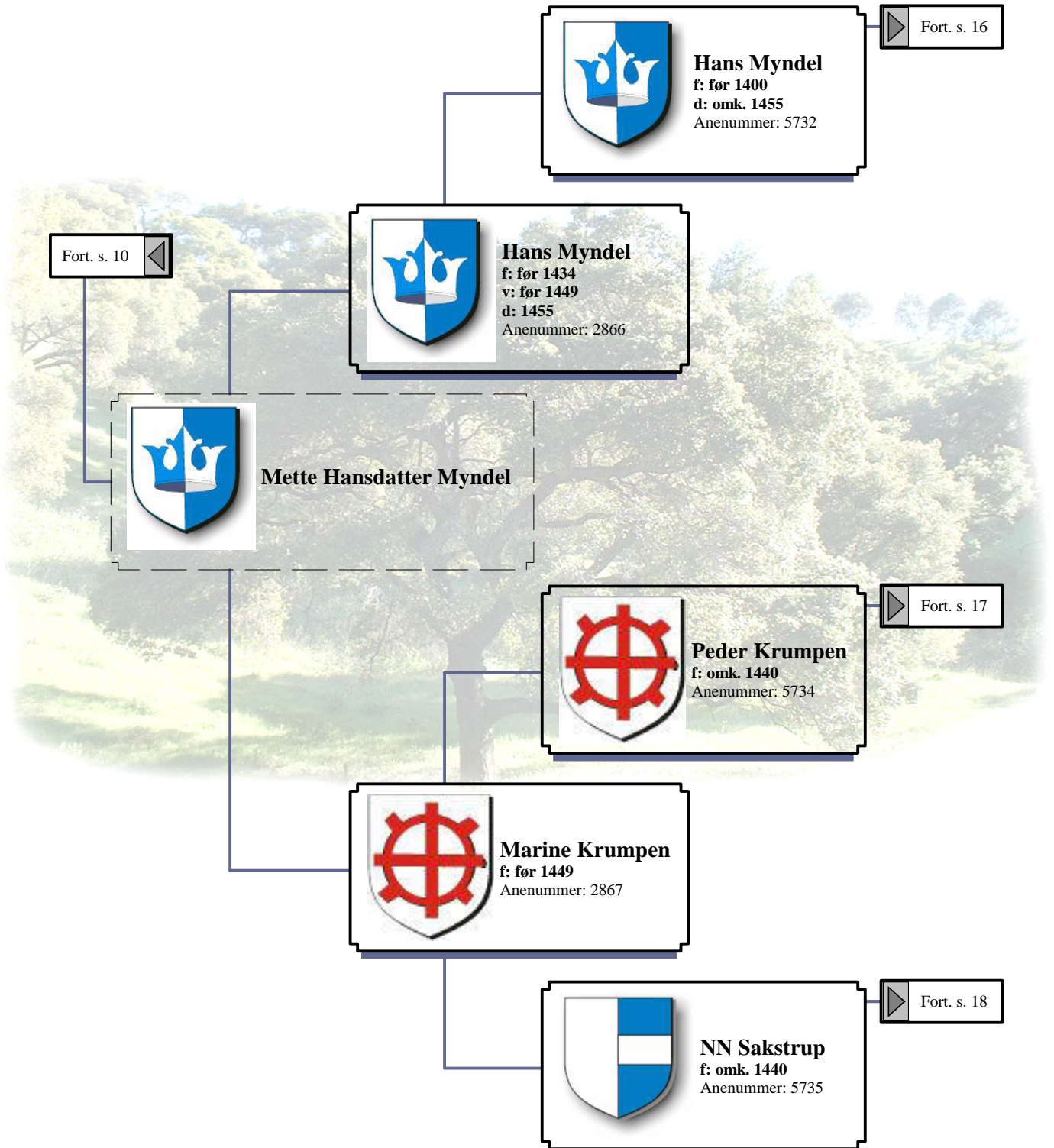

Marine Freese
f: 1496 i Ennesbøl, Tønder amt,
Slesvig
v: omk. 1520 i Flensborg, Slesvig
d: 15 september 1570 i Flensborg,
Slesvig, Danmark
Anenummer: 358

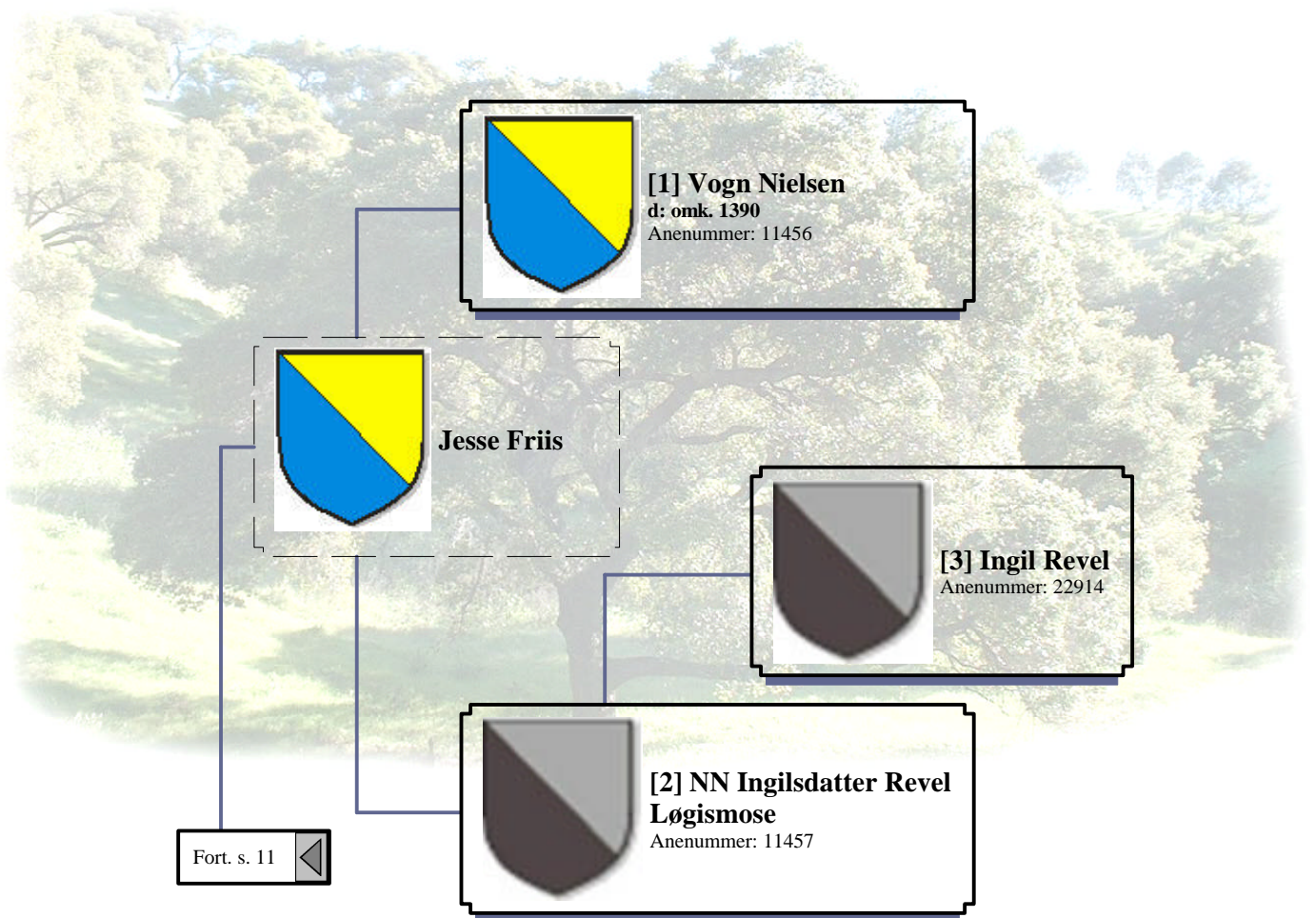
Forfædre til Marine Freese

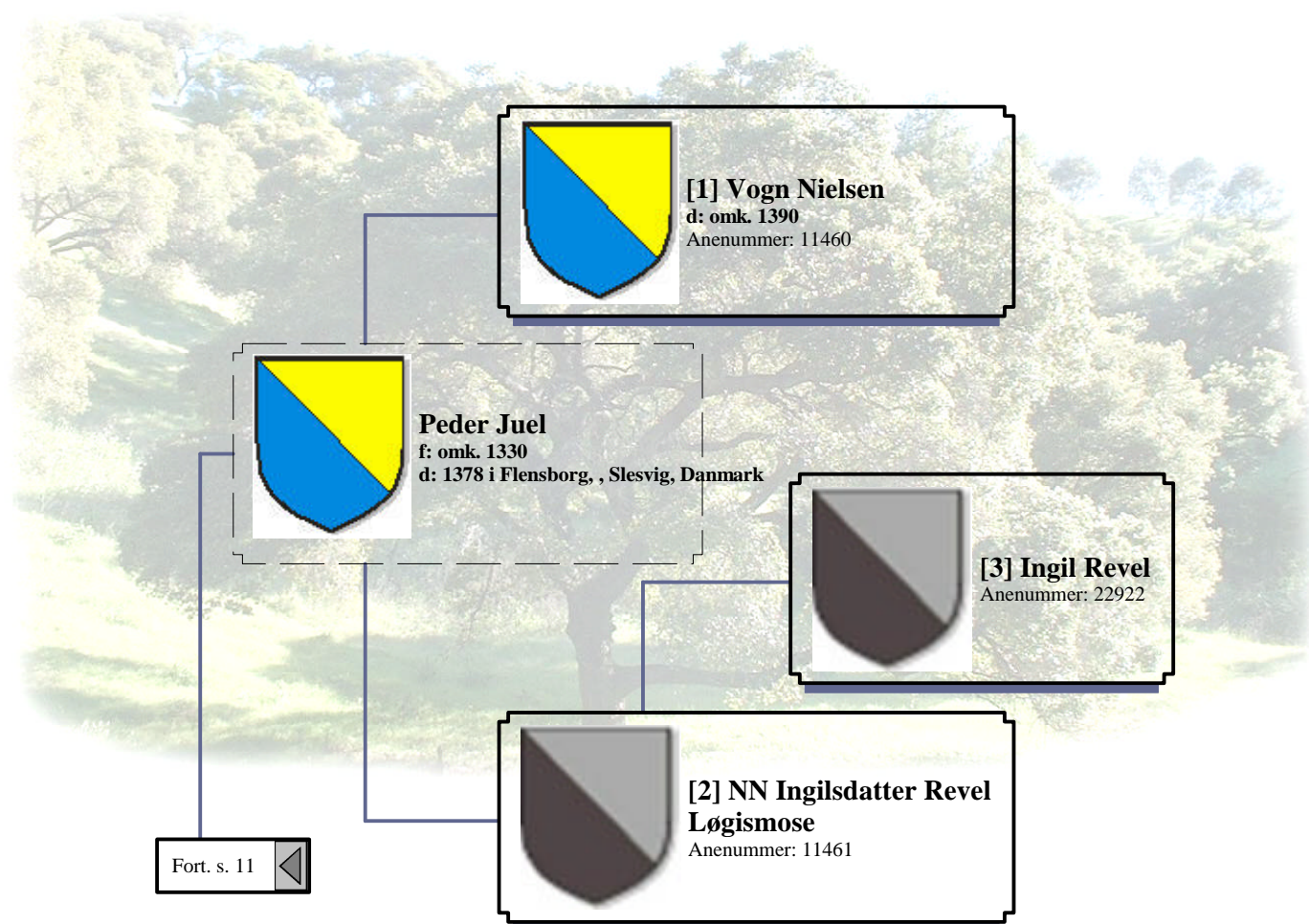
Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Fort. s. 11

Segebod Johansen

Krummedige

f: omk. 1310 i Krummendick,
Itzehoe, Holsten
v: omk. 1350 i Løgismose, Båg
herred, Odense amt
d: omk. 1395
Anenummer: 11462

Fort. s. 19

Mette Segebodsdatter
Krummedige

f: omk. 1350
d: omk. 1399

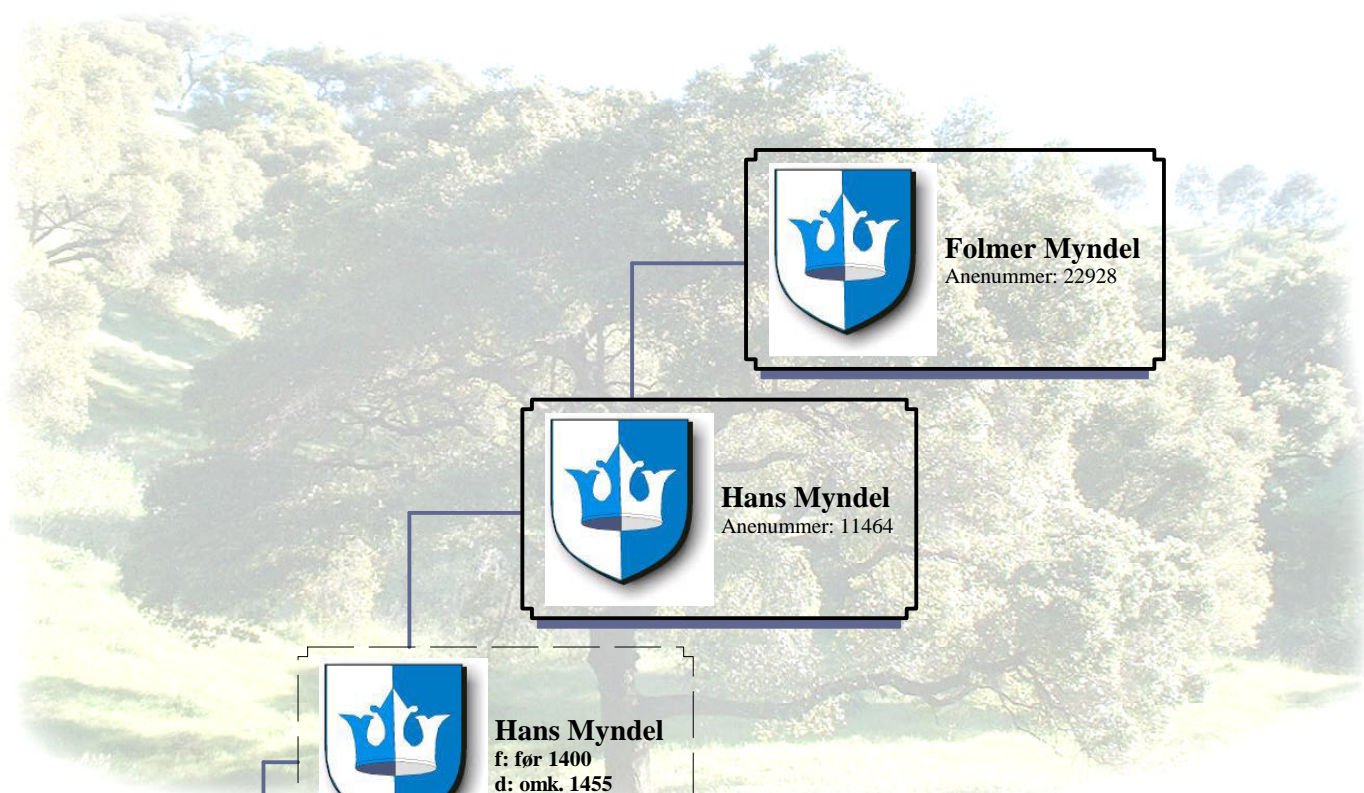

Cecilie Pedersdatter Skram

f: 1316 i Rundhof, Slesvig
d: eft. 1397
Anenummer: 11463

Fort. s. 20

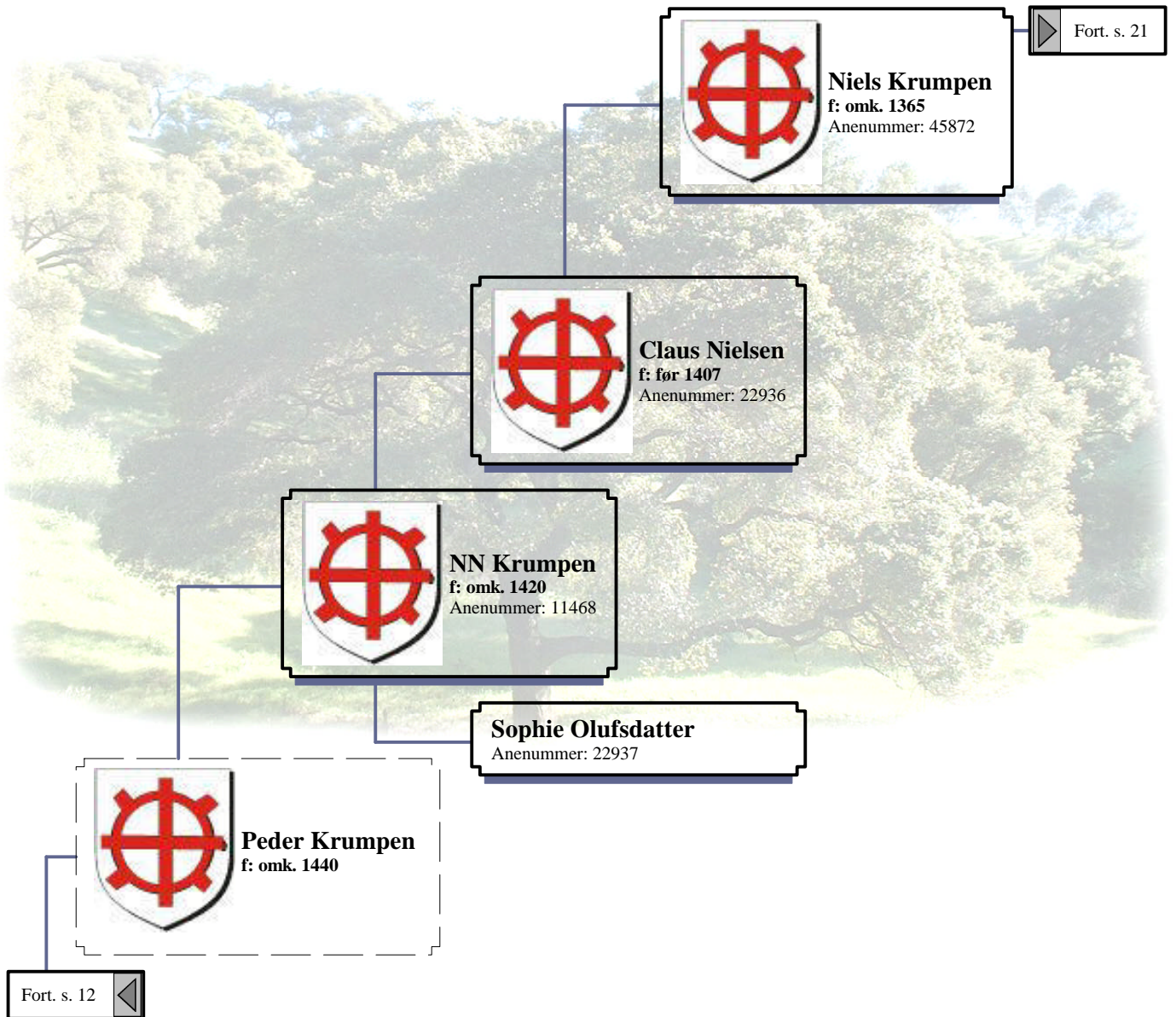
Forfædre til Marine Freese

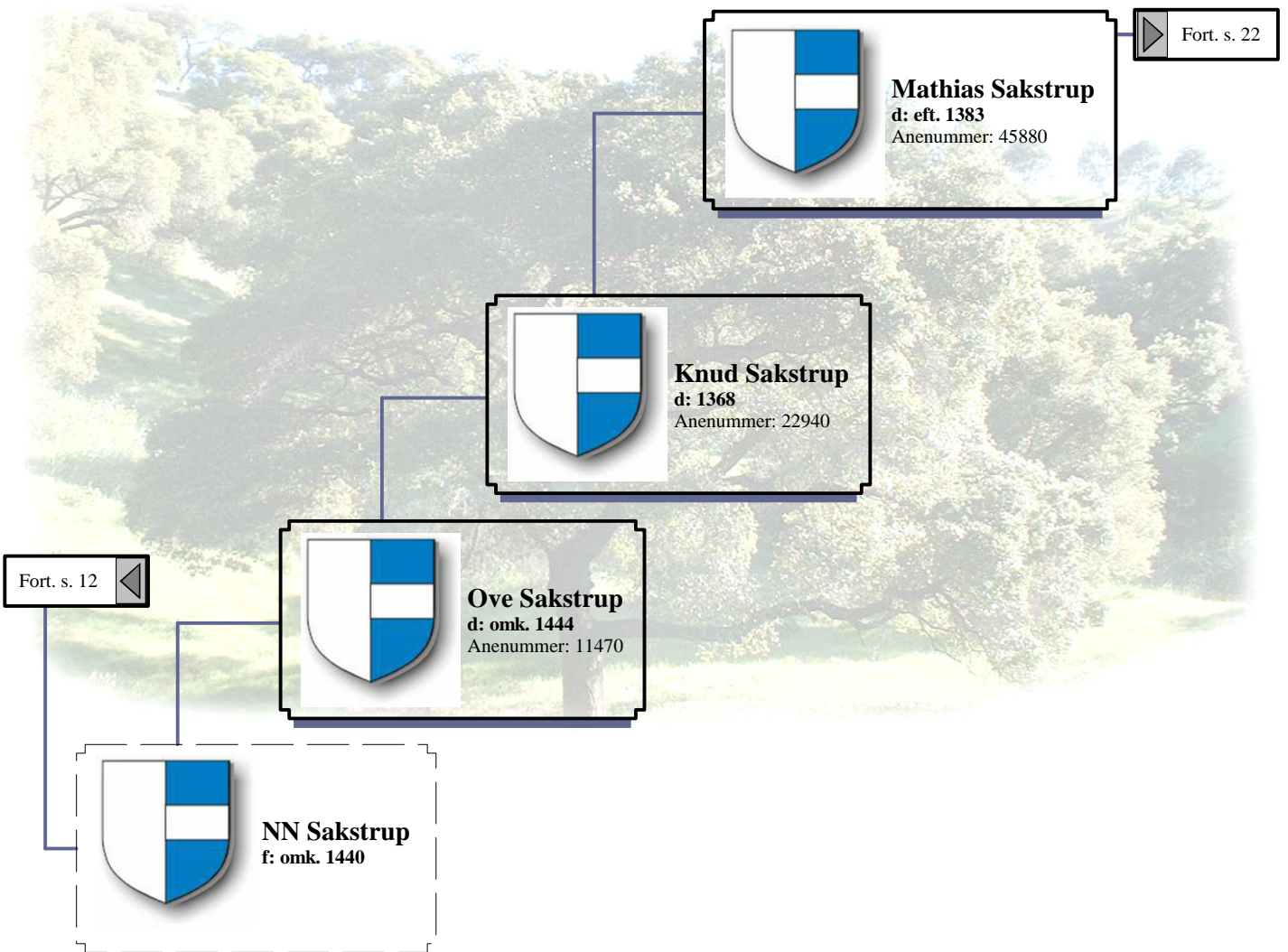
Fort. s. 12

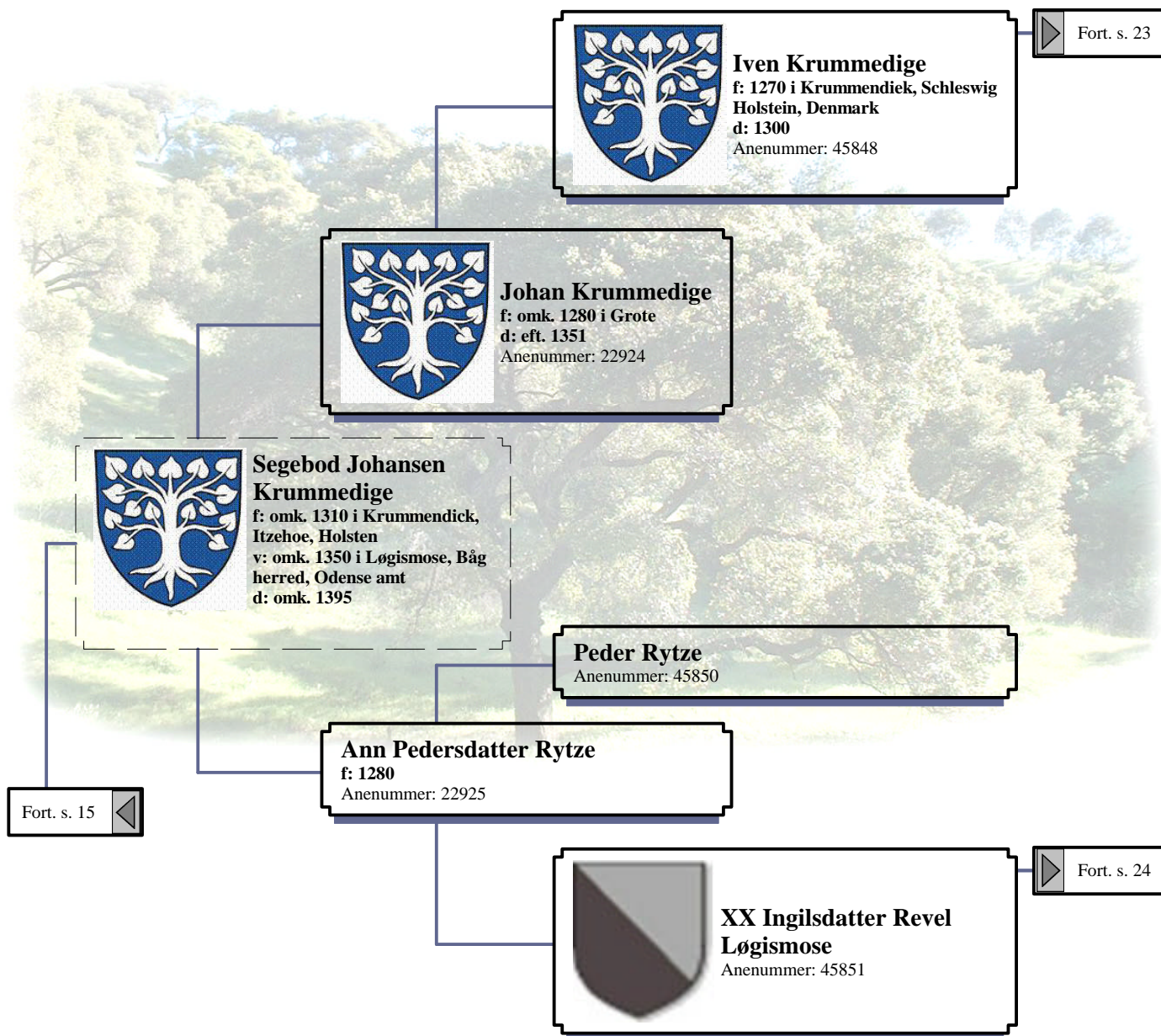
Forfædre til Marine Freese

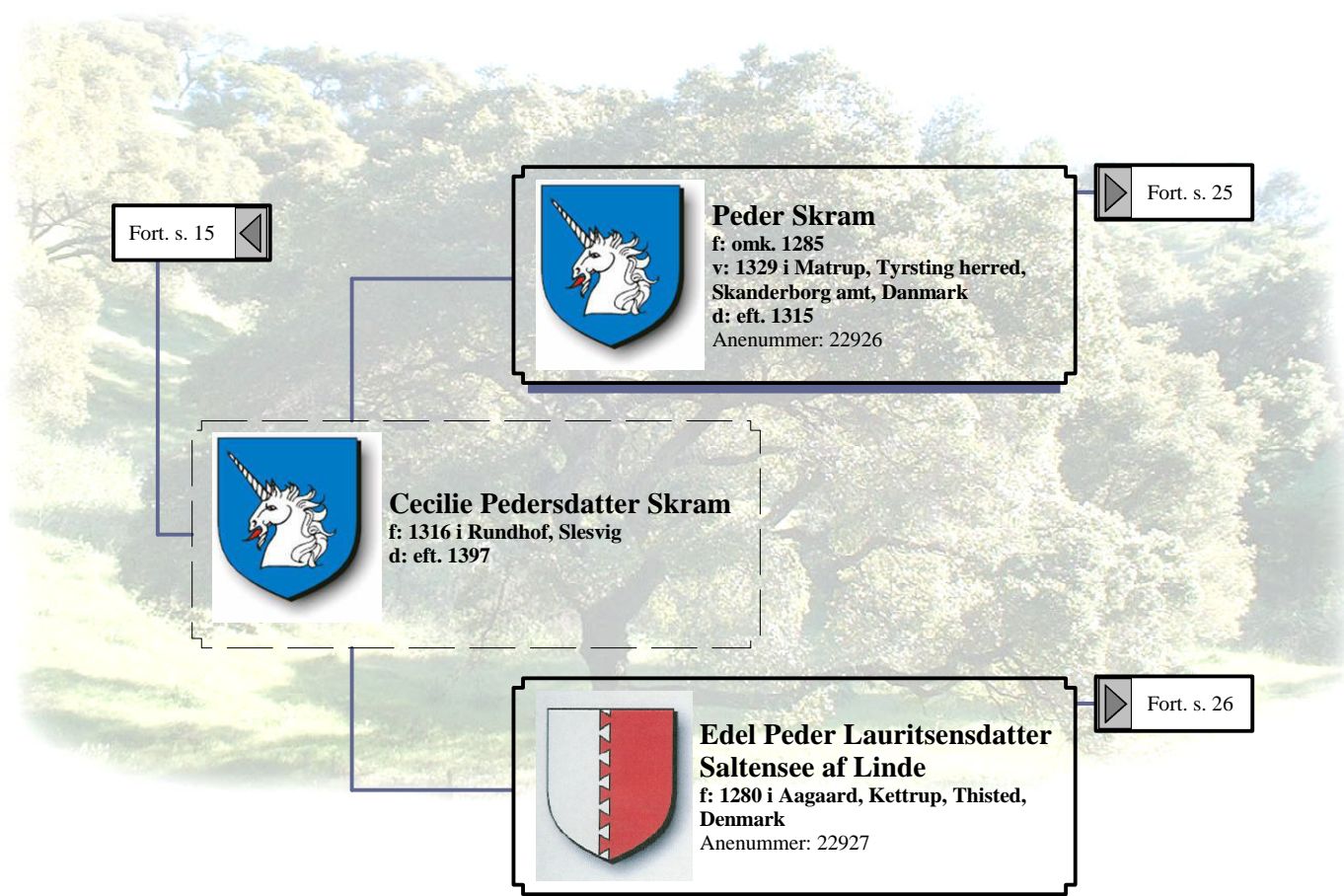
Forfædre til Marine Freese

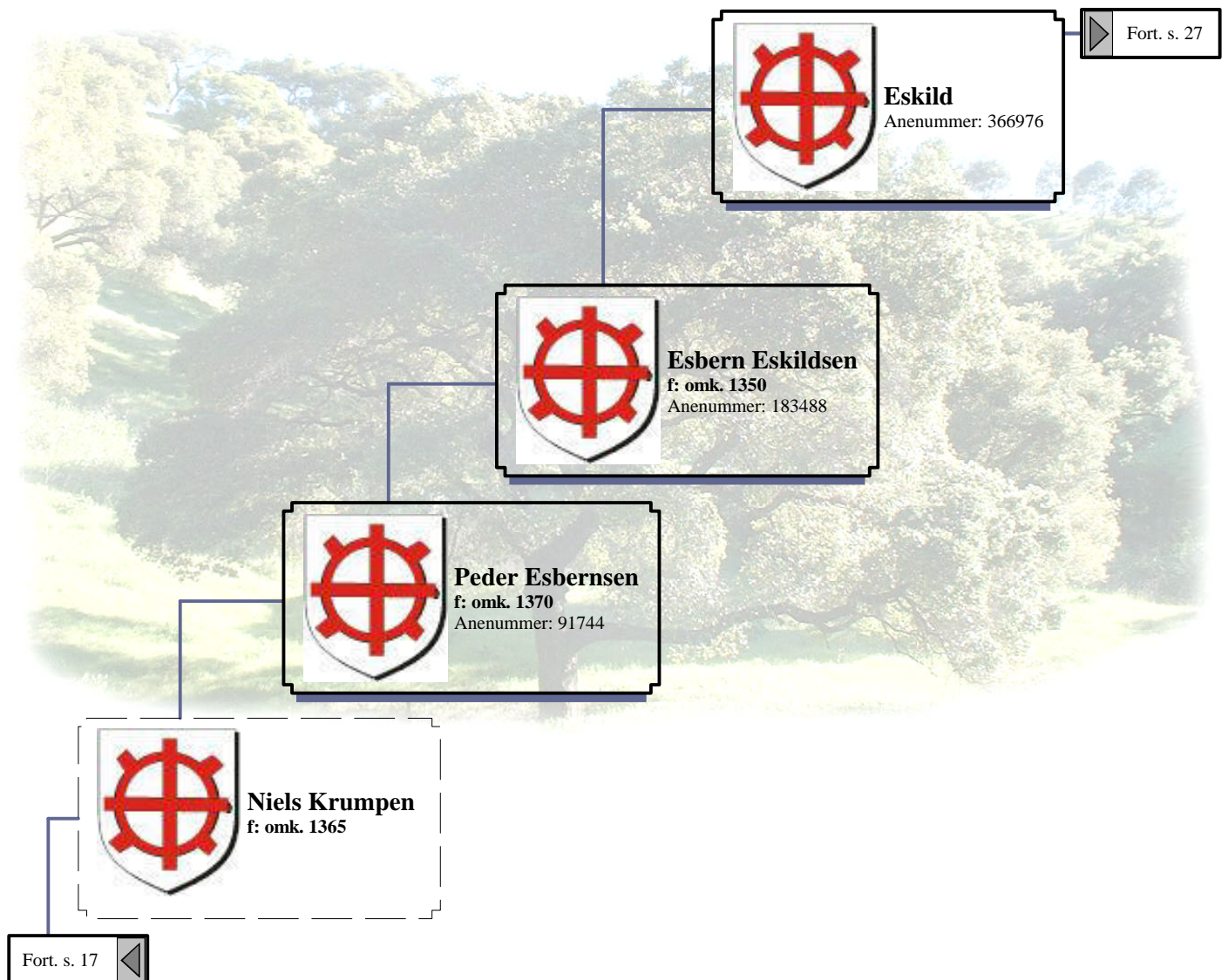
Forfædre til Marine Freese

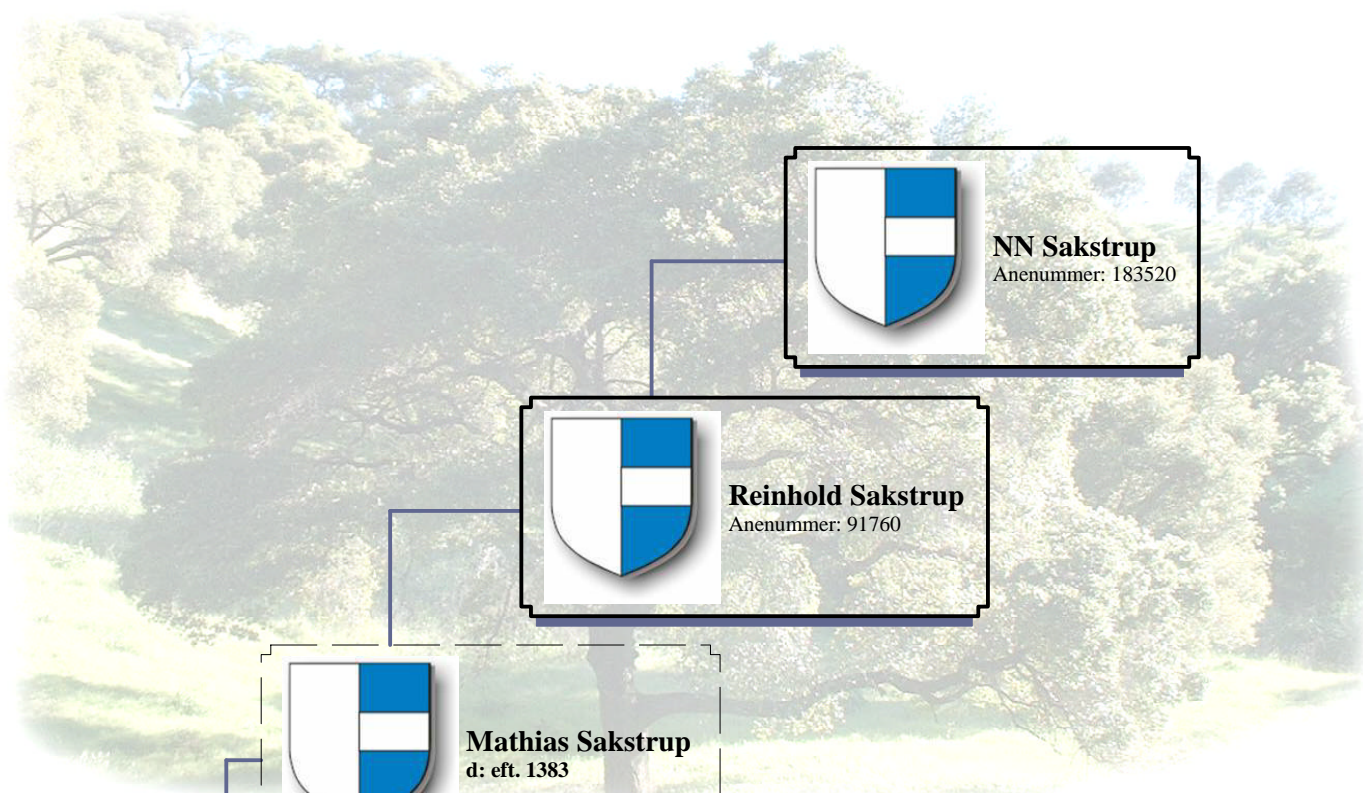
Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

NN Sakstrup
Aenummer: 183520

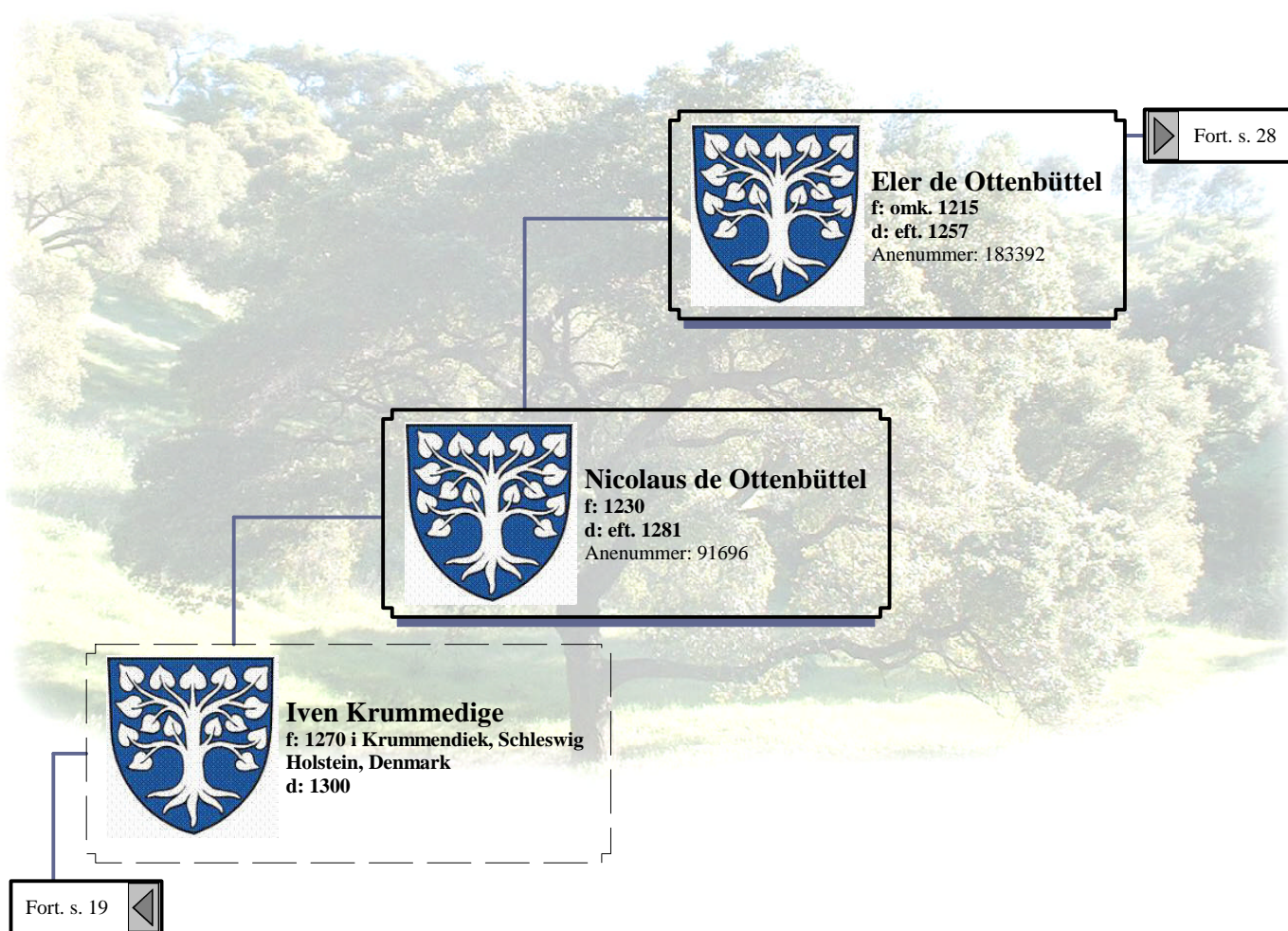
Reinhold Sakstrup
Aenummer: 91760

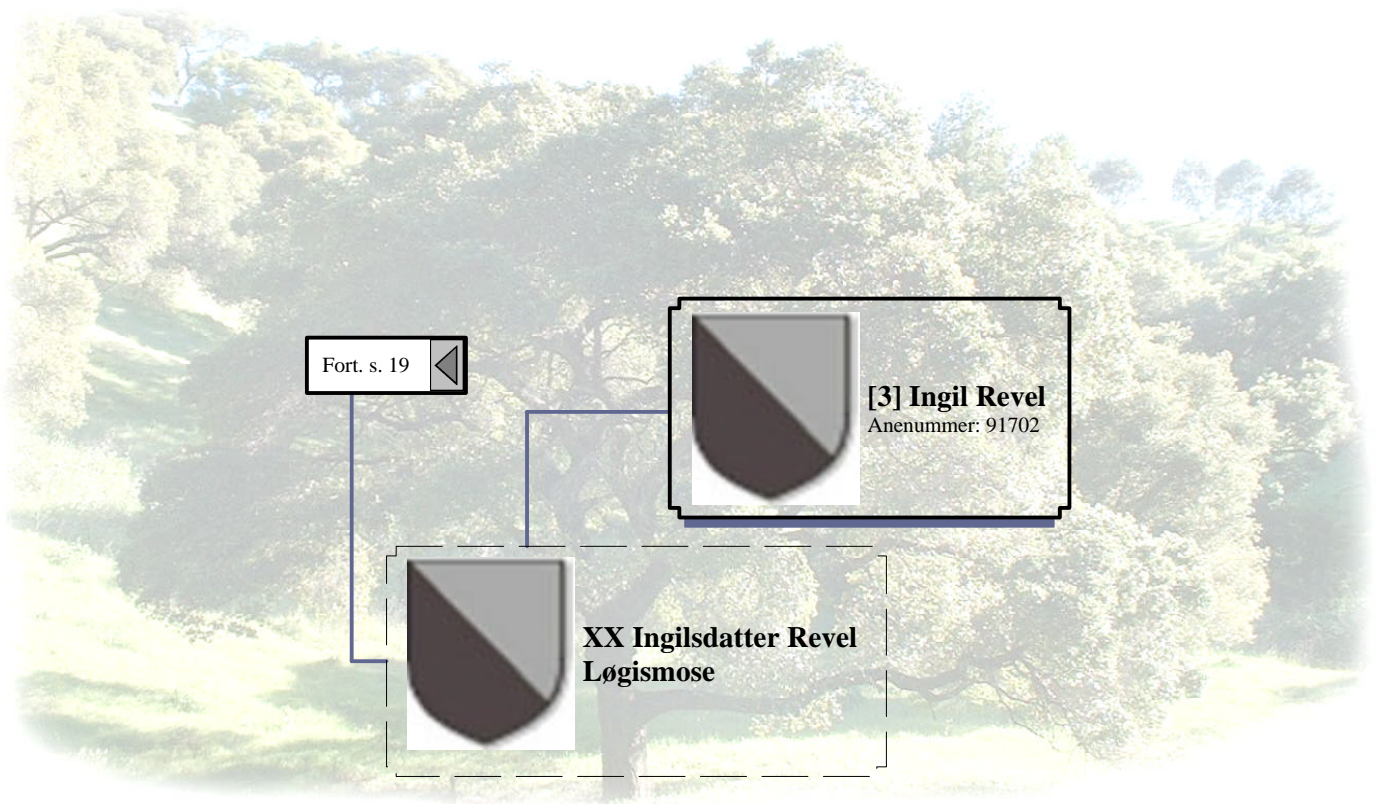
Mathias Sakstrup
d: eft. 1383

Fort. s. 18

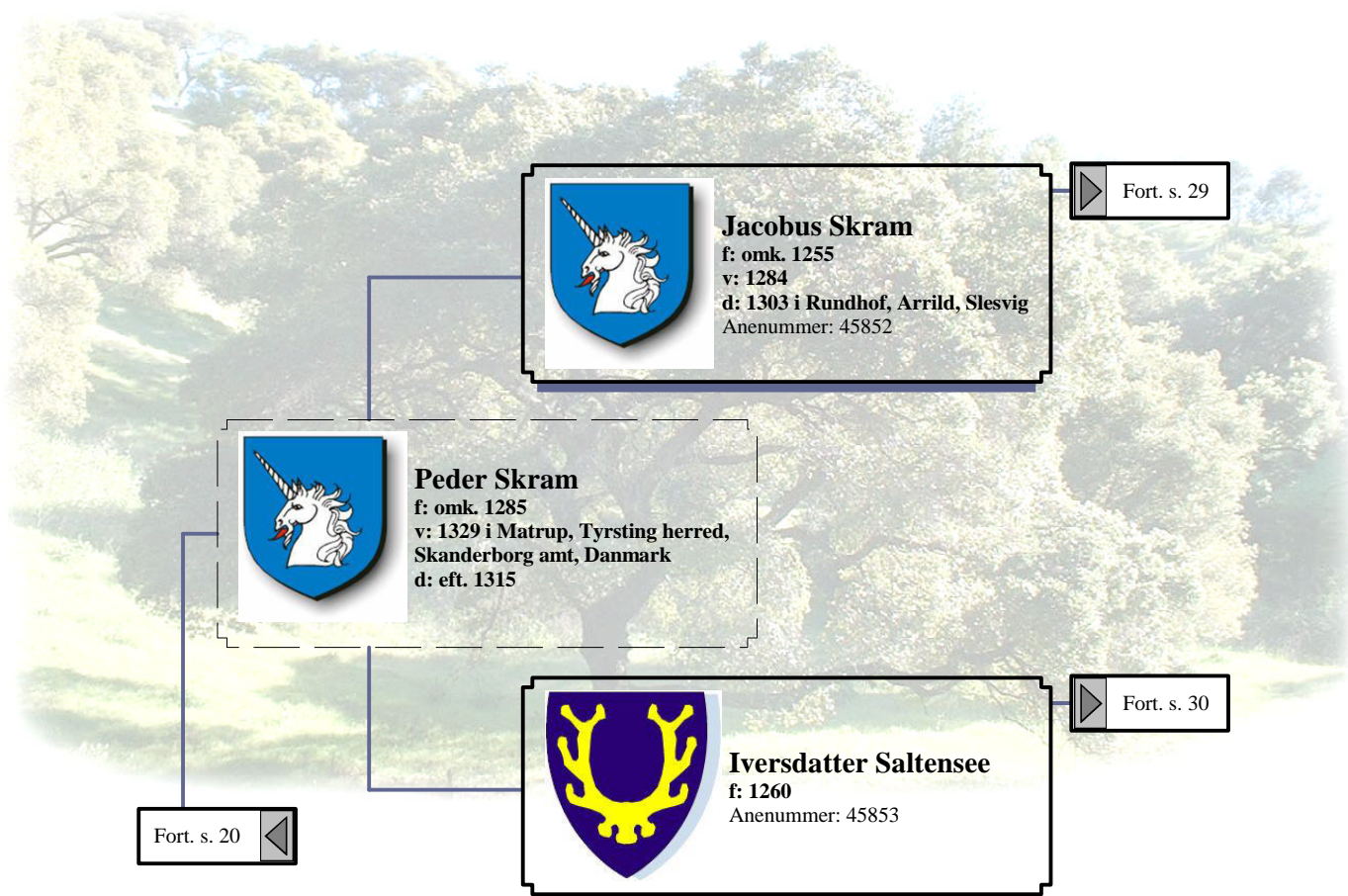
Forfædre til Marine Freese

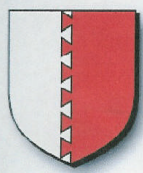
Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Niels
Anenummer: 183416

Lage Nielsen
f: omk. 1230
Anenummer: 91708

Peder Saltensee
f: 1261 i Aagaard, Kettrup, Thisted,
Denmark
v: 1285
Anenummer: 45854

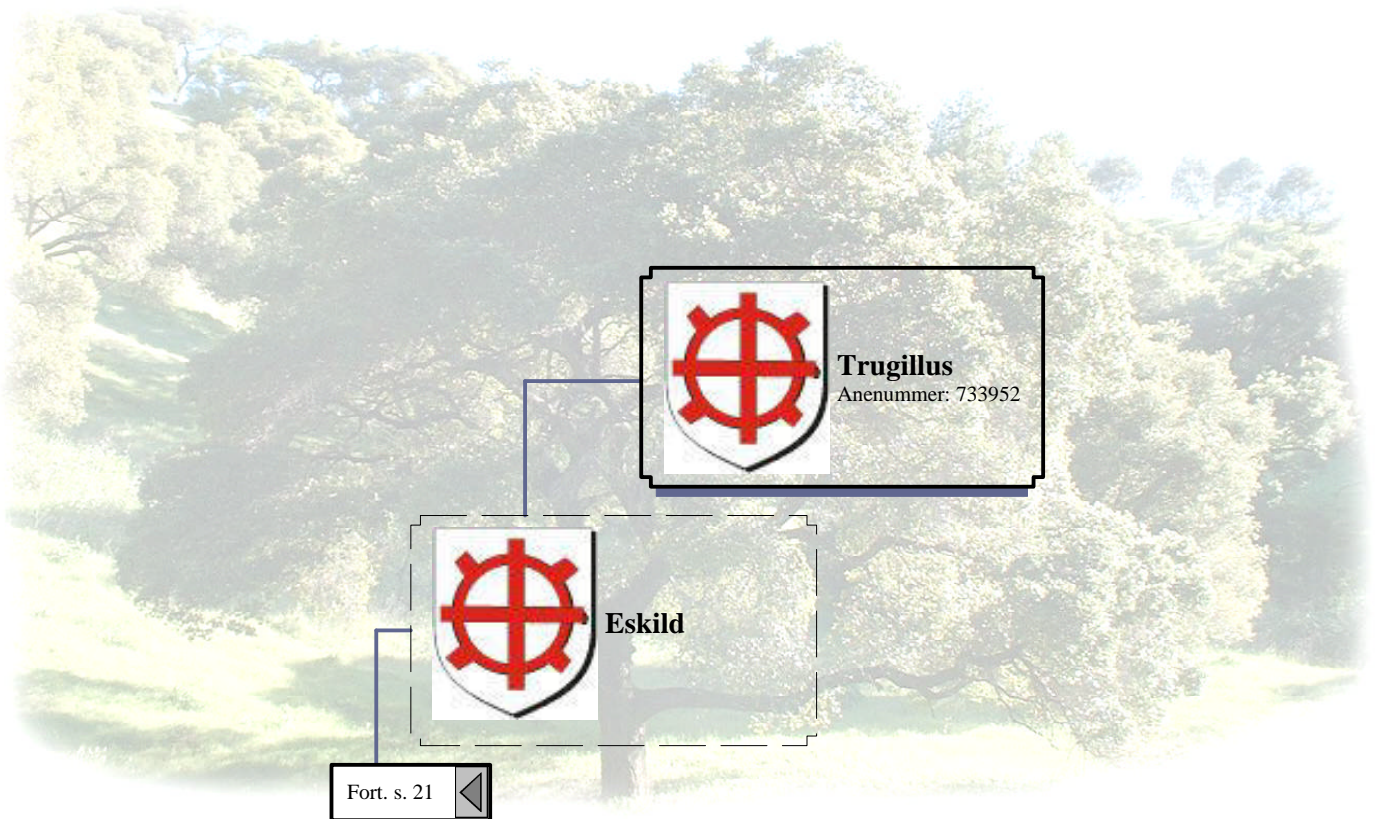
Fort. s. 20 ◀

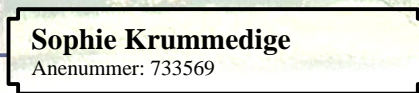
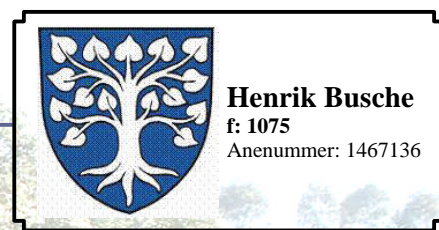
**Edel Peder Lauritsensdatter
Saltensee af Linde**
f: 1280 i Aagaard, Kettrup, Thisted,
Denmark

Andersdatter
f: omk. 1260
Anenummer: 45855

Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Fort. s. 23

Forfædre til Marine Freese

Peder Skram
f: omk. 1240
Anenummer: 91704

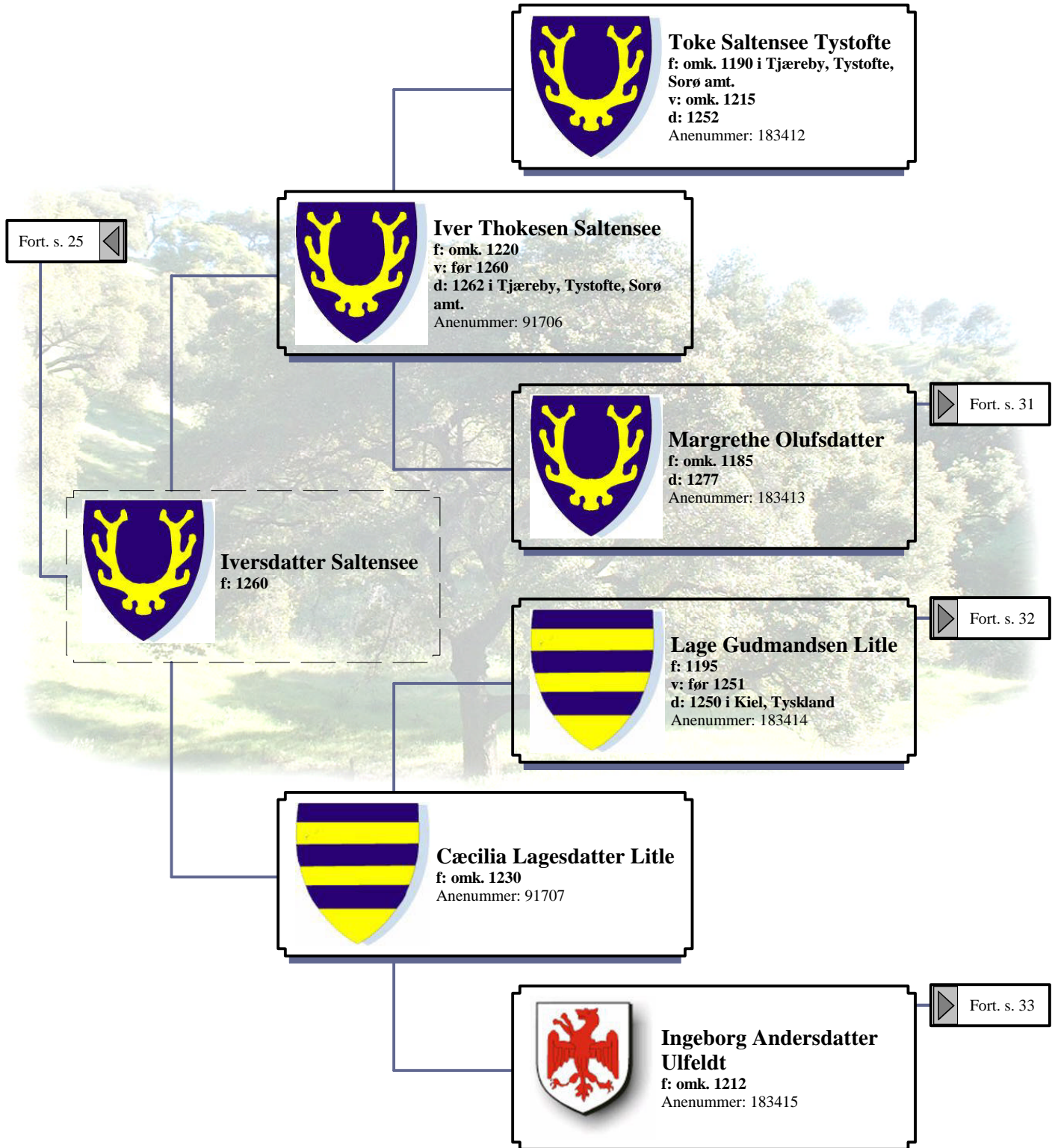

Jacobus Skram
f: omk. 1255
v: 1284
d: 1303 i Rundhof, Arrild, Slesvig

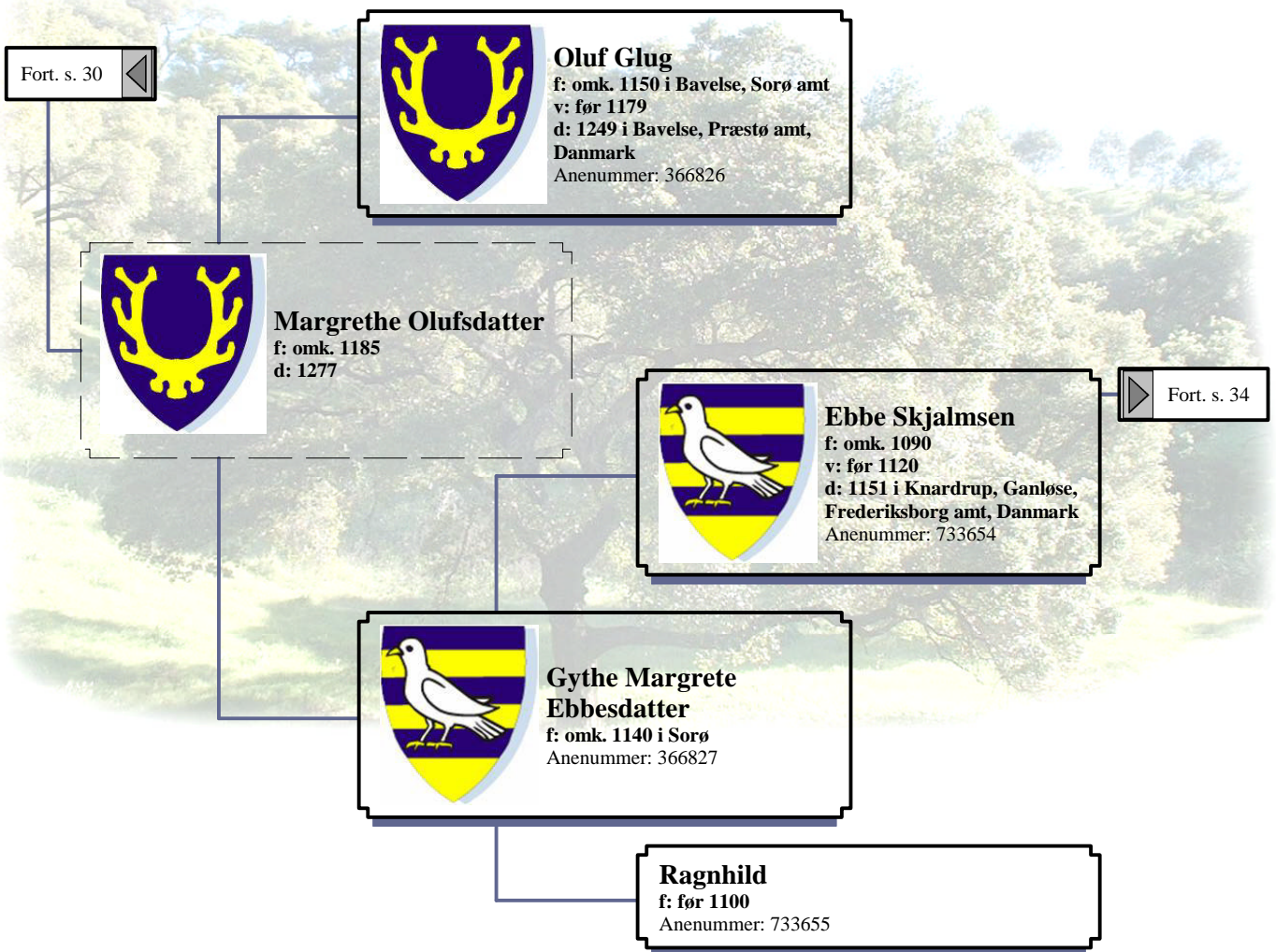
Fort. s. 25

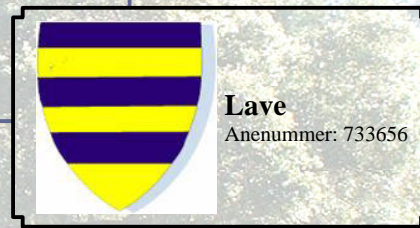
Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

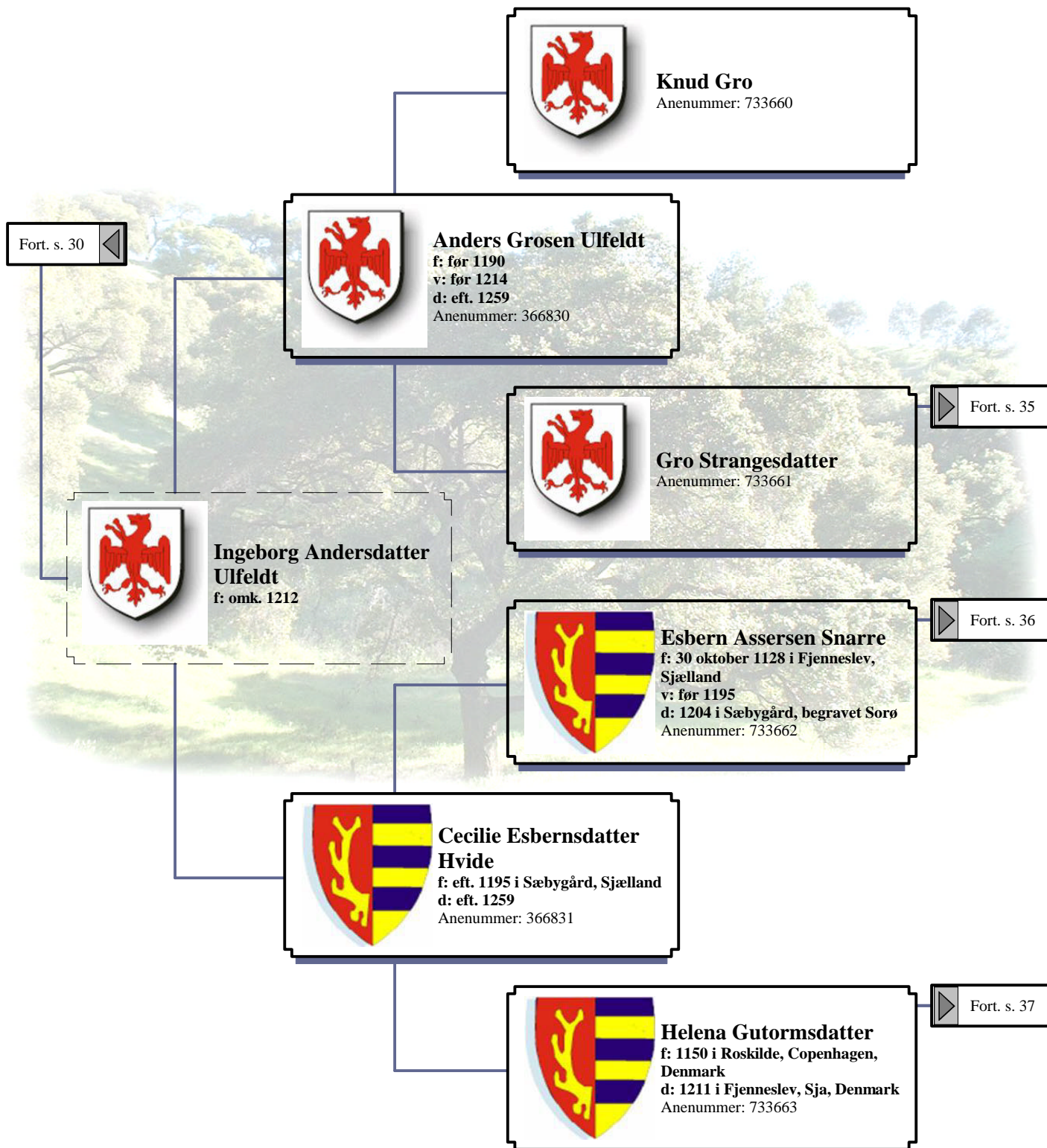

Forfædre til Marine Freese

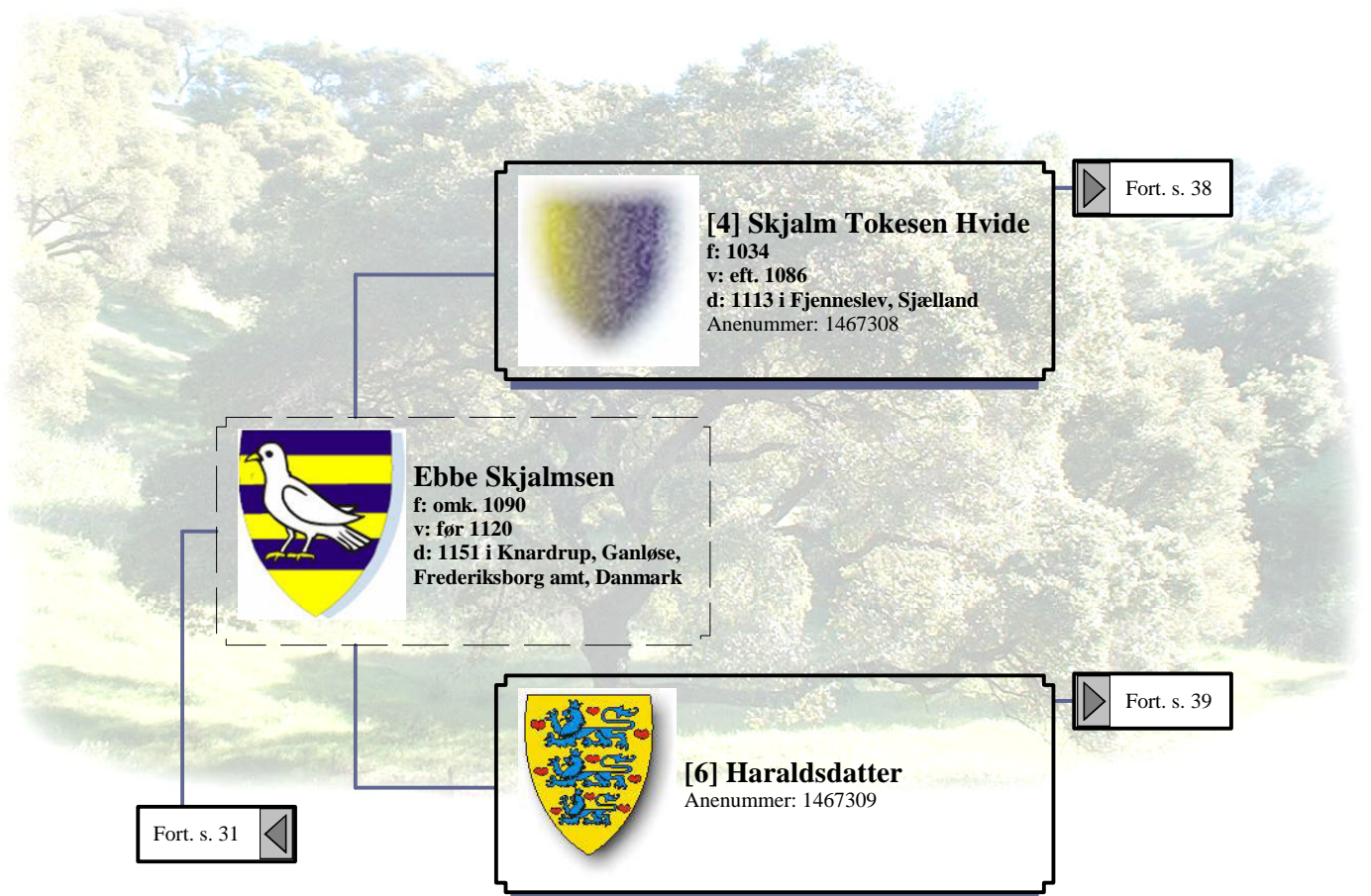

Fort. s. 30

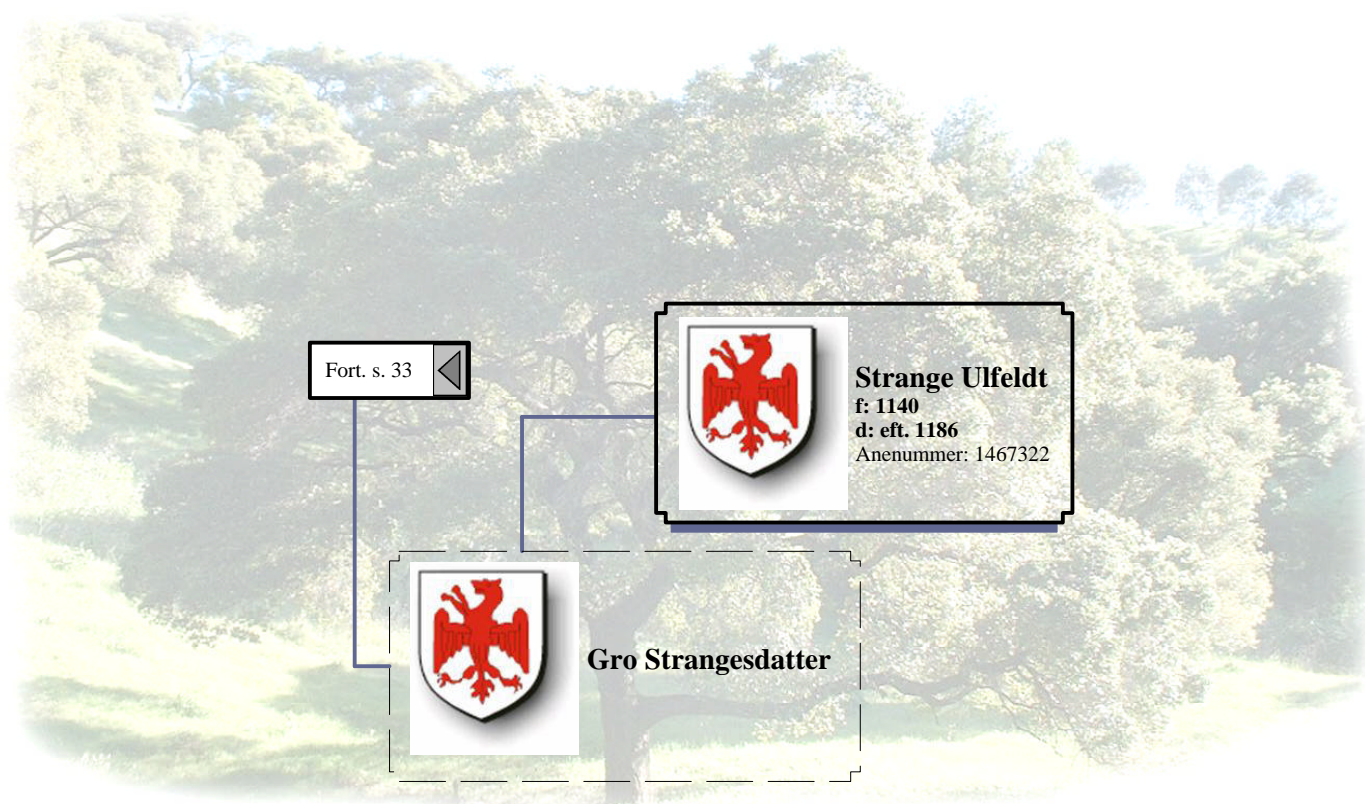
Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

[4] Skjalm Tokesen Hvide
f: 1034
v: eft. 1086
d: 1113 i Fjenneslev, Sjælland
Anenummer: 2934648

Fort. s. 40

Asser Rig
f: omk. 1100 i Fjenneslev
d: omk. 1149
Anenummer: 1467324

[6] Haraldsdatter
Anenummer: 2934649

Fort. s. 41

Esbern Assersen Snarre
f: 30 oktober 1128 i Fjenneslev, Sjælland
v: før 1195
d: 1204 i Sæbygård, begravet Sorø

Erik Folke af Götaland
f: før 1080
d: eft. 1145 i Falster
Anenummer: 2934650

Fort. s. 33

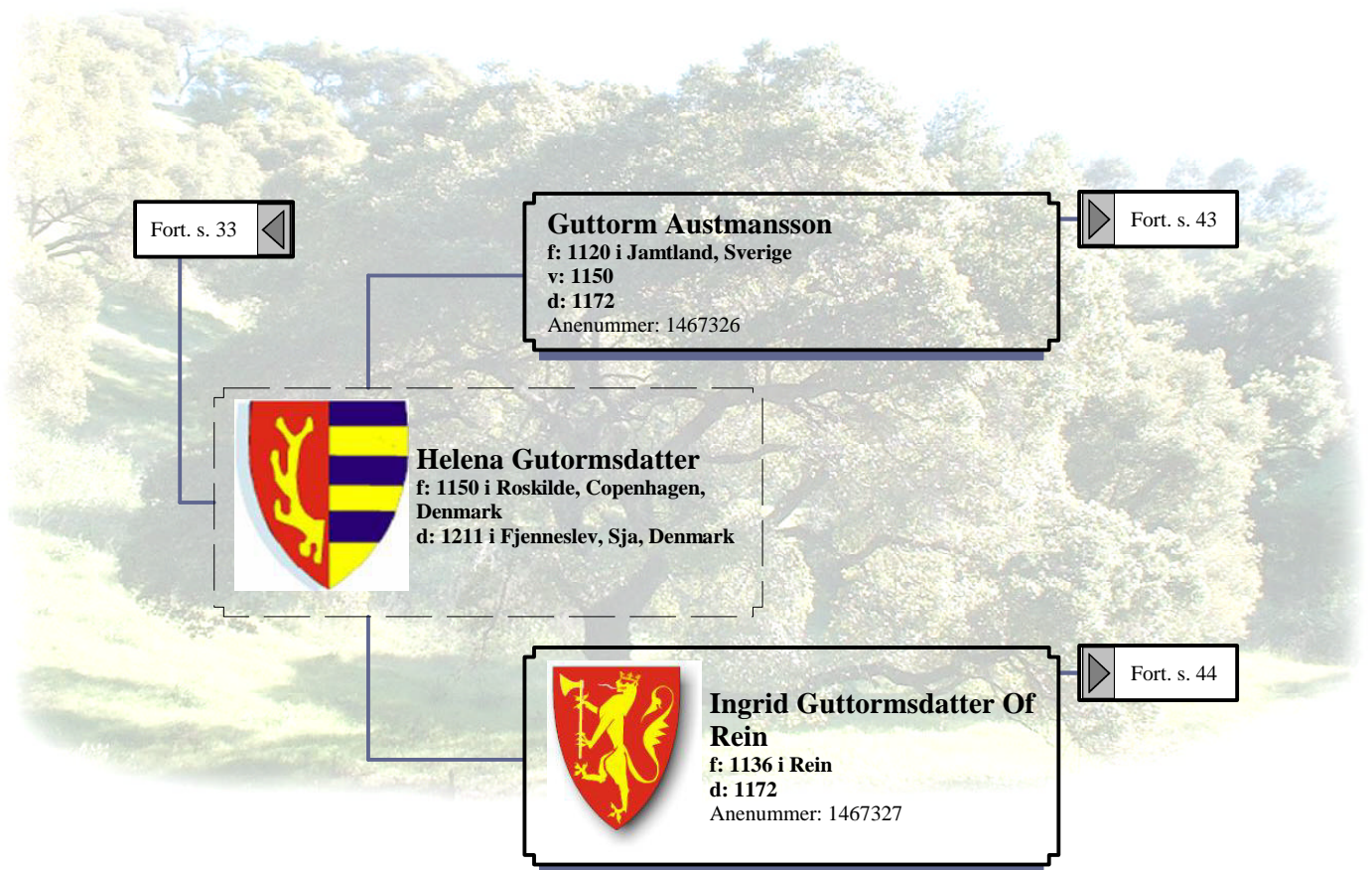
Ingeborg Eriksdatter
f: omk. 1105
d: 1157
Anenummer: 1467325

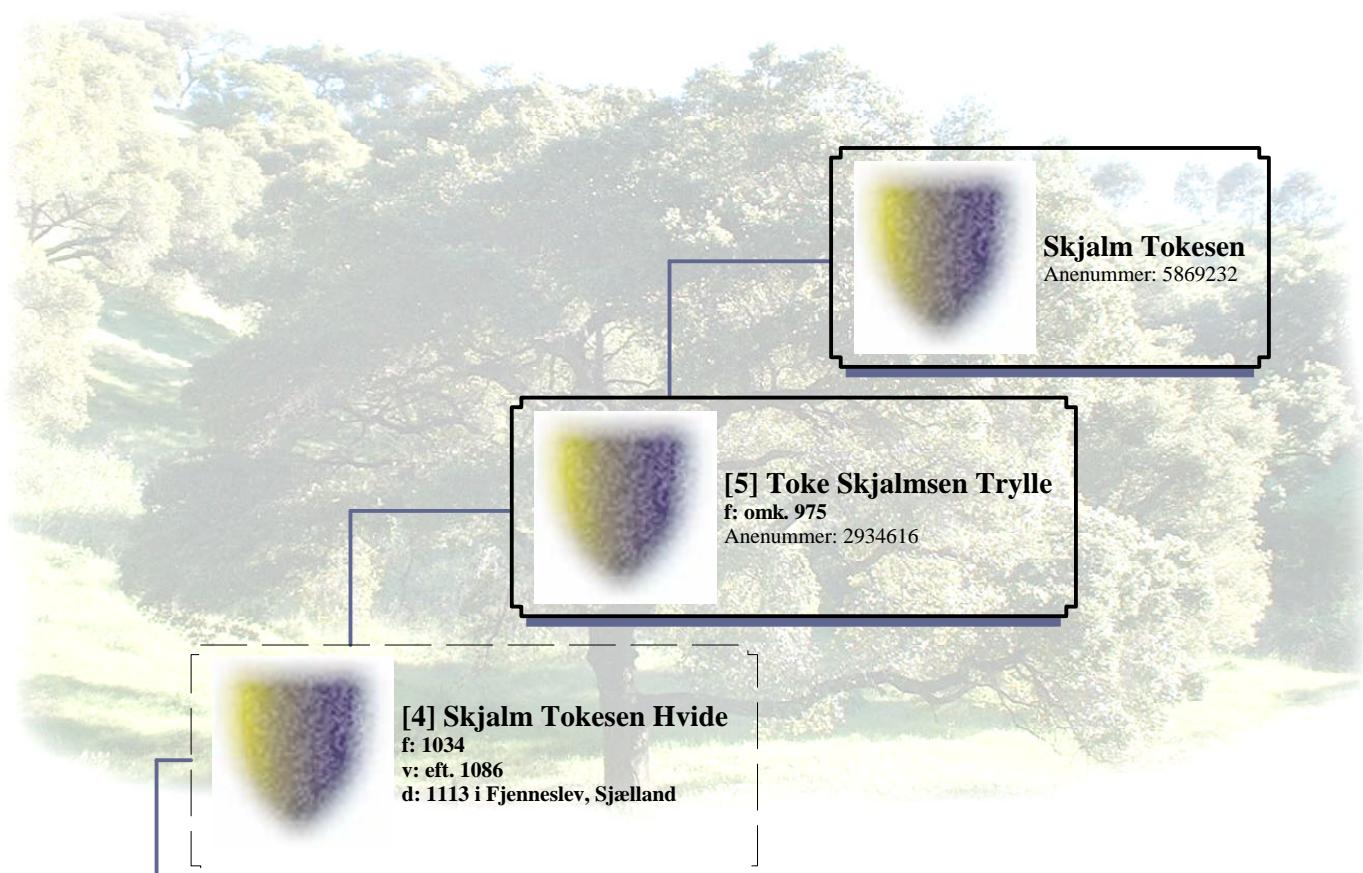
Cecilie Knudsdatter
f: omk. 1085
d: eft. 1131
Anenummer: 2934651

Fort. s. 42

Forfædre til Marine Freese

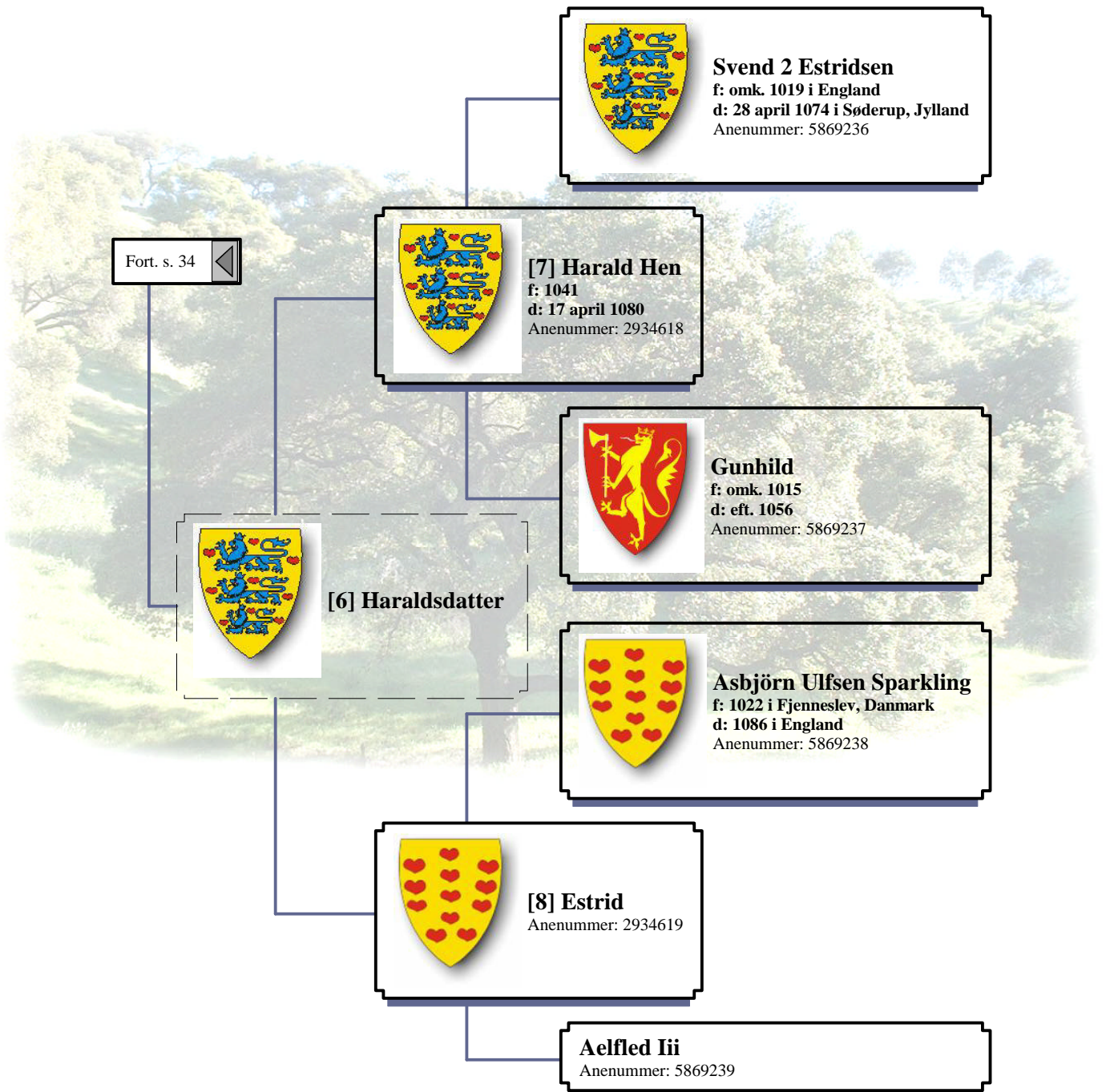
Forfædre til Marine Freese

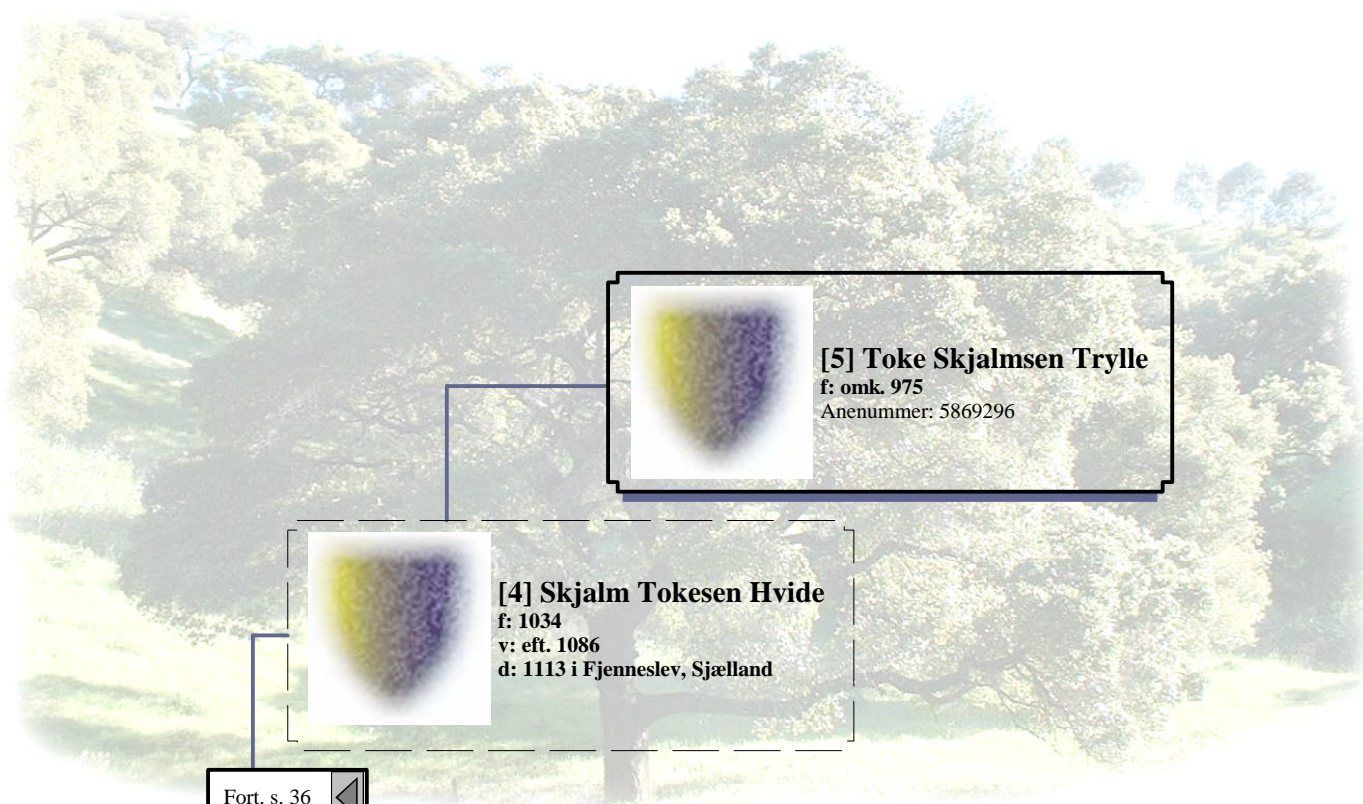
Fort. s. 34

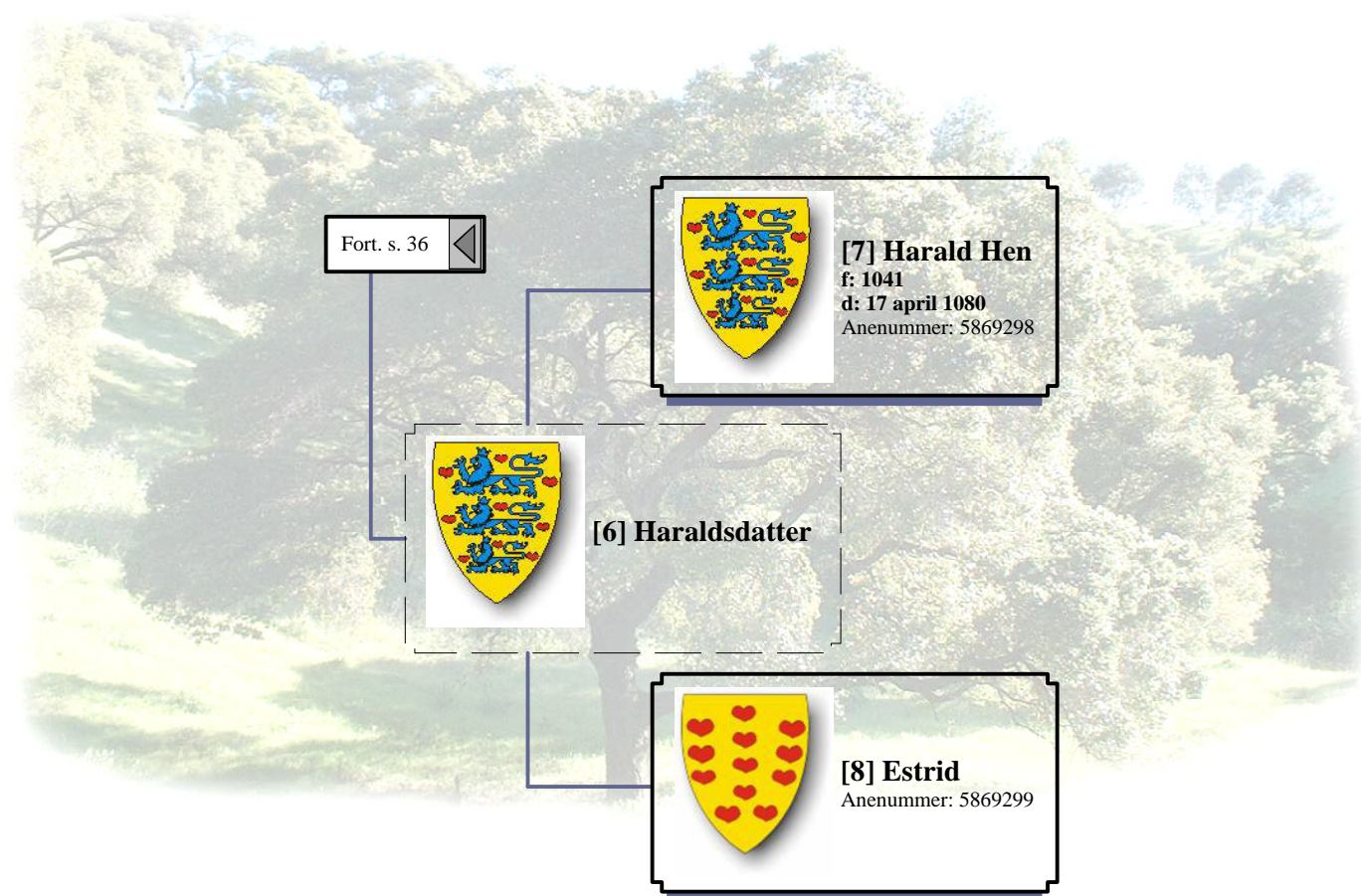
Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Forfædre til Marine Freese

Fort. s. 36

Knud den Hellige

f: 1043 i Sjælland
v: 1081
d: 10 juli 1086 i Set. Albani kirke,
Odense, myrdet
Anenummer: 5869302

Cecilie Knudsdatter

f: omk. 1085
d: eft. 1131

Adele Mathilde af Flandern

f: 1046 i Flandern, Holland
d: 01 april 1115 i Apulien, Italien
Anenummer: 5869303

Forfædre til Marine Freese

Austman Gudfastarsson

f: 1080

Anenummer: 2934652

Guttorm Austmannson

f: 1120 i Jamtland, Sverige

v: 1150

d: 1172

Fort. s. 37

Forfædre til Marine Freese

Fort. s. 37

Åsulv Skuleson Rein
f: 1080 i Rein, Rissa, Sør Trondelag, Norway
d: 1115 i Rein Rissa Sør Trondelag, Norway
Anenummer: 5869308

Guttorm Åsulfsen Rein
f: 1112 i Rein, Rissa, Sør Trondelag, Norway
v: 1150 i Norway
d: 1183 i Norway
Anenummer: 2934654

Tora Skoftesdatter Giske
f: 1070 i Giske, Møre og Romsdal, Norway
d: 1120 i Rein, Rissa Sør Trondelag, Norway
Anenummer: 5869309

Ingrid Guttormsdatter Of Rein
f: 1136 i Rein
d: 1172

Torkjell Fugl

f: 1068 i Møre Og Romsdal, Norway
d: 1120 i Fugl, Norway
Anenummer: 5869310

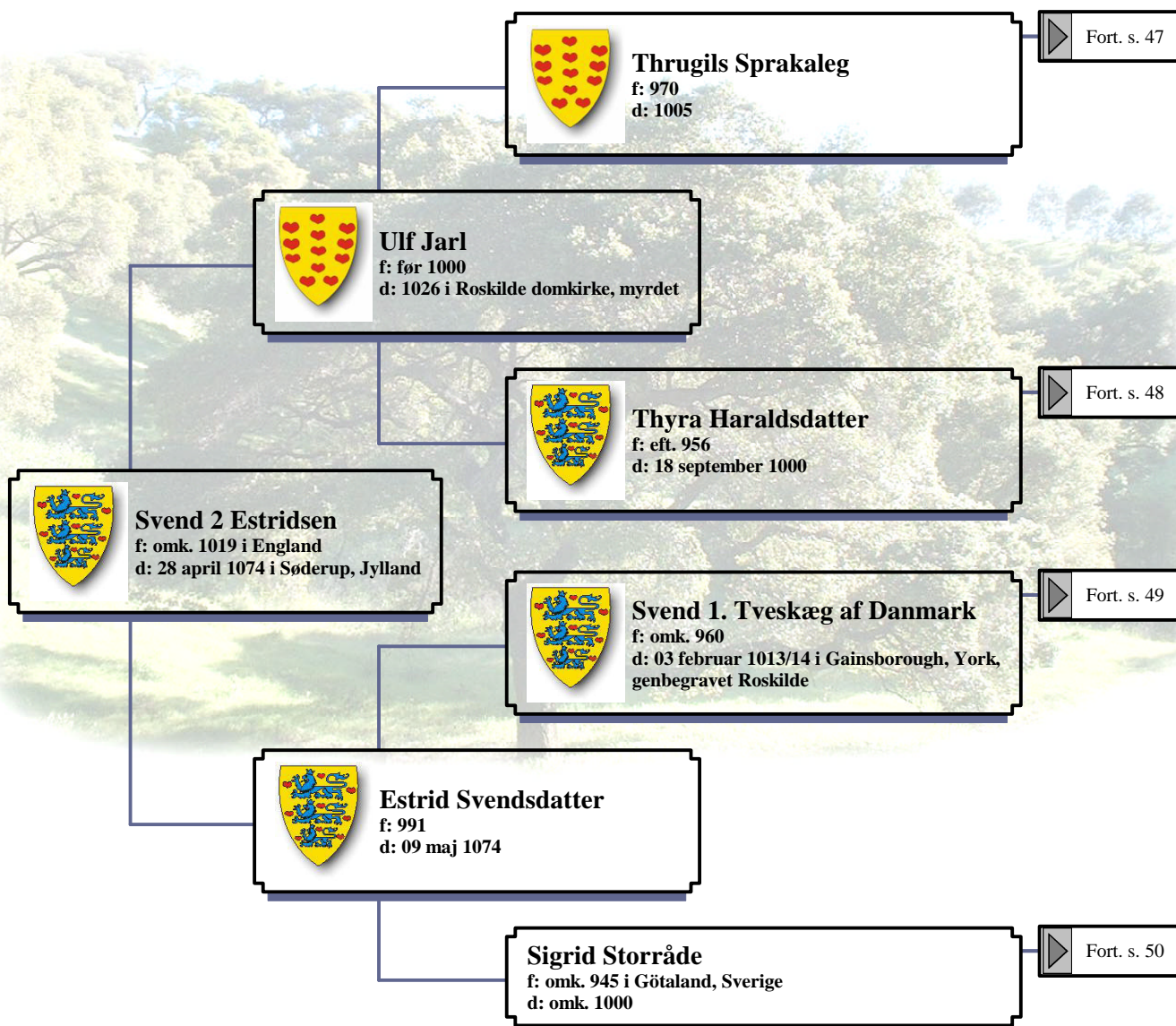
Sigrid Torkelsdatter

f: 1110 i Nja, Time, Rogaland, Norway
d: 1150 i Rein
Anenummer: 2934655

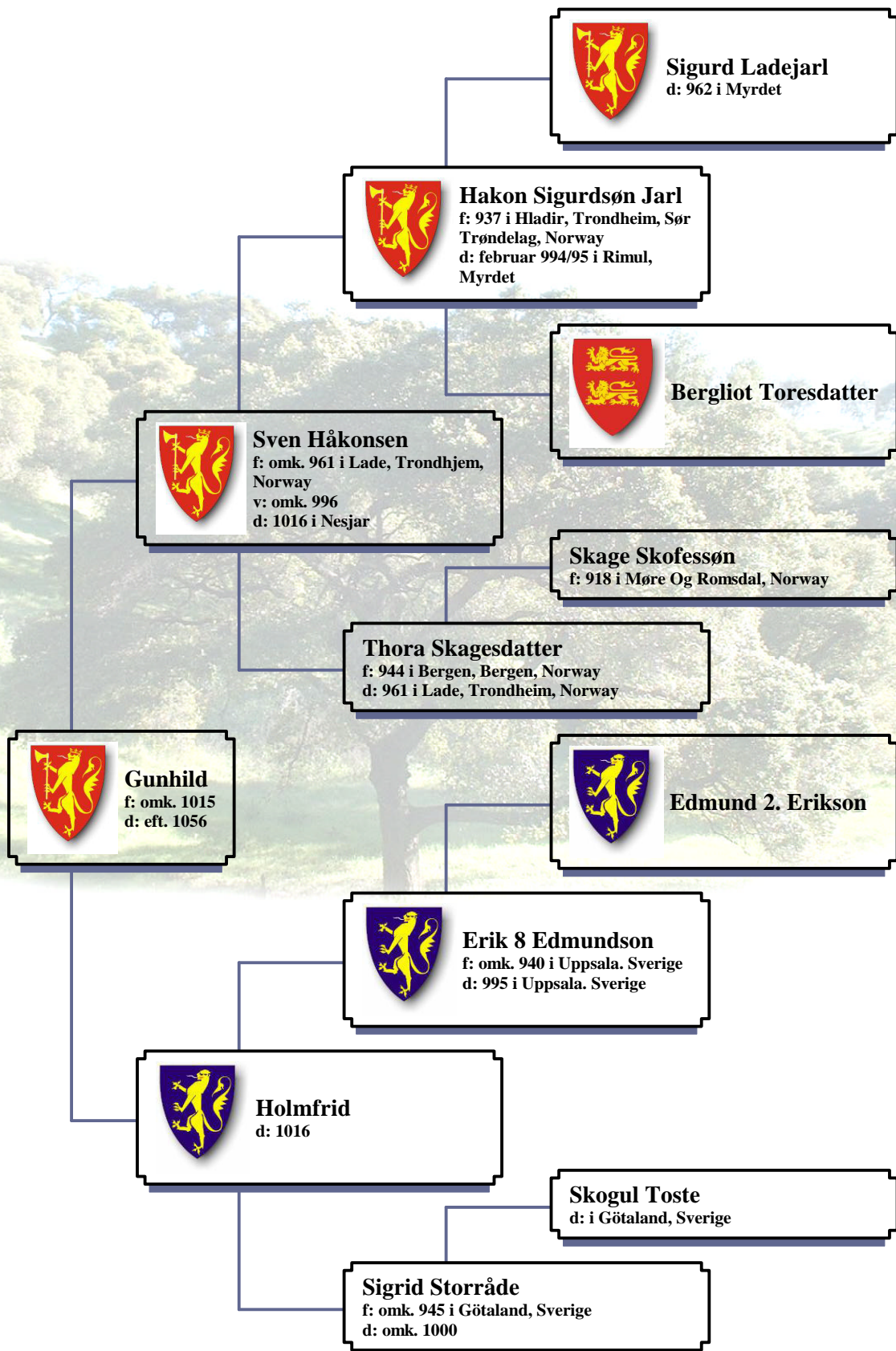
Hilkarta Sveinsdatter

Anenummer: 5869311

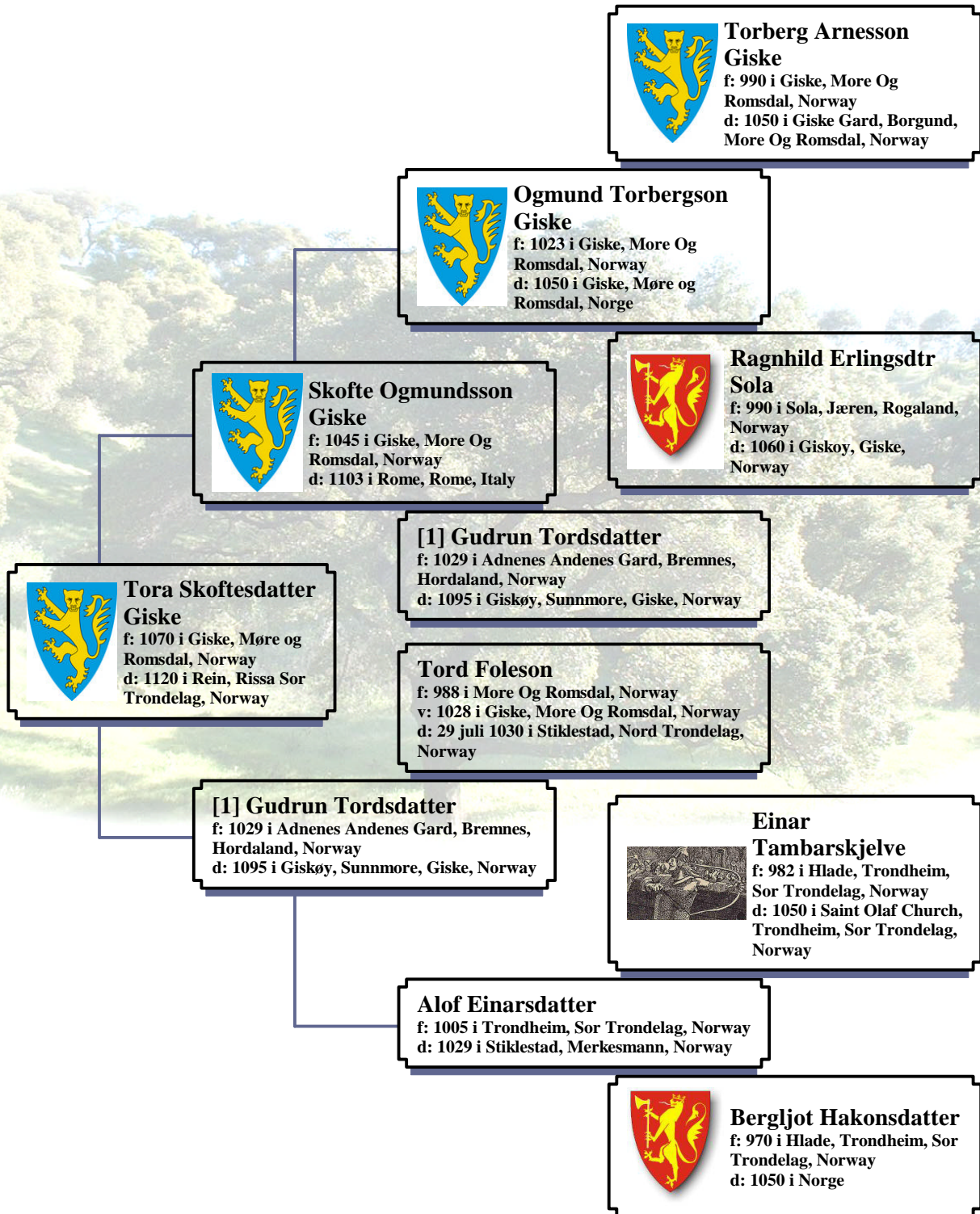
Forfædre til Svend 2 Estridsen

Forfædre til Gunhild

Forfædre til Tora Skoftesdatter Giske

Svend Estridsen

Svend Estridsen Konge af Danmark Fantasiportræt fra 17. århundrede
Født ca. 1019 Regerede fra 1047 Død 28. april 1074 i Søderup Begravet Roskilde Domkirke
Hus Jellingdynastiet Far Ulf Jarl, Mor Estrid Svendsdatter

Forgænger Magnus den Gode
Efterfølger Harald Hen
Ægtefælle Gunhild Sveinsdatter, Gyda Anundsdatter, Thora
Børn med Gunhild Sveinsdatter: Svend Korsfarer
med Thora Thorbergsdatter: Knud Magnus
med diverse friller: Harald 3. Hen
Sigrid Svendsdatter
Knud den Hellige
Oluf Hunger
Ingerid Svendsdatter
Erik Ejegod
Thrugils Svendsen
Benedikt Svendsen
Bjørn Svendsen
Svend Tronkræver

Guttorm Svendsen
Eymund (Ømund) Svendsen
Ulv (Ubbe) Svendsen
Niels
Ragnhild Svendsdatter
Helene (Gunhild) Svendsdatter

Svend Estridsen (Svend 2.) (ca. 1019 – 28. april 1074 i Søderup, Sønderjylland) i samtiden også kaldet Svend den Yngre^[1] var konge af Danmark fra 1047 til sin død.

Han var søn af Ulf Jarl og Estrid, der var datter af Svend Tveskæg. Svend tilbragte sin barndom i England, senere drog han til Sverige, hvor hans moder ejede meget gods. Med sin brug af metronym (efternavn fra moderens navn) understregede han sit tilhørsforhold til den danske kongeslægt. Hardeknud gjorde ham til jarl i Danmark, og efter dennes død i 1042 tænkte Svend Estridsen at gøre sine tronkrav gældende, men i England fik Godwin Jarl valgt Edvard af den gamle angelsachsiske kongeslægt, og i Danmark vandt Olaf den Helliges søn Magnus hurtigt og let kongedømmet efter sigende i henhold til en med Hardeknud truffet aftale. Svend Estridsen trådte da i Magnus' tjeneste som jarl over Jylland og svor ham troskabsed, men brød den hurtigt og antog kongenavn. Han måtte dog snart flygte for Magnus og drog til Sverige.

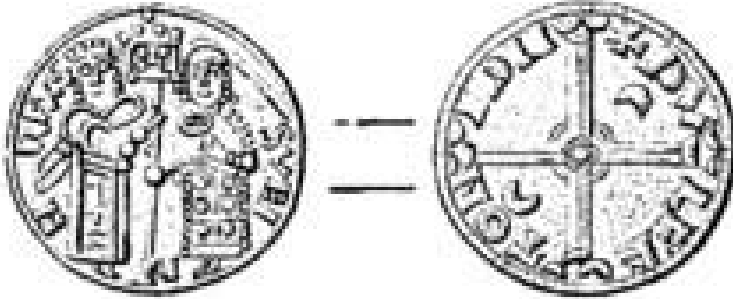
Kampen om den danske trone

Nogen tid efter åbnede der sig dog udsigter for Svend, da Magnus' farbroder Harald vendte hjem fra Rusland og krævede del i riget. Da Magnus nølede med at gå ind herpå, sluttede Harald og Svend Estridsen et forbund og angreb 1046 Danmark, men snart brød Harald med Svend, drog til Norge og udsonede sig med Magnus, og næste år drog de to norske konger i fællesskab mod Svend Estridsen, der atter måtte vige. Samme år, 1047, døde Magnus. Budskabet nåede kong Svend i Skåne netop, da han på ny ville flygte til Sverige, og han besluttede straks at blive og kæmpe for sin trone. Det fortælles, at Magnus' sidste bestemmelse gik ud på, at Svend skulle have Danmark efter ham, og mange af de norske stormænd undte ikke Harald den store magt, han ville få, hvis han også fik kongemagten i Danmark. Svend Estridsen opnåede derfor let kongenavn og huldning i alle rigets dele, og Harald formåede aldrig at røkke ved hans trone, men i en årrække måtte Svend Estridsen udholde nordmændenes hærtog langs de danske kyster uden at gøre synderlig gengæld. Særlig kendte episoder er Hedeby's plyndring og Haralds list under flugten nord på gennem Kattegat for at slippe bort fra den overlegne danske flåde: at kaste fangerne over bord bundne til planker og tøndes. Svend Estridsen lod da disse opsamle, og imidlertid undslap nordmændene. Hovedslaget stod ved Niså i Halland i 1062: Harald sejrede, men turde dog ikke vove et angreb på Danmarks centrale dele. I det hele kom Harald ingen vegne over for Svend Estridsen, hvorimod adskillige norske høvdinge viste tydelig misfornøjelse med Harald og endog enkeltvis sluttede sig til Svend. Freden sluttedes da 1064 på landegrænsen ved Götaelv, og hver konge beholdt sit rige.

Angrebene på England

Mens Svend Estridsen således trods alle uheld med kraft forsvarede sit rige mod alle norske angreb, fik han kun lidt udbytte af sit forsøg på at genoptage Danmarks gamle erobringspolitik over for England. Vinteren 1069/1070 lå en stor dansk flåde på Humber, York blev erobret, men om nogen landvinding fra den ny normanniske konge Vilhelm var der ellers ikke tale, og til slut modtog anføreren, Svend Estridsens broder Asbjørn, en betydelig sum penge af Vilhelm for at sejle bort. Det andet togt i 1075 gav et endnu ringere udbytte.

Opbygningen af den nationale kirke

Mønt slået for Svend Estridsen

Det var da ikke som krigshelt, at Svend Estridsen skulle høste store laurbær trods personlig raskhed og tapperhed. Men des større var betydningen af hans fredelige kongegerning. Det blev Svend Estridsens store fortjeneste at give den danske kirke en fast og varig organisation, navnlig ved at skabe bestemte rammer for bispernes styrelse. Nørrejylland, der fra Knud den Stores tid kun havde udgjort et eneste bispedømme, blev delt i de fire stifter, hvoraf det siden bestod: Ribe, Viborg, Aarhus og Vestervig (senere Børglum). Sjællands Stift, der en tid havde været forenet med Skåne, blev nu atter udskilt, og selve Skåne deltes i to bispedømmer, Lund og Dalby, hvoraf det sidste dog kun fik kort varighed. Det var Svend Estridsen, der indsatte bisperne i alle disse stifter, og det er indlysende, i hvor høj grad den opløstrende kirke måtte støtte hans kongemagt. Det var således ikke udelukkende kirkelig interesse, der dikterede Svend Estridsen hans kirkelige reformplaner.

Svend Estridsen betegnes i samtiden som en dannet og belæst mand, men på mange områder mærkede man, at hans kirkelige sindelag kun nåede til et vist punkt. Selv om han af klogskabshensyn lod sig skille fra sin hustru Gunhild, der var hans søskendebarn, og således på dette punkt gav efter for den myndige ærkebisp Adalbert af Hamburg-Bremen, lod han sig aldrig bevæge til at afstå fra sit yppige frillelevned, og det lå ham ganske fjernt at åbne en sådan kamp for de kirkelige krav om tiende med mere som den, der få år senere skulle føre hans søn Knud i døden. Magister Adam af Bremen, der skrev de hamburgske ærkebispers historie, og som af kong Svends egen mund havde fået talrige oplysninger om de nordiske folks historie og naturforhold, klager da også over, at præsterne i disse lande stadig lønnedes med særskilt betaling for hver enkelt kirkelig handling, hvorimod tiende var ukendt. Svend Estridsens forhold til ærkebisp Adalbert var vel i det hele venskabeligt, men nogen synderlig indflydelse på den danske kirkes styrelse indrømmede Svend Estridsen ham ikke, og Svends planer gik afgjort ud på at få oprettet et særskilt nordisk ærkesæde planer, som det dog først lykkedes hans søn Erik at få virkeliggjorte. Til de danske bisper stod Svend Estridsen uden tvivl i det hele i et venskabeligt forhold, men de kendte sagn om venskabet mellem Svend Estridsen og bisp Vilhelm af Roskilde, om kongens ydmyge bod og om de to venners næsten samtidige død er dog af tvivlsom historisk pålidelighed.

Karakter

Svend Estridsens karakter synes at have været præget af snildhed og stor evne til at vinde sine omgivelser for sig samt til at lempe sig efter tidens og omstændighedernes krav.

Ægteskaber og børn

Han var flere gange gift, men synes ikke at have efterladt sig ægte sønner. Derimod havde han et stort antal uægte børn, hvoraf 5 blev konger i rækkefølge efter faderens død: Harald Hen, Knud den Hellige, Oluf Hunger, Erik Ejegod og Niels. Endnu en søn, Svend Korsfarer, vandt stort ry for sin modige kamp mod tyrkerne på det 1. korstog.

Uenighed om dødstidspunkt

Om Svend Estridsens dødsår har der hersket uenighed blandt forskerne. Han døde formentlig den 28. april 1074 (nogle kilder peger på året 1076) i Søderup i Sønderjylland, hvor der formentlig lå en kongsgård (i Kong Valdemars Jordebog fra 1231 er kongsgården i Søderup ("Sudthorp") nævnt som en af de seks kongsgårde i Sønderjylland). Han blev begravet i Roskilde Domkirke.

Den 3. februar 1014 døde Svend 1. Tveskæg pludselig under et stævne i Gainsborough, og det satte nogle rygter i gang om at han muligvis var blevet forgiftet og myrdet.

Fodnoter

Hoppe op Det vides, at Thorgils Sprakelegs far hed Bjørn, men om denne Bjørn er identisk med den svenske kongeætling og vikingekriger Styrbjørn er betydeligt mere usikkert

Hoppe op Om Thyra Haraldsdatter er Thorgils Sprakelegs mor afhænger helt og holdent af, om faderen er identisk med Styrbjørn

Hoppe op Der er rejst en del tvivl om identiteten af Svend Tveskægs ægtefæller, og om hvorvidt der er tale om 1 eller 2 ægtefæller og hvad navnet eller navnene i givet fald var, men her angives Sigrid Storråde som Estrids mor, da dette synes at komme i mindst konflikt med traditionen.

Kilder

Hoppe op Kilde Adam af Bremen

Litteratur

Aksel E. Christensen: Vikingetidens Danmark paa oldhistorisk baggrund; 2. udgave; Akademisk Forlag, Universitetsforlaget i København 1977; ISBN 87-500-1732-2

Ole Fenger: "Kirker rejses alle vegne" (Olaf Olsen (red.): Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie, bind 4; København 1989; ISBN 87-89068-06-8

Eksterne henvisninger[redigér | redigér wikikode]

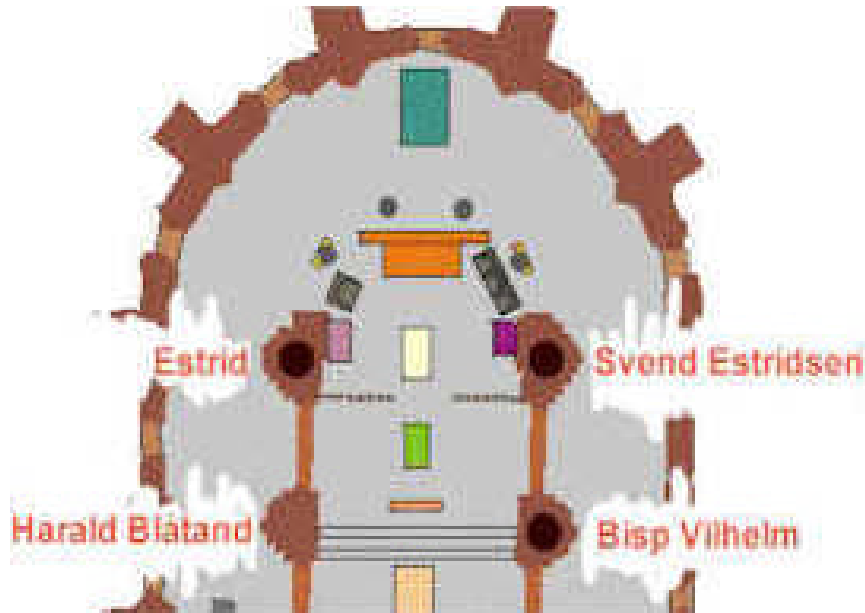
Aksel E. Christensen: "Mellem vikingetid og Valdemarstid. Et forsøg paa en syntese" (Historisk Tidsskrift, 12. række, Bind 2; 1966)

Svend Estridsens grav i Roskilde Domkirke (og måske hans mor Estrids samt bisp Vilhelms) er åbnet, og kraniet her er kong Svend. De er alle tre oprindeligt begravet i frådstenskirken, men da den nye teglstenskirke blev bygget, blev skeletterne af de tre TAGET op af gravene og muret ind i 3 søjler i den nye kirke. I den fjerde søjle sagdes det, at Harald Blåtands rester lå. Men der er ingen skeletrester i den 4. søjle. Det er fra disse nye grave, man har hentet skeletterne frem igen til undersøgelse.

Svend Estridsen ligger ikke kun begravet i Roskilde. Han lod slå mønter i byen, og det er også ham, der endeligt fastlagde udstrækningen af Roskilde stift. Kong Svend er nævnt i Roskildekirkens anniversarium.

Der er nok ingen tvivl om, at Svend har været nært knyttet til Roskilde. Det er med hans samtykke, at Roskildekirken modtager godsgaven fra hans moder Estrid. Roskildekrøniken gør opmærksom på, at han selv udtrykkelig havde befalet at blive begravet i byen. Dermed fortsætter han den tradition, der blev indstiftet af hans oldefader, en tradition, der understreger byens betydning for den danske kongemagt.

Svend Estridsens Hustru

Svend Estridsen var konge af Danmark fra år 1047. En del kilder - både danske og udenlandske - beskriver, at Svend giftede sig med en svensk slægtning.

Adam af Bremen -

"Cumque rex iuvenis Suein tria pro libitu suo regna tenuerit, mox succedentibus prosperis oblitus est celestis regis et consanguineam (slægtning) a Suedia duxit uxorem".

"....da Kong Svend havde da fået tre riger at råde over efter sit forgodtbefindende glemte han snart, på grund af sin medgang, himlens konge, og tog en beslægtet kvinde fra Svealand til hustru".

Svend giftede sig antagelig i løbet af 40'erne og da han før den tid havde aftjent krigstjeneste i 12 år (militavit in Suedia) hos Anund Jakob, har han ved hoffet i Uppsala sikkert truffet sin hustru der. Første gang kilderne refererer til Svend er år 1041, hvor afdøde Hardeknuds flåde lå underdrejet ved Sandwich i England. Flåden blev - ifølge krøniken - ledet af den 22-årige Svend Estridsen og fætter til Hardeknud.

Bremerkirken mente, at Svend tog en slægtning til hustru og at dette ægteskab var ugyldigt efter kirkeloven. Adalbert af Bremen fungerede fra år 1043 og frem til sin død år 1072, som ærkebiskop af bispedømmet Hamburg-Bremen. Magister Adam af Bremen blev i perioden år 1066 eller 1067 inviteret af ærkebiskop Adalbert til kirken i Bremen, hvor han år 1069 blev leder af katedralens skole. Her fik han idéen til at skrive Gesta.

Det første møde med præster fra bispedømmet Hamburg-Bremen må have fundet sted omkring år 1050, hvor ærkebiskop Adalbert bød Svend at ophæve sit ægteskab, som senere blev annulleret af Pave Leo IX, da giftermålet stred mod kirkens bestemmelser.

Det næste møde med ærkebiskop Adalbert personligt, fandt sted i Slesvig år 1053 og måske på kongsgården Søderup ikke langt fra Urnehoved ting i Sønderjylland. Her boede Svend gennem hele sin regeringstid. Mødet blev et overdådigt drikkegilde, der varede i

otte dage og noget tyder på at Svend på det tidspunkt fik meddelelsen om pavens afgørelse.

På baggrund af nævnte informationer må de senere møder mellem Adam af Bremen og Svend Estridsen have været afholdt i Søderup i perioden 1069-70. På grund af sagens prekære indhold har Adam ikke forsøgt at diskutere skilsmisken og dermed kendte han ikke til kvindens navn. Det ses af Adams senere krønike, hvor han fabulerer omkring navnet, der afviger i de forskellige udgaver af håndskriftet -

i udgave A 1 kaldes hun Gunhild

i udgave B 1 kaldes hun Gude

i udgave B 2 kaldes hun Gunild eller Giuthe

i udgave C kaldes hun Gude

Det ser ud til at Adam er meget i tvivl og i virkeligheden havde han kun hold på, at Svend havde været gift med en nær svensk slægtning, men ikke kvindens ordrette navn.

I noterne fortæller Adam at kvinden Gunhild var Anund Jakobs enke -

"Alia erat Gunhild, relicta Anundi, alia Gude, quam Thore interfecit".

og hele fremstillingen er nu ret forvirrende og bliver ikke meget bedre i den nordiske litteratur, hvor Saxo beretter -

"...ægtede han (Svend), opsat på at få ægtefødte børn, sveakongens datter Gyda, der var hans Frænke (slægtning), som om det kunde kaldes et virkeligt ægteskab".

Ifølge et leksikon over tidlige personnavne betyder "guða" et guddommeligt væsen.

Adams Gude eller Guðe - samt Saxos Gyda udspringer af samme personnavn som Guði, Guthi, Goda, Gode samt Gyða, Gytha og Gida³. Gunild, Gunhild er afledt af Gunnhildr og udspringer af det slaviske Kunigunda.

Gude og Gunhild er - som vist - ikke samme navn og Adam kan umuligt have forvekslet navnet men kun have været i tvivl om hvilken af de to personer, der har været hustru til Svend Estridsen.

Gunhild

Snorri Sturluson skriver i Olafs Tryggvasonar Saga -

"Sveinn, son Hákonar jarls, hafði þá fest Hólmfríði, dóttur Ólafs Svíakonungs".

"Svend, søn af Hákon jarl, var den gang forlovet med Holmfrid, datter af sveakongen Olaf" - og et andet sted nævnes at -

"Gunhild, en anden datter af Svend Jarl, var gift med danerkongen Svend Ulvssøn (Estridsen)".

Yderligere hedder det sig, at Gunhild først var gift med fætteren Anund Jakob og at Svend Estridsen giftede sig med enken år 1050, efter Anunds død.

Problemstillingen undersøges i det følgende -

Anund Jakob blev konge år 1020 og giftede sig måske med sin hustru Gunhild på et tidspunkt, hvor hun var 20-25 år gammel. År 1050 dør Anund og Gunhild må da være tæt på 50 år gammel, hvis de var jævnaldrene.

Hvis Svend Estridsen giftede sig år 1050 med enken efter Anund var han på det tidspunkt selv 30 år gammel og det er utænkeligt at han giftede sig med en kvinde, der

var 20 år ældre. Kun hvis Svend og Gunhild var nogenlunde jævnaldrene dvs. fra ca. år 1020 - kan hun muligvis have været gift med Anund - i en kortere periode - fra omkring år 1038. Anund var da 41 år. Som nævnt tidligere blev Svend skilt fra Gunhild lige omkring år 1053.

Sagaerne nævner, at Gunhilds forældre var Svend Jarl og Holmfrid, datter af Erik Segersäll. Parret blev gift omkring år 996, samme år hvor mange alliancer blev indgået - og før slaget ved Svold. Det er næppe troværdigt at der skulle gå 15-20 år før Svend Jarl og Holmfrid fik børn?

Svend Jarl står svagt i den historiske overlevering. Kun en enkelt samtidig kilde, kvadet Nesjavísur, nævner Svend Jarl og ellers er han kun omtalt i kongesagaerne og de islandske sagaer, hvor han nærmest optræder som en ren romanfigur. Ydermere findes der ingen kilder overhovedet, der knytter Svend til tidens afgørende slag ved Svold. Det har fået enkelte forskere⁵ til at tvivle på om han overhovedet skal opfattes som reel historisk person og det er foreslået, at Svend Jarl er blevet "opfundet" i begyndelsen af 1100-tallet gennem en fejllæsning af førstnævnte kvad⁶.

Holmfrid, datter af Erik Segersäll er ligeledes problemfyldt, da hun må være født omkring perioden 972/77 - hvis hun blev gift år 996. Kronologien viser at Swietoslawa (Gunhild) i en alder af 4-9 år umuligt kan blive mor til Holmfrid - og heller ikke Sigrid Storråde (10-15 år). Muligheden foreligger dog, at hun var frilledatter af et tidligere forhold. Hvis Svend Jarl står svagt som sagnfigur i den islandske litteratur, falder dermed Holmfrid og deres datter Gunhild - og samtidig hele spørgsmålet om Svend Estridsens giftermål med samme person.

Adam af Bremen giver os et yderligere indblik i begivenhederne omkring personen Gunhild i fortællingen om biskop Adelward (den Yngre), der besøgte en dronning Gunhild i Svealand ca. år 1064 -

"Nomen ei Stinkil erat. Is solus misericordia motus super fratres, optulit eis munera, transmisitque eos per montana Suedorum salvos usque ad sanctissimam Gunhild (vel Giuthe) reginam, quae a rege Danorum pro consanguinitate (slægtning) separata..."

"Stenkil, en slægtning til kongen tog imod og førte dem i god behold gennem Suedorums bjergegne til den meget fromme dronning Gunhild (eller Giuthe), der - efter at hun var blevet skilt fra danerkongen på grund af slægtskab - nu levede på sine godser fjernt fra Danmark."

År 1064 sendte Bremerkirken missionsbiskop Adelward til Sigtuna, mens kong Stenkil (†1066) endnu var konge.

Konklusion

Hele konstruktionen ser ud til at resultere i, at Svend Estridsens hustru og nære slægtning Gunhild/Gude ikke kan være samme Gunhild og datter af Holmfrid.

Noter

1. Adam af Bremens meddelelser om Sven Estridsøn, Historisk Tidsskrift, Bind 10. række 2 1932-34, Vilh. La Cour, s. 509
2. Schol. 67
3. Lena Petersons Lexikon över personnamn, webversion

4. Svend Jarl og Holmfrids giftermål nævnes i Heimskringla omkring år 995, jf. H. Koht, Norsk biografisk leksikon, 15 1965 s. 334
5. S. Hellberg: "Slaget vid Nesjar og 'Sven jarl Håkonsson'", i Scripta Islandica, bd. 23, Uppsala 1972, s. 21-30. S. Hellberg: "Nesjavísur än en gång", i Scripta Islandica, bd. 36, 1985, s. 3-20
6. Norsk biografisk leksikon, Svein Håkonsson - utdypning, Claus Krag, netversion

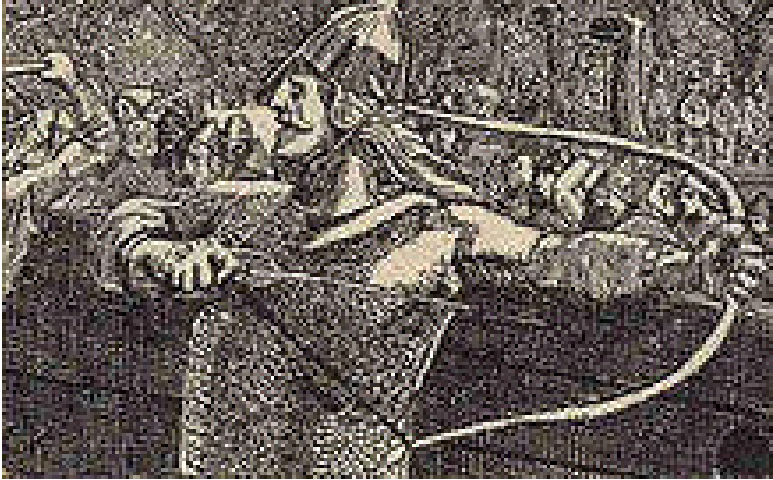
Leo 9., Bruno, 21.6.1002-19.4.1054, pave fra 1049. Det var kejser Henrik 3., der udnævnte ærkebiskop Bruno af Toul til pave, men som Leo 9. hævdede han pavestolens uafhængighed og suveræne overhøjhed over kirken. Han samlede en gruppe personlige rådgivere, som prægede pavestolens POLITIK i resten af århundredet (se bl.a. Gregor 7.) og stod bag skismaet med den græske kirke i 1054. Det meste af sin embedstid var Leo 9. på REJSE i Vesteuropa, hvor han afholdt synoder og indskærpede kravet om præsternes cølibat og bekæmpede simoni. I 1053 foretog Leo 9. en militær ekspedition mod normannerne i Syditalien, men led nederlag og blev formentlig taget til fange; han døde kort efter sin tilbagekomst til Rom.

Pave Leo 9. tvang Svend til at opløse ægteskabet med dronning Gunhild, fordi de efter kirkens retsopfattelse var for nærtbeslægtede. Svend havde siden flere hustruer og friller, med hvem han fik et stort antal børn, hvoraf fem sønner fulgte ham på tronen.

Pave Leo 9.

Einar Tambarskjelve

Einar Tambarskjelve, som Christian Krohg forestilede sig ham. «For veik, for veik er kongens bue.»

Einar Tambarskjelve (født ca.980, død ca.1050; norrønt Einarr Þambarskelfir) er en af de mest omtalte personer i sagalitteraturen. Han omtales også af Saxo Grammaticus. I store dele af Snorre Sturlasons Heimskringla er han nærmest en gennemgangsfigur. Han boede i Husby i Skaun syd for Trondheim.

I Heimskringla hedder det om Einar Tambarskjelve at han var «den sterkeste mann og den beste bueskytter som har været i Norge; det var ingen anden mand som kunne skyde så hårdt som han; han skød med en pil så den gikk gjennom en rå oksehud som hang på en stang. Han var en framragende skiløber, god i alle idretter og en modig karl, jættestor og rig var han også» og «den mægtigste og djeveste mand i hele Trøndelag»

Einar Tambarskjelve fremstår som en politiker, som i følge sagaen spiller en afgørende rolle både når det gælder helliggørelsen af Olav Haraldsson i 1031 og ved genindsættelsen af Magnus den gode som norsk regent i 1035.

Einar blev gift med Håkon Jarls datter Bergljot, søster til ladejarlen Eirik Håkonsson og Svein Jarl, og hun fik mange gårde og store jordegodser i medgift.

Ægteskabet mellom Bergljot og Einar viser, hvilke magtpolitiske funksjoner ægteskaber havde i nordisk middelalder.

Slaget ved Svolder

Ifølge sagaen skal han allerede som 18-åring have kæmpet ombord på Ormen hin Lange sammen med Olav Tryggvason i slaget ved Svolder i år 999 eller år 1000.

I Snorres skildring fra slaget (Olav Trygvassons saga - som på dette punkt ikke kan verificeres gennem andre kilder) hedder det:«Einar Tambarskjelve stod bag i styrerummet på Ormen. Han skød med bue, og skød hårdere end nogen anden. Einar skød efter Eirik Håkonsson Jarl, og pilen smældede i nakken på rorkalen lige over hovedet på jarlen, og

gik ind lige til surrebåndene. Jarlen så på den, og spurte om nogen vidste, hvem som skød, men i det samme kom der en ny pil, og det så nær på jarlen, at den fløj mellem siden og armen på ham, og så ind i rælingen bag ham, så at brodden stak langt ud på den anden side. Da sagde jarlen til en anden, som nogen siger hedder Finn, men andre siger han var af samisk æt, det var en stor bueskytter : 'Skyd den mand ved rælingen du.' Finn skød, og pilen traff Einars bue på midten i det samme Einar spente buen for tredje gang så buen sprængtes i to stykker. Da sagde kong Olav: 'Hvad var det som sprang så højlydt?' Einar svarede: 'Norge af din hånd, konge.' 'Det var vel ikke så stort smeld', sagde kongen, 'ta min bue og skydt med den', og så kastede han sin bue til ham. Einar tog buen, trak den straks ud forbi odden på pilen, og sagd: 'For veik, for veik er kongens bue', slengte buen tilbage, og tog skjold og sværd til at kæmpe med.»

Runesten (DR 66) fra sen vikingetid, fundet nær Århus; inskriptionen er skrevet til minde om en mand, der "mødte døden, da konger kæmpede"; den begivenhed, som hentydes til, kan have været slaget ved Svold.

Einar skiftede side etter slaget ifølgr Olav Trygvason saga. Einar sejlede med skibet Ormen Lange tilbage til Trondheim.

Politisk liv

Einar var i opposition til Olav den Hellige og deltog i kampen mod ham i slaget ved Nesjar sammen med Svein jarl, broder til Bergljot. Olavs flåde vandt, men Svein nægtede at indse at slaget var tabt og ifølge sagaen måtte Einar Tambarskjelve hive et anker ombord i sit skib og hale ham væk fra kamppladsen før han gav sig.

Efter slaget ved Nesjar tilbragte Einar nogen år udenlands, men kom tilbage og ingik forlig med Olav. Han fik lov til at beholde sine gårde og blev dermed den mægtigste høvding i Uttrøndelag. I år 1023 drog Einar på pilgrimsfærd til Rom og besøgte undervejs Knud den Store i England og fik rige gaver af ham.

Han deltog ikke i slaget ved Stiklestad. Sammen med sønnen Eindride var han rejst over til England for bl.a. at tage jarlespørmålet op med kong Knud. Men heller ikke med Knuds og hans sønn Svens styre i Norge var Einar tilfreds, kan hænde fordi han selv ikke blev jarl og dermed ikke fik rigsstyring i landet. Som reaktion på de hårde vilkår Knud pålagda nordmændene gennem Alfivalovene, stillede Einar sig i spidsen mod Danske herredømmet.

Einar spillede en central rolle sammen med bispem Grimkjell i helliggjøringen af Olav Haraldsson. Grimkjell og Einar sørgede i 1031 for at Olavs lig blev taget op, og sagaen fortæller at hår og skæg var vokset. De danske regenter prøvede at stritte i mod, men under ledelse af Einar blev de tvunget til at bøje sig.

Sammen med Kalv Arneson hentede han i 1035 Olavs sønn Magnus hjem fra Gardariket (Ukraine) og genoprettede dermed et selvstændigt norsk kongedømme. Einar blev Magnus' rådgiver og den mægtigste høvding i landet, han dominerede helt i Trøndelag.

På kant med Harald Hårdråde

Han kom imidlertid i et spændt forhold til efterfølgeren Harald Hårdråde og optrådte som den rene småkonge i Trøndelag og undså seg ikke engang for at trodse kongen på tinget. Snorre ser det sådan, at han værgede retten for bønderne mod kongen. Einar sagde lige ud til kongen at «bønderne ikke ville tåle at han brød lov og landets ret mod dem». Både kongen og Einar følte sig utrygge overfor hinanden og Einar begynte at holde en stor styrke huskarle (soldater) om sig, både hjemme og i særlig grad når han tog ind til Nidaros. En gang "frelste" han til og med en tyv, anklaget på bymødet i Nidaros, fri for kongsmændene. Kun ved svig lykkedes det Harald at dræbe Einar og sønnen Eindride i Nidaroskaupangen. Ifølge sagatraditionen blev deres lig jordet i Kristskirken (Nidarosdomen) ved siden av Magnus den gode.

Drabet på Einar Tambarskjelve i 1050 «markerer den endelige afslutning på vikingetiden med jarldominansen i Trøndelag og overgangen til et styre med én konge og én gud.

Harald Blåtand

Harald Blåtand døbes af missionæren Poppo

Konge af Danmark Regerede 958-986/87

Forgænger Gorm den Gamle

Efterfølger Svend Tveskæg

Ægtefæller Gunhild (Adam af Bremen)

Tove (se Runestenen Sdr. Vissing 1)

Gyrid (Saxo Grammaticus)

Børn Hiring(?) Haraldsen

Hakon Haraldsen

Svend Tveskæg

Thyra Haraldsdatter

Gunhild Haraldsdatter

Fulde navn

Harald Gormsøn

Dynasti Jellingdynastiet

Far Gorm den Gamle

Mor Thyra Dannebod

Født Før 936

Jelling

Død 986/87 Jomsborg

Begravet Roskilde Domkirke

Religion Hedensk, siden kristen

Harald Blåtand (Harald den Gode,[1] (gammel nordisk: Haraldr Blátönn; norsk: Harald Blåtann; svensk: Harald Blåtand; engelsk: Harald Bluetooth) var en søn af Gorm den Gamle og Thyra Dannebod og konge i Danmark tidligst fra 958[2] til senest 987. Hans fødeår kendes ikke. Harald Blåtand døde i Jomsborg.

Mindesten i Wolin, Polen

Harald Blåtand og faderen Gorm[

Om Haralds fader Gorm (eller Vurm, orm) fortæller en dansk biskop[3] til den tyske krønikeskriver Adam af Bremen, at han var "... om jeg må sige, en overordentlig farlig orm og ikke så lidt fjendtlig indstillet over for de kristne. Han stræbte efter fuldstændigt at udslutte kristenheden blandt danerne og fordrive præsterne fra sit land. Han lod adskillige af dem dræbe under tortur."

Imidlertid invaderede Henrik ?? først slavernes område, siden danernes land, hvor han indsatte en markgreve og lod saksiske kolonister bosætte sig,[5] dog uden at omvende kongen[6]. Ingen af de norrøne/islandske kilder omtaler dog Gorm som fjendtlig indstillet over for kristendommen. De danske krøniker og kilder omtaler heller ikke Gorm som en, der bevidst slog kristne ihjel. End ikke Saxo, der ellers i vid udstrækning lægger sig tæt op ad Adam af Bremens beskrivelse af Gorm den Gamle.

Modsat sin fader var Harald den Gode velvilligt indstillet over for de kristne. I 948 under den tyske kejser Otto den Store 936-973 viede ærkebiskop Adaldag af Hamburg/Bremen tre biskopper til at virke i Danmark. Harald har muligvis regeret i det år, da Gorm ud fra Adam af Bremens beretning har haft en hadsk indstilling til de kristne. I Slesvig indsattes biskop Hored, i Ribe Liafdag og i Aarhus Reginbrand. At Harald Blåtand kan have regeret allerede i 940'erne støttes af oplysninger fra Svend Estridsen: Ved sin død var Harald "alderstegen og kropsligt svag" og skal have regeret i 50 år. Tallet er næppe korrekt, men angiver en meget lang regeringstid. Da Harald døde omkring 986, kan hans regeringstid være begyndt omkring 940.

Harald var muligvis konge i 954, da den landsforviste norske konge Erik Blodøkse døde i England, og hans hustru Gunhild med sine sønner fik ophold hos Harald, der opdrog Eriks og Gundhilds søn Harald Gråfeld som sit fosterbarn; men samtidig fortæller Heimskringla at Gunhild og hendes sønner først opholdt sig på Orkneyøerne, men de kan være kommet til Danmark nogle år efter. Ifølge Roskildekrøniken var både Gorm og Harald og senere Harald og Svend Tveskæg samkonger. Det lyder sandsynligt, da dendrokronologiske undersøgelser af træet i Gorms gravkammer viser, at det er fældet sent på året i 958. Gorm må være død omkring det år.

Roskildekrøniken nævner, at Harald Blåtand styrede landet i 15 år, mens faderen levede, mens knyttingsesagaen[9] fortæller, at Harald var konge i 30 år, mens kong Gorm stadig levede. De to krønikers angivelse af, hvor længe Harald styrede Danmark under de sidste år af Gorms levetid, skal næppe tages bogstaveligt; der var tale om "et tidsrum af en vis længde".

Ægteskaber og børn

Harald Blåtand var gift med Tove datter af den vendiske fyrste Mistivoj. En runesten, som Tove lod rejse til minde om sin moder, er den eneste kilde om hende: Runestenen i Sønder Vissing ca. 30 km nord for Jelling har teksten: "Tofa (Tove), Mistivojs datter, Harald den Godes, Gorms søns kone, lod gøre dette dødeminde efter sin moder. Det vides ikke, om Tove er moder til noget eller nogen af Haralds kendte børn.

Af andre af Haralds hustruer nævner Adam af Bremen Gunhild og Saxo Gyrid, en søster til Styrbjörn fra Svearike.

Børn

Hiring omtales af Adam af Bremen (den eneste der nævner denne søn), som oplyser, at Harald sendte ham til England med en hær, men at han blev myrdet der. Hiring opfattes ofte som en forvanskning af det nordiske navn Ring, et navn der også optræder i den danske kongerække før Harald Blåtands tid dels hos en kong Ring (også kendt under det latinske navn Anulo), der kortvarigt var konge i år 812 og dels i navneformen Sigurd Ring, som er den nordiske navneform på en konge, formentlig fra sidste del af 700-tallet. Nogle (bl.a. Poul Engelhardt hævder endda, at 2 forskellige konger bar navnet Sigurd Ring den anden var konge i 812.

Svend Tveskæg, senere dansk konge

Håkon, som herskede i Samland

Thyra, som først blev gift med sveakongen Styrbjørn, siden med den norske kong Olav Tryggvason

Gunhild, som blev gift i England. Der var muligvis også yderligere et par døtre.

Mo Haraldsdatter

Thorgny Haraldsdatter

Harald Blåtand bliver kristen

Ifølge Adam af Bremen skal den tyske kong Otto den Store have foretaget et togt op i Jylland og i et slag have vundet over kong Harald og tvunget ham til at indføre kristendommen hos danerne: "Harald selv modtog straks efter dåben sammen med sin hustru Gunhild og deres lille søn, som vor konge stod fadder til og døbte Svein Otto. Ved samme lejlighed blev den del af danernes land, som ligger på denne side af havet og af den lokale befolkning kaldes Judland, opdelt i tre bispedømmer og lagt ind under bispesædet i Hammaburg." Samme oplyser imidlertid i skolion 20: "I det Herrens år 966 omvendte en mand ved navn Poppo danerne til troen. Han bar i overværelse af vidner et stykke hvidglødende jern, der havde form af en handske, uden at blive skadet. Kong Harald, som så dette, opgav sin afgudsdyrkelse og lod sig med hele sit folk omvende til den sande gudsdyrkelse. Poppo blev forfremmet til biskop."

Runeteksten, som Tove gjorde, giver en yderst værdifuld belysning af den politiske situation i Danmark midt i 900-tallet: Giftermål handlede om politik. Adskillige af tidens nordiske konger hentede deres brud fra det vendiske område syd for Østersøen. Området var delt mellem flere stammer. Fra Kiel til Warnowfloden, som munder ud ved Rostock, lå obotritternes land. Området strakte sig sydpå langs Elben. Vigtige centre var Lübeck, Oldenburg, Plön, Scharstorf og Ratzeburg. Fra floden Warnow mod sydvest til floden Mildenitz herskede Warnavi, som havde nære relationer til obotritterne, ligeledes Linones langs grænsefloden Elben samt stammen Drewani i området ved Hannover. Øst for obotritterne boede liutizierne, som med sine fire stammer herskede over området fra Warnow mod øst til floden Oder. Øen Rügen var Ranernes hjemland.

I 960'erne skete en mærkbar kristningsproces i slavernes område. Haralds svigerfar Mistivoj havde år 967 sikret den obotrittiske overhøjhed over stammen Wagierna i øst. Året efter grundlagdes biskopsstiftet i Oldenburg. Mistivoj antog selv den kristne tro, hvilken han synes at have holdt fast ved resten af sit liv. Han døde i klostret Bardowiek og havde nære kontakter med biskopperne i Oldenburg, af hvilke den første var Egward. For Adam berettede Svend Estridsen, at på den tid var der uafbrudt fred mellem

Den store runesten og kirken mellem de to gravhøje i Jelling præsenterer kong Harald som kristen. Runestenens tekst lyder: Haraltr kunukr bath kaurua kubl thausi aft kurm fathur sin auk aft thaurui muthur sina. sa haraltr ias sar uan tanmaurk ala auk nuruiak auk tani karthi kristna.

På nudansk: "Harald konge bød gøre dødeminde dette efter Gorm sin fader og efter Thorvi (Thyre) sin moder, den Harald som (for) sig vandt Danmark al og Norge og gjorde danerne kristne."

Haralds sten til højre, ved siden af faderens minde over hustruen Thyra.

Størstedelen af teksten ses på denne side af den store sten.

Teksten viser, at der er tale om tre gode gerninger, som Harald fandt fortjente at blive husket:

at have sikret sig herredømmet over hele Danmark,

at have sikret sig herredømmet over Norge,

at have gjort danerne kristne.

Herredømmet over hele Danmark[redigér

Haddeby 4 (den lille Sigtrygsten)"Asfrid Odinkarsdatter gjorde dette dødeminde efter kong Sigtryg, hendes og Gnupas søn. Gorm ristede runerne."

Haddeby 1 (Eriksten) "Kong Sven satte sten efter sin hirdmand Skarde, som var draget vestpå, men nu fandt døden ved Hedeby"

Haddeby 3 (Skardesten) "Thorulv, Svens hirdmand, rejste denne sten efter sin fælle Erik, som fandt døden, da "drenge" belejrede Hedeby; men han var styresmand, en såre god "drenge".

Et samlet dansk rige har eksisteret i det mindste fra begyndelsen af 800-tallet. Ifølge de frankiske rigsannaler gennemførte en dansk konge, Godfred, i 804 i Sliestorp forhandlinger med Karl den Store. I 808 berettes om Gudfreds angreb på slaviske områder og ødelæggelsen af handelspladsen Reric. Efter at Godfred var dræbt i 810, sluttede kejseren fred med Godfreds brodersøn og efterfølger kong Hemming, og året efter bekræftedes freden ved et møde ved Ejderen, hvor 12 navngivne stormænd fra hver side besvor freden, deriblandt Osfrid de Sconaowe, det vil sige "Asfred af Skåne" hvilket må tages som vidnesbyrd om det danske riges udstrækning fra Sønderjylland mod sydvest til Skåne mod øst.[22] At riget har strakt sig til Vestfold i nord ses af den frankiske rigsannal fra 814. At dette rige endnu eksisterede i slutningen af 800-tallet er bevidnet ved to rejseberetninger ved nordmanden Ottar og angelsakseren Wulfstan, samlet omkring år 900 af kong Alfred af Wessex som tillæg til en oversættelse til angelsaksisk af Orosius verdenshistorie fra 5. århundrede.

I første tredjedel af 900-tallet er denne rigsenhed imidlertid blevet opløst: Adam af Bremen kan med Svend Estridsen som kilde oplyse om et rige skabt ved den svenske kong Olavs erobring, senere styret af sønnerne Chnub og Gurd. Videre: "Efter Olaph, sveonernes første mand..., som regerede over danerne sammen med sine sønner, indtog Sigerich hans plads. Han havde ikke regeret længe, før kong Sveins søn, Hardegon, som kom fra nordmannerne land, frarøvede ham tronen. Det er uklart, om disse mange danerkonger eller rettere tyranner herskede samtidig, eller om de levede kort tid efter hinanden." Dette svenske Hedeby-styre er bevidnet ved to runesten rejst af Gnupas hustru Asfrid over sønnen, kong Sigtryg.

Endvidere oplyser Widukind i sin Sakserkrønike fra omkring 970, at Henrik 1. (Henrik Fuglefænger) af Østfranken i 934 drog med en hær mod danerne, gjorde dem skatskyldige, og tvang deres konge Chnuba til at lade sig døbe." Der kan derfor på dette tidspunkt hvor Gorm var konge i Jelling have fandtes et lille særrige i Hedeby med et svensk dynasti, først underkuet af den tyske hersker, siden fordrevet helt fra magten. Men på den anden side kan Widukinds oplysning også være fejlagtig, idet Adam af Bremen også nævner et felttog (ligeledes foretaget af Henrik Fuglefænger) som ikke rammer Gnupa, men derimod Gorm den Gamle. Desuden stammer de fleste af Widukinds oplysninger fra klostrets annaler og i dem står der intet om Chnuba eller dåben.

Forholdene i Hedeby-området de næste tiår er ukendte, men ifølge Adam af Bremen skal Hedeby omkring 974 være blevet erobret af kejser Otto 2., men i 982 indtog danerne den borg, Otto havde ladet opføre i grænselandet, og senere sammen med obotritternes fyste Mistivoj afbrændte de Hamborg. Tilsvarende oplyser tyske annaler, at Harald i 973 havde foretaget et angreb hinsides Elben, men blev tvunget til at slutte fred, yde en afgift og stille sin søn som gidsel, mens Thietmar af Merseburg for året 974 oplyser, at Otto 2. havde besejret "de oprørske danskere" ved at gennembryde den saksiske grænsevold og opføre en ny, fremskudt grænseborg (dette bekræftes af det norrøne skjaldekvad, Vellekla), dog med tilføjelsen, at borgen blev generobret i 983 efter Ottos død.

To runesten bevidner sandsynligvis den danske generobring:

Haddeby-sten 1: "Kong Sven satte sten efter sin hirdmand Skarde, som var draget vestpå, men nu fandt døden ved Hedeby" og

Haddeby-sten 3: "Thorulv, Svens hirdmand, rejste denne sten efter sin fælle Erik, som fandt døden, da "dreng" belejrede Hedeby; men han var styresmand, en såre god "dreng"."

At Sven i begge tilfælde er Svend Tveskæg virker plausibelt. At han har anført hirden tør udledes af teksterne, og når han på den ene sten omtales som konge, må han enten have været medkonge eller stenen er rejst, efter han blev konge).

Om Haralds ord henviser til en tidligere generobring af Hedeby-området eller først til begivenhederne i 983 er uklart, men der er ikke overlevet oplysninger om andre steder inden for riget, der i Haralds tid har været adskilt fra dette. At Harald fortsat var konge sandsynliggøres af samarbejdet med svigerfaderen om afbrændingen af Hamborg.

Herredømmet i Norge

Harald's kongerige (rødt) og hans vasaller og allierede (lilla), som beskrevet i

Heimskringla, Knytlinga Saga og andre middelalderlige kilder

Adam af Bremen oplyser om Haralds magt i Norge: "I Norwegien var Hakkon hersker, indtil nortmannerne fordrev ham, fordi han opførte sig ret så overmodigt. Harald fik ham genindsat med magt og gjorde ham velvilligt indstillet over for Kristi tilhængere... Da Hakkon havde regeret i 35 år, afgik han ved døden. Som sin arving til tronen efterlod han Hartild, der samtidig regerede over danerne og normannerne."

I Norge havde Erik Blodøkse hersket en tid. Han blev tvunget i landflygtighed med sin hustru Gunhild og sine mange sønner. Efter at Erik var død i England, kom resten af familien til Harald Blåtand og blev der vel modtagne.[35] En af sønnerne, Harald Gråfeld, skal være blevet antaget af kong Harald til sin fostersøn. Omkring år 960 tog Eriksønnerne magten i Norge. Hakon jarl sad på denne tid som hersker i Trondheim, men han blev snart fordrevet af Eriksønnerne. Hakon blev trods dette vel modtaget af Harald i Danmark, som formentlig havde sine interesser i specielt Viken-området, det vil sige

omkring Oslofjorden, og så disse truede af de stadig mægtigere Eriksønner. Gennem list myrdedes Harald Gråfeld. Snorre Sturlason beretter, at kong Harald så samlede 600 skibe og sejlede til Norge med Hakon jarl. Hakon fik landet, Eriksønnerne måtte flygte til Orkneyøerne og Harald sejlede derefter hjem. Dette skal være sket omkring år 970, og det er sandsynligvis dette overherredømme, Jellingstenen henviser til.

Byggerier og anlæg

En række byggerier og anlæg af betydeligt omfang fandt sted i Haralds regeringstid og tillægges kongen pga. deres størrelse eller art:

Jellinganlægget, herunder Jellinghøjene og den store Jellingsten og palisaden.

Kirkebyggerier i Jelling og Roskilde

Dannevirkes hovedvolds fornyelse

Kovirke

Trelleborgene

Ravningbroen

Tilsammen vidner de om Haralds foretagsomhed.[37]

Jellinganlægget

Den sydlige gravhøj

Uddybende Uddybende artikler: Jellingmonumenterne og Jellingstenene

De to store jordhøje i Jelling på hver sin side af kirken er opførte med korte mellemrum.

De to høje har sandsynligvis været under opførelse på samme tid. De to høje er rejst hen over et ældre gravminde, en meget stor skibssætning og nøjagtig i dennes akse, ligesom den store runesten står midt mellem højene.

Nordhøjen, der tillige rummer et gravkammer, er påbegyndt omkring 960.

Sydhøjen er påbegyndt omkring 964. For Sydhøjens vedkommende ser det ud til, at

byggeriet er sket med et par afbrydelser undervejs. Der har sandsynligvis stået en mindre, aflang træbygning på toppen, men dens nærmere karakter og tidsfæstelse er uklar.

Den store Jellingsten meddeler at mindesmærket var opført af Harald over sin fader og sin moder. Det menes, at de to høje er sat til minde over hver af forældrene, selv om der kun er fundet et gravkammer i den ene. Den hædrende omtale af Harald er muligvis en tilføjelse til den oprindelige tekst.

Den 1,4 km lange palisade, der omkransede hele anlægget, blev opført omkring 968.

Bluetooths logo bygger på runerne for hans initialer, H og B (i den yngre futharks version) (hhv. Runic letter ior.svg og Runic letter berkanan.svg)

Det formodes også, at der har været et større bygningsanlæg i Jelling, som bærer præg af at være et militært område i 981.

Haralds kirker

Jelling Kirke, set fra sydhøjen.

Under Jelling Kirke er fundet spor efter tre trækirker, hvoraf den ældste menes at være opført af Harald.

Adam af Bremen oplyser, at Harald efter sin død blev ført til Treenighedskirken i Roskilde, som han havde ladet opføre.

Dannevirkes hovedvolds fornyelse

Det ældste Dannevirke stammer fra anden halvdel af 600-tallet med en nykonstruktion af volden omkring 737 samt endnu en ombygning, der fandt sted allerede i begyndelsen af 800-tallet. Omkring 968 er Hovedvolden (undtagen den nordligste del, der også kaldes Nordvolden) blevet udsat for en omfattende ombygning. Ligeledes opførtes på samme tid Forbindelseshvolden fra Hovedvolden til den ringvold, der fandtes omkring Hedeby.

Kovirke

Kovirke ligger syd for Hovedvolden og Forbindelsesvolden. Kovirkes snorlige forløb løber fra de fugtige enge omkring Rejde Å mod vest til Selk Nor ved Slien mod øst. Ved dette anlæg har man opnået en bedre forsvarsmæssig udnyttelse af de landskabelige forhold ved et langt kortere voldanlæg end Hovedvolden og Forbindelsesvolden tilsammen; til gengæld mister disse enhver betydning. Kovirke udgør en fremskudt fæstning. Kovirke er ikke sikkert dateret men menes efter sin karakter at være opført efter genvindelsen af grænselandet i 983. I så fald kunne forklaringen på den fremskudte placering være [Kilde mangler], at eftersom Hovedvolden og Forbindelsesvolden ikke havde kunnet modstå Otto den Stores angreb i 974, er disse forsvarsværker så at sige blevet kasseret til fordel for et helt nyt og bedre udformet anlæg.

Haralds endeligt

Mindesten i Wolin
(Jomsborg), Haralds dødested

Harald blev i sin alderdom afsat som konge. Saxo fortæller om årsagen til det: "Siden udbød Harald hele rigets flåde for at være vel rustet til et kæmpeværk, han havde for. Han befalede, at folk og fæ med forenede kræfter skulle slæbe en vældig stor sten fra stranden, hvor den lå ovre i Jylland, op til hans mors gravhøj, hvor han ville rejse den som mindesmærke". Denne opgave brød flådens hovedsmænd sig ikke om, og fik sønnen Svend der var blandt dem ophidset mod faderen. Kongen havde kun haft tanke for

stenflytningen, men efter at være blevet underrettet af et medlem fra flådemandskabet "angrede kongen, at han havde spændt folk i åget som andet fæ, for i det samme, han opgav at slæbe stenen videre og bad mandskabet lade den ligge og i stedet gribe til våben, fik han folkenes stivsind og trods at føle. Hæren harmedes over den hån, han havde vist den ved at sætte den til sådan hæderløs syssel og vægrede sig nu ved at gribe til våben for ham, der havde lagt dem under åget."

Om Haralds sidste levetid og død beretter Adam af Bremen, at der opstod uro blandt de kristne danskere, da "Svein Otto, den store danerkonge Haralds søn, forsøgte først flere anslag mod sin fader og planlagde dernæst sammen med dem, som denne havde tvunget til at antage kristendommen, at afsætte den nu aldrende og svagelige konge. Pludselig indgår da danerne en sammensværgelse, afsværges deres kristne tro, indsætter Svein som konge og erklærer Harald krig.... I denne ulykkelige krig, der var værre end en borgerkrig, led Harald og hans folk nederlag. Han selv flygtede såret fra slagmarken, gik om bord i et skib, og undslap til slavernes by Jumne. Her tog man mod forventning befolkningen var jo hedninge gæstfrit imod ham. Han var imidlertid svækket af sine sår, og få dage efter afgik han ved døden bekendende sig til Kristus. Hans lig blev af hæren transporteret til hans hjemstavn, hvor det blev begravet i Roscald by i den kirke, som han selv havde ladet opføre til ære for den hellige Treenighed."

Sammenstillet giver de to beretninger en rimelig forklaring på oprøret mod Harald: flytningen af tunge sten (som den store Jellingsten) og misbrug af hæren til byggeopgaver måske parret med, at sønnen Svend var leder af hirden har skabt en situation, hvor et oprør mod kong Harald havde let ved at finde sin leder i kongesønnen. At tiden fra oprørets udbrud til kongens død var meget kort, lader Adam af Bremens fremstilling ikke tvivl om; sandsynligvis skete det i 986. Hvis det er rigtigt, at Haralds selvbesmykkelse på den store Jellingsten er en senere tilføjelse til den oprindelige, forældrehædrende, tekst, og hvis denne er sket efter 983, kunne begivenhedsforløbet i hovedtræk være dette[Kilde mangler]: på sine ældre dage og efter genvindelsen af Hedeby-området har Harald gjort sine tilføjelser og besmykket den gamle mindesten med billeder. Det har været for meget for hirden, som i sin tid slæbte stenen til Jelling og havde dette i bitter erindring og måske også bevidstheden om, at det var Svend, der som hirdfører og medkonge på sin faders vegne havde genvundet Hedeby. Et oprør er brudt ud, man har valgt kongesønnen og hirdens fører Svend som sin leder, det er kommet til slag mellem fader og søn (måske har Harald i første omgang søgt tilflugt på sine trelleborge, hvilket kunne forklare brandspor ved Fyrkat og Trelleborg), Harald led nederlag, blev såret og flygtede til Jumne, hvor han døde af sine sår.

Olaf Olsen har stillet sig tvivlende overfor tidspunktet for Harald Blåtands død. Ved at flytte denne fra 985/86 til 979 fik han placeret Svend ved kongemagten på det afgørende tidspunkt, hvor Vikingeborgene blev opført. Denne teori er senere udbygget af Poul Skaaning, men generelt er historikere skeptiske overfor denne ændring i Danmarkshistorien.

Tilnavnet "Blåtand"

Tilnavnet Blåtand optræder første gang i Chronicon Roskildense fra 1140 og den gængse forklaring er, at Harald må have haft en iøjnefaldende dårlig tand, der har været blå (eller sort, da "blå" betød mørk).

En anden forklaring kan ifølge museumsinspektør ved Kongernes Jelling Hans Ole Mathiesen være, at Harald gik i blå tøj. Den blå farve var nemlig den dyreste, så ved at gå i blå understregede Harald sin kongeværdighed.

Bluetooths logo bygger på runerne for hans initialer, H og B (i den yngre futharks version)

En tredje teori er, at "tan" i England betød høvding, og da blå betød "mørk", må tilnavnet "mørk høvding".

Trelleborgene

Trelleborg ved Slagelse.

Aggersborg ved Limfjorden.

Trelleborge (cirkelborg)

Trelleborgene er navnene på 4 træbyggede borge opført rundt om i det danske rige omkring 980-981. Hertil regnes:

Trelleborg ved Slagelse på Sjælland

Nonnebakken i Odense på Fyn

Fyrkat ved Hobro i Nordjylland

Aggersborg ved Limfjorden

Til gruppen skal muligvis også regnes et anlæg i Borgeby i Skåne ved navn Trelleborg, der fremviser nogle overensstemmende karakteristika. En endelig bestemmelse af dette må dog afvente flere arkæologiske undersøgelser. Også andre anlæg kan have forekommet. Fælles for de danske anlæg er deres geometriske konstruktion: det er cirkelborge, med volde og V-formet voldgrav foran. De indre borgpladser er inddelt i kvarterer bestående af 4 krumhuse omkring en lukket plads (for Aggersborgs vedkommende i tredobbelt udgave, for det sjællandske Trelleborgs vedkommende med en ydre husrække langs et ydre voldanlæg). Om formålet med disse anlæg har der været delte meninger: man har anset dem for militærkaserner for forberedelse af angrebene på England, eller som borge til undertvingelse af de stedlige befolkninger ved Danmarks samling eller som forsvarsanlæg mod fjendtlige angreb på rigets ulige del fra en ydre fjende. Skønt disse

forklaringer ikke udelukker hinanden, svækkes den første ved fravær af vidnedsbyrd om engelske forbindelser og ved borgenes forsvarsmæssige karakter. Den anden forklaring svækkes af manglende begrundelse for en sådan rigssamling, hvis Hedeby-området (hvor en sådan borg ikke er fundet) var den eneste del af landet, der påviseligt var adskilt fra rigsfællesskabet i perioder, hvortil kommer påvisningen af en handelsplads ved sjællandske Trelleborg, hvilket ikke virker sandsynligt for en tvangsborg. Derimod synes det rimeligt, at kong Harald efter Otto den Stores hærtog op i Jylland i 974 måtte have fundet det fornødent at lade opføre en række regionale forsvarsanlæg, der kunne modstå et første angreb indtil hjælp fra de andre borge måtte komme til undsætning. At Aggersborg er større end de andre trelleborge kunne skyldes nærheden til Norge, der jo lå under Harald.

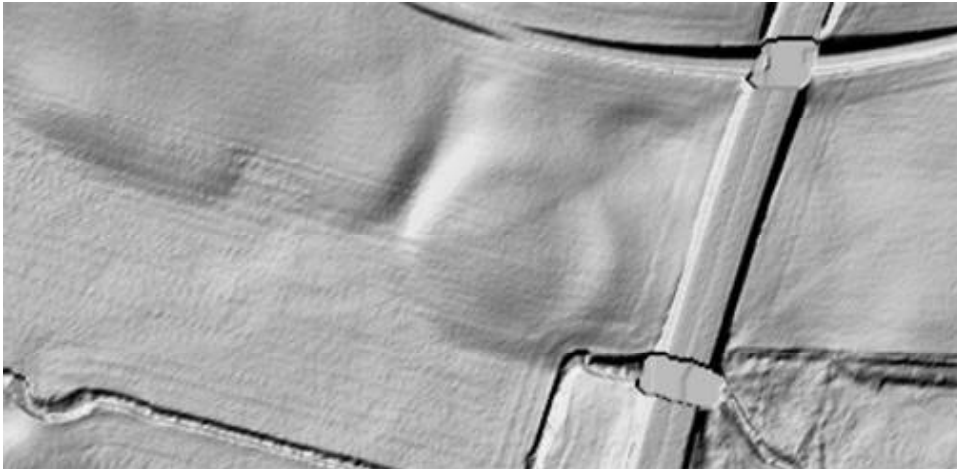
De brandspor, der er fundet ved Fyrkat og Trelleborg på Sjælland, skal måske ses i forbindelse med Haralds afsættelse som konge.

Danmark har fået en ny vikingeborg ved Køge

»Jeg har aldrig oplevet noget lignende,« siger professor Søren Sindbæk, som står bag fundet af en vikingeborg uden for Køge, som ingen hidtil har kendt til før i 2014. Det er første gang i 60 år, at der bliver fundet en ny ringborg fra vikingetiden

Det var ren og skær dygtigt arkæologiarbejde, der lå bag, da forskere fra Aarhus Universitet og Danmarks Borgcenter i dag kunne bekendtgøre, at de har fundet en ny

ringborg i Danmark.

Borgen, der ligger nord for Køge, er med stor sandsynlighed det femte skud på stammen af de såkaldte 'trelleborge' fra vikingetiden, som er helt unikke for Danmark.

Det er 60 år siden, man sidst fandt en ringborg, og fundet er resultatet af en intensiv jagt efter netop sådan en borg, fortæller professor Søren Sindbæk, som er en af arkæologerne bag det nye .

»Det er næsten som en god kriminalroman - jeg har aldrig oplevet noget lignende på en udgravning. Det er ikke bare det, at vi finder så unikt et monument, men at vi finder det, fordi vi går målrettet frem efter en formodning,« siger en tydeligt begejstret Søren Sindbæk fra Aarhus Universitet og tilføjer:

Der manglede en borg i Østsjælland

Ravningbroen

En 700 meter lang træbro Ravningbroen over Vejleådalen ved landsbyen Ravning omkring 10 km syd for Jelling er dateret til 980-985. Broen er således fra samme tid som flere andre store anlæg tilskrevet kong Harald, og også broen har med sin størrelse et præg, der gør det nærliggende, at Harald har bygget den. Det er muligt, at broen har spillet en rolle i en samlet forsvarsplanlægning i sammenhæng med trelleborgene.

Befæstning af Aarhus

Aarhus var allerede i begyndelsen eller midten af 900-tallet blevet stærkt befæstet. Måske som følge af uroligheder.

Volden om den gamle bykerne er delvist bevaret og kan ses ca. 4 m under gadeniveau på Vikingemuseet. Byens forsvarsanlæg blev ligeledes forstærket af kong Harald Blåtand i 980 e.Kr. At Aarhus ligger i centrum af den nord/sydgående forsvarslinje som Vikingeborgene udgør, har ført til spekulationer om en militær sammenhæng mellem Aarhus befæstning og disse borge.

Forfædre til Carsten Rickertsen

Generation nr. 1

1. Borgmester i Flensborg Carsten Rickertsen, født 1476 i Flensborg, Slesvig, Danmark; død omk. 1546 i Flensborg, Slesvig, Danmark. Han er søn af **2. Rickard Haysen** og **3. Inghe**. Han giftede sig med **(1) Marine Freese** omk. 1520 i Flensborg, Slesvig. Hun blev født 1496 i Ennesbøl, Tønder amt, Slesvig, og døde 15 september 1570 i Flensborg, Slesvig, Danmark. Hun er datter af fribonde Ingken Vedders Freese.

Noter for Borgmester i Flensborg Carsten Rickertsen:

Født i 1490-årene. Som faren kjøpmann i Flensborg. Etterhvert borgermester samme sted.(Etter 1542). 3 sønner og 4 døtre i ekteskapet, Gether oppgir 8 barn. (Halling bd.1, s.70, person nr. 17, også s. 262) Alle de åtte barna førte det paysenske våpen. (Kilde: Knud Gether: Middelalderfamilier fra Flensborg, Dansk Historisk Håndbogsforlag, 1986-87) bd.1, s. 170, person A.32

Antagelig født omkring 1490 og tilhørte en af det 16. århundredes mest kendte købmandsfamilier i Flensborg, hvor han også selv omkring 1521 må have etableret sig som købmand, idet han dette år indtrådte i det derværende Vor Frues Købmandsgilde, eller som det dengang hed, >der broderschup unzer leuen vrouwen des kopmans to Flensborch<. I Enemark's >Studier i Toldregnskabsmateriale i det 16. Aarhundrede<, II, side 193, omtales han og hans fader som >deciderede hestehandlere af det helt store format<, men som desuden også handlede med okser, klæde og korn m.v. En af hans mange fremtrædende handelsforbindelser var statholderen i København, Henrik Gøye, som under Christian II.'s rejse i udlandet havde fået overdraget forsvaret af København imod Frederik I.'s hær.

Knud Gether: Middelalder-familier i Flensborg og Nordfrisland og deres efterkommere i Danmark, Tyskland og Norge. 2 Bind. (Lyngby 1986/87), s. 170

OBS: "ANETAVLER for BERØMTE...." angiver fødselsaaret 1476. Han var borgmester i Flensborg fra ca. 1544 til sin død 1546

Halling bd.1, s.70, person 17

Han var "decideret hestehandler af det helt store format (ligesom han fader før ham), men handlede desuden med okser, klæde og korn". En af hans mange fremtrædende handelsforbindelser var statholderen i København, Henrik Gøye, som under Christian den II's rejse i udlandet havde fået overdraget forsvaret af København imod Frederik I's hær. Han tilhørte en af det 16. århundredes mest kendte købmandsfamilier i Flensborg. Han havde 8 børn med Marine Freese. De førte alle det paysenske våben. Familien Paysen (også stavwet Paisen) var en af den sene middelalders mest kendte adelsslægter i Nordfrisland. Dens våben var en mod højre vendt harnisk-klædt arm med draget sværd i hånden og ligeså på hjelmen.

Mere om Borgmester i Flensborg Carsten Rickertsen:

Stilling: 1545, Købmand og Borgmester

Noter for Marine Freese:

Langholz: Anetavler for berømte danskere. 1989

Generation nr. 2

2. Rickard Haysen, født 1450; død eft. 1514 i Flensborg, Slesvig. Han er søn af **4. Haying Paysen** og **5. Catharina**. Han giftede sig med **3. Inghe**.

3. Inghe

Barn af Rickard Haysen og Inghe:

- 1 i. Borgmester i Flensborg Carsten Rickertsen, født 1476 i Flensborg, Slesvig, Danmark; død omk. 1546 i Flensborg, Slesvig, Danmark; gift med Marine Freese omk. 1520 i Flensborg, Slesvig.

Generation nr. 3

4. Haying Paysen, født omk. 1417 i Flensborg, Slesvig; død omk. 1483 i Flensborg, Slesvig. Han er

søn af **8. Paye Jeppeson** og **9. Frouwe Magnusdatter**. Han giftede sig med **5. Catharina** 1449 i Flensborg.
5. Catharina, født omk. 1420.

Noter for Haying Paysen:

I 1472 deltog han i det af Grev Gerhard (Gert) i Slesvig-Holsten iværksatte almueoprør imod Christian d. I. ved at åbne byens porte for grevens tropper. Oprøret mislykkedes og alle kongens fjender fik strenge straffe. Haying Paysen blev pågrebet og kastet i fængsel. Kun ved familien og velhavende venners hjælp, bønner fra dronning Dorothea m.fl. lykkedes det at få ham benådet. For at fremskaffe strafpengene- 2000 Mark- måtte han sælge eller pantsætte nogle af sine gårde. Senere synes han dog igen at være blevet rådmand i Flensborg, men ikke borgmester.

Kilde: Tom Brøndsted hjemmeside.

Barn af Haying Paysen og Catharina:

- 2 i. Rickard Haysen, født 1450; død eft. 1514 i Flensborg, Slesvig; gift med Inghe.

Generation nr. 4

8. Paye Jeppeson, født 1380; død 1440. Han er søn af **16. Jeppe "Auf der Bohle"** og **17. ukendt**. Han giftede sig med **9. Frouwe Magnusdatter**.

9. Frouwe Magnusdatter Hun er datter af **18. Borgmester i Flensborg Magnus Haysen**.

Noter for Paye Jeppeson:

En af den sene middelalders mest kendte adelsslægter i Nordfrisland er den nu forlængst uddøde familie Paysen.

Paye Jeppson nævnes i 1420 i en medlemsfortegnelse over Laugsbrødre i Vor Frue Kjøbmandsgilde i Flensborg. Han var en særdeles velhavende mand, at dømme efter hans mange pengetransaktioner og størrelsen af hans jordegods

Han skal have været medlem af landets adel. Våbnet er en armeret arm, som holder et sværd i hånden

Barn af Paye Jeppeson og Frouwe Magnusdatter:

- 4 i. Haying Paysen, født omk. 1417 i Flensborg, Slesvig; død omk. 1483 i Flensborg, Slesvig; gift med Catharina 1449 i Flensborg.

Generation nr. 5

16. Jeppe "Auf der Bohle", født omk. 1350. Han giftede sig med **17. ukendt** omk. 1379.

17. ukendt

Barn af Jeppe Bohle" og ukendt:

- 8 i. Paye Jeppeson, født 1380; død 1440; gift med Frouwe Magnusdatter.

18. Borgmester i Flensborg Magnus Haysen, født omk. 1365 (Kilde: Langholz: Anetavler for berømte danskere. 1989.); død 1440.

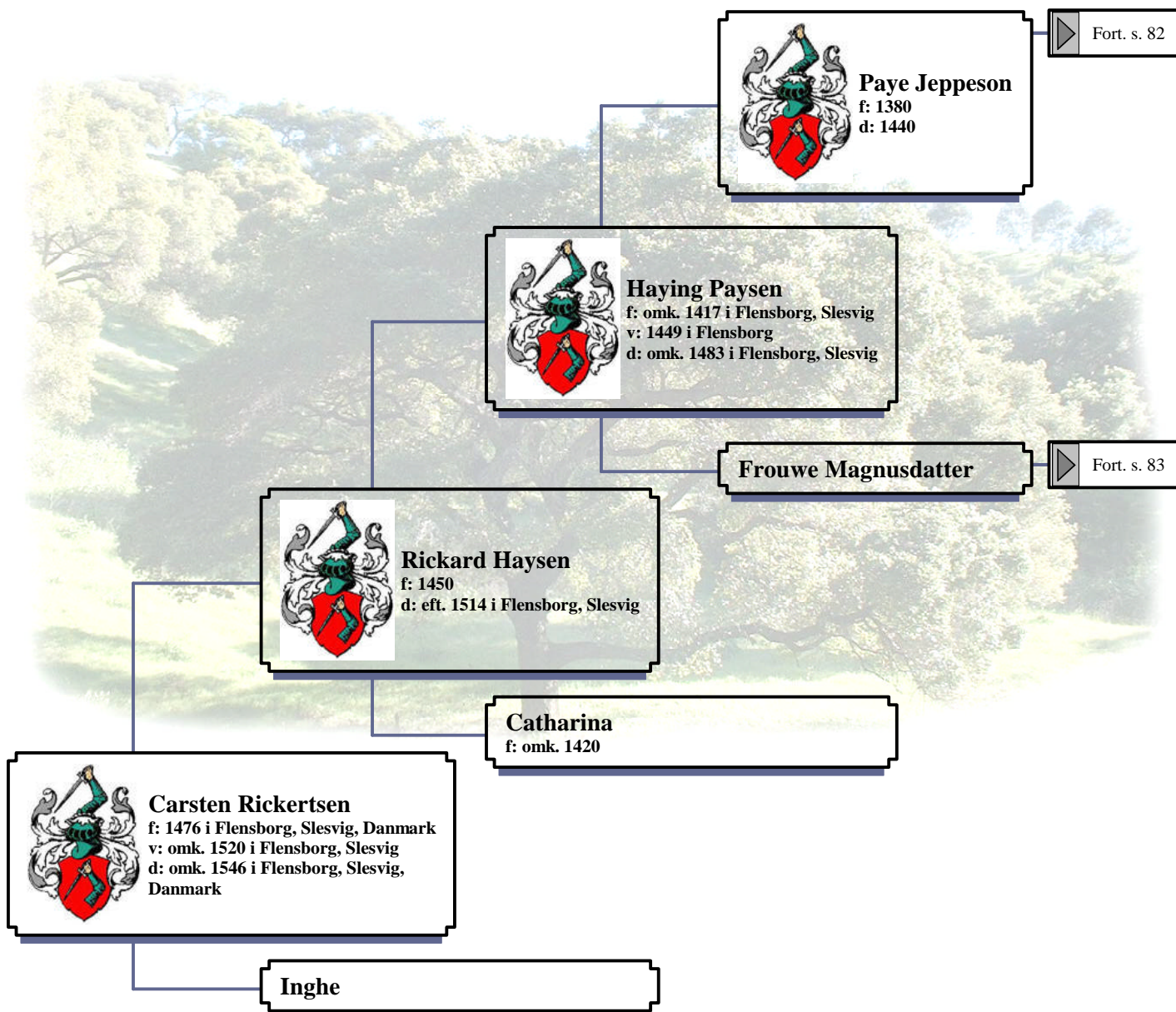
Mere om Borgmester i Flensborg Magnus Haysen:

Occupation (2): 1428, herredsfoged i Nørre Gøs herred

Barn af Borgmester i Flensborg Magnus Haysen:

- 9 i. Frouwe Magnusdatter, gift med Paye Jeppeson.

Forfædre til Carsten Rickertsen

Forfædre til Carsten Rickertsen

Jeppe "Auf der Bohle"
f: omk. 1350
v: omk. 1379

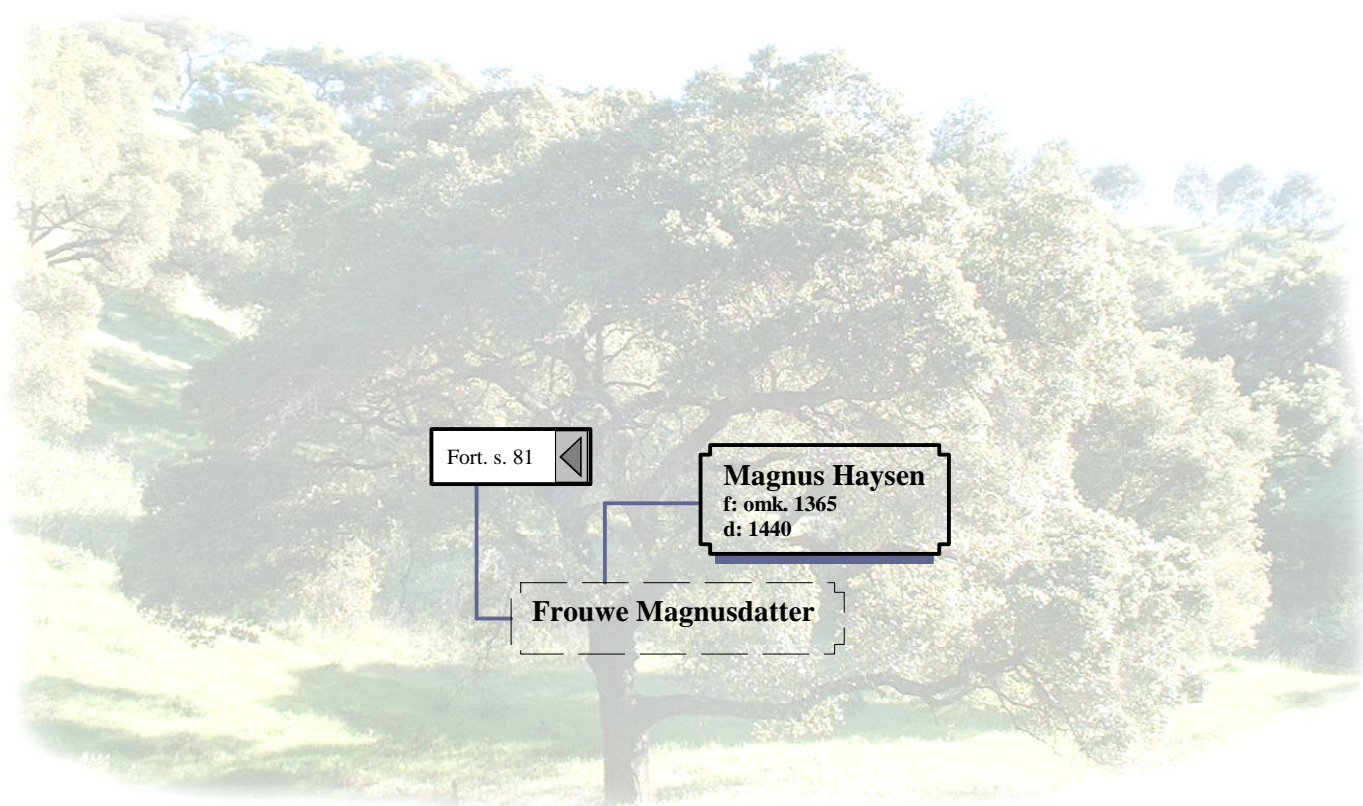

Paye Jeppeson
f: 1380
d: 1440

ukendt

Fort. s. 81

Forfædre til Carsten Rickertsen

Fort. s. 81

Magnus Haysen
f: omk. 1365
d: 1440

Frouwe Magnusdatter

Løgismose

(1390: Løvesmose og Louesmose, 1407: Louitzmose, 1458: Løvitzmose) tilhørte i Beg. af 14. Aarh. tre „Brødre“ Jens Ingielsen Revel, Peder Rytze og Vogn Nielsen; 1333 solgte førstnævnte sin efter sidstnævnte arvede Andel i L. til Peder Rytze. Denne afhændede vistnok sin Del i L. til en holstensk Adelsmand af Slægten Krummedige, hvis Sønner Erik og Segebod K. ejede den 1363 i Forening med deres Svogre Hr. Henrik Split og Hartvig Sehested samt med Jens Ingielsens Datter Sophie, g. m. Jep Abildgaard. Sidstnævnte pantsatte 1387 sin Ejendom i L. til Jens Pedersen (Panter) af Højerup, der 1401 udkøbte Segebod Krummediges Datterbørn, Iver Juel og hans Søskende, 1404 Sophie Jensdatter Revel og 1408 Hartvig Sehesteds Arvinger. Før sin Død 1417 havde han vist samlet Gaarden paa ny; den ejedes saa af hans Enke Grete Henriksdatter Brockdorff, hans Søn Laurids Jensen og, da dennes eneste Søn døde som Barn, af hans Enke Mette Pedersdatter Present, der ægtede Eiler Hardenberg og senere Hr. Engelbrekt Albrektsen Bydelsbak. 1473 skrev Erik Tinhuus sig til L., som han formentlig kun har haft i Pant eller Forpagtning, thi først ved Skiftet efter Fru Mette 1475 blev L. paany delt, nemlig mellem Børnene af hendes Søn af 2. Ægteskab Joakim Hardenberg og hendes Søn af 3. Ægteskab Hr. Albrekt Engelbrektsen og hendes Svigersøn Claus Bryske, g. m. Grethe Engelbrektsdatter. Hr. Albrekts Del gik i Arv til hans Datter Mette, g. m. den bekendte Hr. Mogens Gøye, f 1544, og kom saa til hans Døtre Ellen, g. m. Hr. Mourids Olsen Krognos, Mette, g. m. Hr. Johan Oxe, og Pernille, g. m. Hr. Børge Trolle, derefter til Hr. Johan Oxes Sønner Eskild og den bekendte Hr. Peder O. samt Søstre Inger O. og Sidsel O., der 1590 afkøbte Inger O. hendes Part i L.

Efter Fru Sidsel arvedes L. af hendes Søsterbørn Johan Rud og Dorte R., g. m. Anders Banner, eller rettere disse sidstes Børn Otte Banner, f 1627, og Mette B., Erik Billes, hvis Søn Rigsmarsken Anders Bille byggede Kapellet paa L. Hidtil havde der dog stadig været Medejere, thi den Part, der 1475 tilfaldt Hr. Joakim Hardenbergs Børn, kom ved Datteren Mette H.'s Ægteskab til Hr. Markvard Rønno, hvis Datter Anne R. ægtede Hr. Johan Urne, f 1537; deres Søn Chrf. Urne, f 1565, havde en Datter Margrethe U., hvis Ægtefælle Niels Bild til Ravnholt endnu 1609 var Medejere af L. En Søster til Anne Rønno, Birte, var gift med Hr. Knud Bille, og af deres Arvinger besad flere Andel i L., saaledes Karen Bille, Poul Skinkels, 1624 og

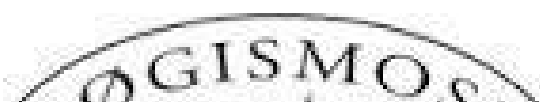

og af deres Arvinger besad flere Andel i L., saaledes Karen Bille, Poul Skinkels, 1624 og

Birgitte Bille, Jørgen Hartvigsens, 1627. Den bekendte Godskøber Claus Brockenhuus, der 1624 var Medejer, har derimod sikkert erhvervet sin Part ved Pant. En anden Parthaver var Jakob Rosenkrantz, hvis Datter Sophie ægtede Rigmarsken Anders Bille, der i det hele synes at have samlet den stærkt splittede Gaard. Den ejedes derefter af hans Søn Erik B. og Sønnesøn Anders B., f 1694. Hans Enke Beate Margrethe Bielke (f 1734) solgte 1696 L. til Generallieutn. Grev Adam Fr. Trampe, f 1704, efter hvis Død den ejedes af hans Enke, Sønnen Konrad og Datteren Sophie Hedevig, f 1780, samt Brodersønnen Adam F. Grev Trampe. Han afhændede Bøndergodset og solgte 1800 L. for 54,970 Rd. til Kaptajn H. Fr. Uldall, som 1809 afhændede den for 45,000 Rd. til Forpagter Johs. Schmidt paa Wedellsborg, f 1827, hvorefter den gik over til Sønnerne R. og F. L. Schmidt, hvilken sidste udkøbte Broderen og 1831 solgte den for 24,294 Rd. Sølv til Christen Hansen, der 1851 mageskiftede den mod Kjærsgaard (se S. 514) til Forpagter J. Th. Petersen (Løgismose vurderet til 30,000 Rd.). Denne solgte den 1858 for 99,000 Rd. til Proprietær Hans Hansen, der 1876 for 260,000 Kr. afhændede den til P. N. Damsboe til Flenstoft, hvorefter den 1883 solgtes for 225,000 Kr. til Victor J.N.Sønnichsen, som 1886 mageskiftede den til H. H. Qvistgaard, der 1887 solgte den for 165,000 Kr. til Ingeniør J. H. Th. Schmidt v. Leda i Kiel, af hvem den 1895 solgtes for 190,000 Kr. til den nuv. Ejer, Frk. B. T. Briinnings. - Hovedbygningen, der er omgivet af Grave, bestaar af 3 Fløje (rødkalkede) og er opf. af Peder Oxe 1575 ifl. en Indskriftstavle over Indgangs- porten i den nordvestl. Fløj (ovenover paa Gavlene staa Anders Billes og Sophie Rosenkrantz' Begyndelsesbogstaver og Aarst. 1631 og 1644). De ældste Dele er den nordøstl. Fløj og nederste Stokv. af den nordvestl. Fløj, af Munkesten i Munkeforbandt. I den sidste Fløj, med tre Gavle, har der i nederste Stokv. været en af Anders Bille i 17. Aarh. indrettet Kirke, der nedlagdes 1826. I 1883 opførtes der i Hjørnet mellem de to ældre Fløje et Trappetaarn, paa hvilket er indsat en Sandstensportal i Barokstil, som tidligere havde sin Plads paa den nordøstl. Fløj (med A. F. Trampes og Hustrus Begyndelsesbogstaver og Aarst. 1726), samt den ny tredje, sydvestl. Fløj (en ældre 3. Fløj nedbrødes 1826), hvori der indrettedes en Kirke (Filiaalkirke til Haarby Sognekalde), bestaaende af Skib med fladt Træloft og Vaabenhus; Altertavlen er sign. L. Hansen 1890. I den nordøstl. Fløj findes over Dørene i et Værelse nogle Malerier af Gaarden i dens oprindel. Skikkelse, hvoraf Tegn. i Nationalmuseet. Foran Hovedbygningen ligge Avlsbygningerne, til hvilke man fra Landevejen kommer gennem en Lindeallé (et Porthus er nedrevet i de sidste Aar). (Om L. se Herregaardenes Adresseavis I 1879 Nr. 8 - 10).

Kildehenvisninger i Trap 5. udgave, 1956, side 502: Løgismose ejedes i beg. af 1300t. af de tre "brødre" Jens Ingildsen Revel, Peder Rytze og Vogn Nielsen.

Vilh. Lorenzen i DSI Herreg. II 1943 658-67. A. Jensen. Løgismose i det syttende og attende Aarhundrede. 1908. A. Thiset. Herregaarden Løgismose. Herregaardenes Adresseavis I 1879. nr. 6 - 10, 15 (N.V. Dorph) Løgismose, III. Tid. XLII, nr. 28 1901. Chr. Axel Jensen. Fra Løgismose. ArkivMus III. 1906, 174-76. DLandbr. III, 1930. 563-66-

DIS-Danmark · Slægt & Data 2/2009

Henrik Prætorius, Snebærvænget 27, 2830 Virum, Tlf. 45 85 29 87

Dette er historien om, hvordan jeg har arbejdet med at få styr på nogle meget gamle familiegrene, og hvordan jeg har valgt at præsentere dem. Mine aner stammer overvejende fra Jylland, især fra den sydlige del og fra Slesvig-Holsten, og der kan trækkes tråde tilbage til borgerskabet i Flensborg i 1500-tallet. Der er flere familiegrene med rødder i Flensborg, og historierne om dem kunne jeg naturligvis have føjet ind i de respektive kapitler i slægtsbogen. Men det viste sig, at de greb så meget ind i hinanden, at jeg syntes, det ville være mere interessant at skrive et kapitel alene helliget familieforholdene i Flensborg og Nordfriesland. Jeg gravede i utallige bøger og artikler og besøgte mange hjemmesider, der desværre ikke altid var enige. Jeg læste især Gethers Middelalderfamilier på kryds og tværs og fik efterhånden et rigtig grundigt kendskab til familierne.

Og hvad kunne jeg så gøre med det?

Nu er det sådan, at jeg har et par kæpheste, jeg rider. Mit slægtsforskerarbejde hviler på tre søjler: Forskning, Bearbejdning og Formidling. Efter mange år, hvor min forskning var det væsentlige - og det sjove, føler jeg i dag, at de to sidste er blevet de vigtigste.

Jeg vil gerne kunne præsentere resultaterne på en måde, så man får lyst til at lære dem at kende. Nu havde jeg så nogenlunde fået styr på forskningsdelen, og nu gjaldt det Bearbejdningen og Formidlingen. Hvordan kunne jeg bedst fortælle historierne om de over 100 aner i dette dengang meget lille og meget indgiftede samfund i Flensborg?

Flensborg i 14- og 1500-tallet

Flensborgs og Hertugdømmernes historie er en indviklet sag med et utal af omvæltninger og stridigheder, men grunden til byens opståen og betydning skal søges i følgende:

! Der var en sikker havn på bunden af fjorden, beskyttet mod stærke storme.

! Oksevejen op gennem Jylland gik netop her forbi og krydsede vejen mellem Angelen på østkysten og Nordfriesland på vestkysten.

! Der var store forekomster af sild.

Flensborg blev fra omkring 1300 den mest betydningsfulde by i hertugdømmet Slesvig.

Slesvig var et dansk len med den danske konge som lensherre og hørte - i modsætning til det syd for liggende Holsten - ikke til det hellige romerske rige.

En vigtig handelsvare på den tid var saltede sild, som blev sendt til mange europæiske lande.

Fra 1409 begyndte stridigheder mellem holstenere og danskere om magten over Slesvig, herunder det vi kalder Sønderjylland. I 1411 opnåede dronning Margrethe I ved en aftale i Kolding, at størstedelen af Slesvig kom under dansk herredømme.

Dronning Margrethe døde af pest i 1412 ombord på et skib i Flensborg havn. Pest og andre sygdomme var et stort problem for byerne i middelalderen. Regelmæssigt gjorde epidemier som kopper og byldepest, som rotter førte med sig, store indhug i befolkningen.

Spedalske blev isolerede i St. Jørgens hospital uden for byen. Omkring år 1500 bredte syfilis sig i byen. Helliggeistkirken var det kirkelige hospital i byen.

I 14- og 1500-tallet skal vi regne med, at byen ikke husede mere end 4-5000 indbyggere.

I 14- og 1500-tallet skal vi regne med, at byen ikke husede mere end 4-5000 indbyggere.

Som vi kan se af billedet, var det næsten kun hovedgaden, der var bebygget. Gader og veje var dårlige. Selv på hovedgaden i byen var der ingen brolægning, og heller ingen lys. For den enkelte borger i Flensborg var hverdagen hård.

Borgerne måtte nogle steder lægge planker ud over gaderne, der var gennemvædede af gødning fra kreaturerne, for overhovedet at gøre dem passable. Kun visse patricierhuse havde vinduer.

Alle husholdninger holdt kvæg i hus og gård, og borgerne havde egne ko- og svinehyrder, som passede kvæget om dagen uden for byen. 1485 hærgede en storbrand byen, og det er nok først efter den tid, at Familierne opfører deres stenhuse.

Flensborg blev heller ikke forskånet for stormfloder. På Kompagnietor kan man stadig i dag aflæse, hvor højt vandet har stået ved tidligere stormfloder. Beliggenheden nedenfor skrænten betød på den anden side, at så snart der faldt megen nedbør, blev gader og pladser skyllet rene for affald - et problem, som alle andre byer ellers sloges med.

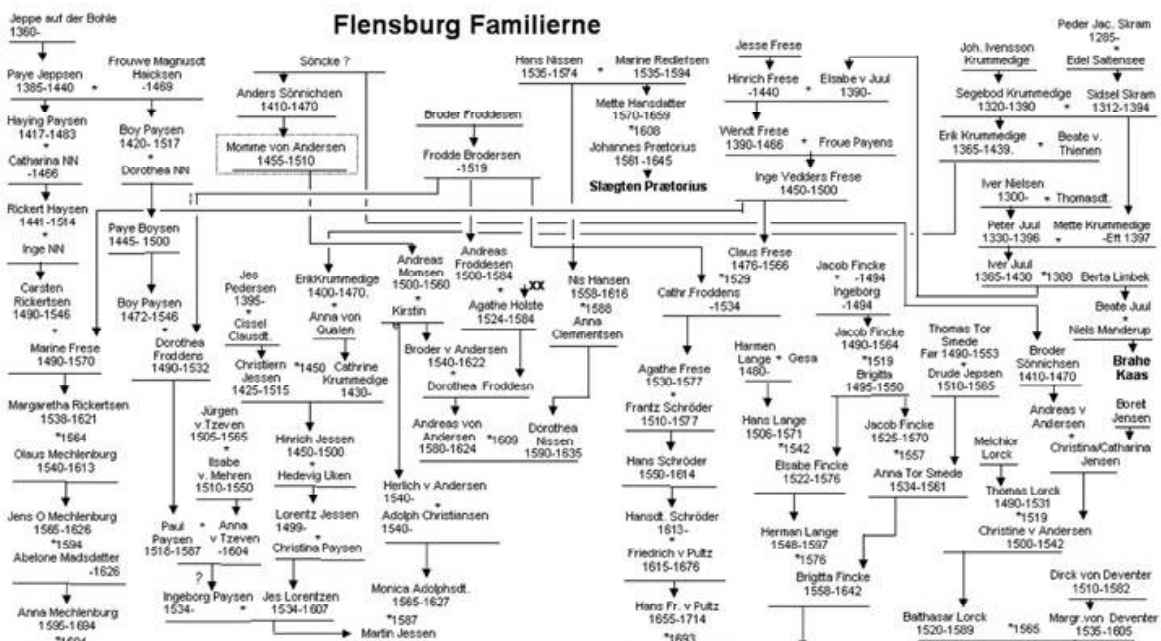
Fra 1526 fik den lutherske lære fodfæste i byen, hvilket medførte, at der kom mere tysk kultur og sprog, mens områderne omkring byen stadig var dansk prægede.

Til Flensborg kom der mange tilflyttere fra det vestlige Slesvig - Nordfriesland og fra Westfalen.

De enkelte slægter

Efter nu at have "sat scenen", kommer jeg til beskrivelsen af de enkelte slægter og personer. Den er delt op i 10 afsnit, som i en relativ kort form - men med billeder, hvor jeg kan finde nogen - fortæller, hvem de var var, og hvad de har bedrevet. Det er spændende læsning, men selvfølgelig ikke udtømmende. Det ville fylde en bog.

Men de, der vil stifte nærmere bekendtskab med enkelte grene, vil jeg henvise til den litteraturliste, jeg bringer som afslutning på kapitlet. Måske får en eller anden en dag lyst til at fortsætte forskningen.

Håkon Jarl

Håkon Jarl, som maleren Christian Krohg (1852-1925) forestillede sig ham

Håkon Sigurdsson Jarl eller Håkon Ladejarl, Håkon jarl hinn ríki (født ca. år 935 og død 995), regerede Norge fra ca. 970 til 995.

I 962 havde Harald Gråfeld og hans brødre myrdet hans far, Sigurd Håkonsson Ladejarl, ven og rådgiver for Håkon den Gode. Dette førte til, at forholdet mellem trønderne og eriksønnerne blev stærkt forværret. Håkons søn, Sigurd, tog så kampen op mod kong Harald. De var nogenlunde lige stærke og kæmpede i flere år uden at nå frem til et afgørende slag. Sigurd blev nogle gange tvunget til at forlade landet, men hver gang kom han tilbage og forhindrede, at Harald Gråfeld fik stærkere fodfæste i Trøndelag.

Samtidig underlagde Harald Gråfeld sig Viken, (området omkring Oslofjorden), og dette førte til, at danekongen Harald Blåtand begyndte at bekymre sig for, om Harald Gråfeld fik for meget magt, og han fik ham narret til Danmark, hvor han blev snigmyrdet.

Håkon Sigurdson Ladejarl fik så magten i Norge af danskekongen, selv om han havde beholdt den gamle asetro og ovenikøbet givet den en vis fornyelse.

Omkring 973-974 drog han til Danmark for at hjælpe Harald Blåtand med at forsvare

Danmark mod den tysk-romerske kejser Otto 2. De tabte slaget, og Harald Blåtand forpligtede sig til at kristne Norge. Håkon Jarl blev tvunget til at lade sig døbe, men frasagde sig senere både kristendommen og danskekongens styre i Norge. Derefter betalte han ingen skatter til Danmark og gav heller ikke yderligere hjælp.

Harald Blåtand sendte en straffeekspedition til Viken og begyndte at lade folk døbe og underlagde sig området. I 980'erne sendte Blåtand en styrke til Norge for at knække jarlen sammen med jomsvikingerne. De fik imidlertid en kraftig haglbyge imod sig, hvilket bidrog til at angrebet mislykkedes, og Håkon Jarl sejrede. Danskerne opgav derefter for en tid at herske i Norge.

Håkon blev efterhånden meget upopulær blandt stormændene i Trøndelag, så da Olav Tryggvason kom til Trøndelag med en hær i 995, sluttede bønderne op om Olav. Dette førte til, at Håkon måtte flygte og gemme sig på gården Rimol i Melhus. Der blev han dræbt af sin gode ven og træf, Tormod Kark.

Håkon havde flere skjalde i sin hird; nordmanden Eyvind Skaldaspillir samt islændinge som Einarr Skálaglamm, Tindr Hallkelsson og Eilífr Goðrúnarson.

Håkon Jarl i litteraturen

Håkon Jarls sidste dage og kristendommens sejr over asetroen i Norge danner rammerne for Adam Oehlenschlägers første historiske drama, "Hakon Jarl". Et af hans kendteste digte er "Hakon Jarls død".

Hakon Jarl, Op.16 (Smetana, Bedøich)

Symfonisk digt efter Tragedien af Gottlob Adam Oehlenschläger

Eksterne henvisninger

Vilh. Ia Cour: Kong Gorm og Dronning Tyre; Historisk Tidsskrift, Bd. 9, rk. 5; 1926

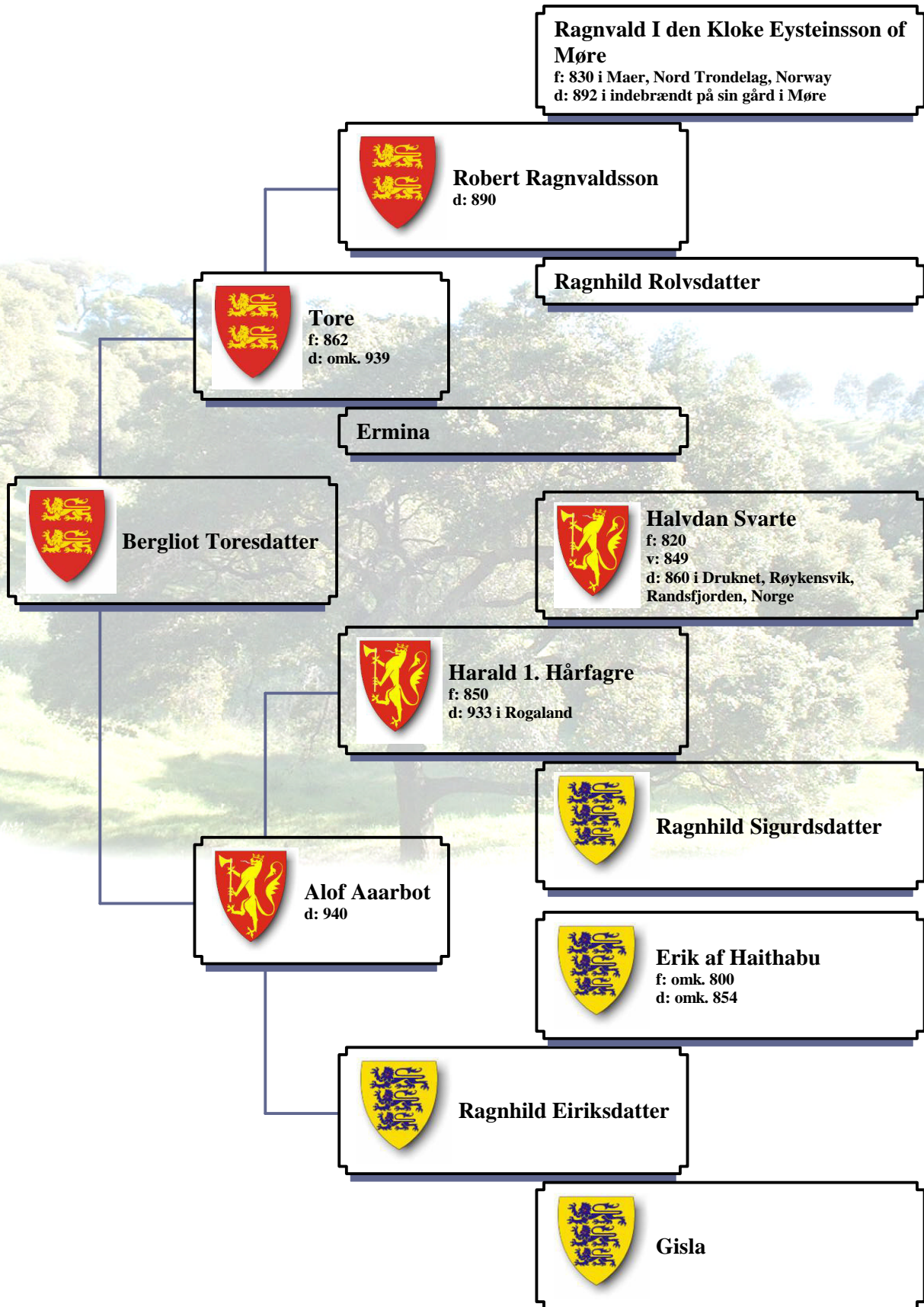
Svend Ellehøj: Olav Tryggvesons fald og Venderne; Historisk Tidsskrift, Bd. 11, rk. 4; 1953

Kr. Erslev: Dronning Tyre og Dannevirke; Historisk Tidsskrift, Bd. 9, rk. 6; 1929

Finnur Jónsson: Jomsvikingerne (Historisk Tidsskrift, Bd. 8, rk. 3; 1910)

Hakon Grjotgardssøn Hlade-Jarl havde hele Herredømmet i Throndhjem, medens Kong Harald var andensteds i Landet, og af alle Mænd i Thrøndelaugen var han den, som Kongen gjorde mest af. Efter ham fik hans Søn Sigurd Jarldømmet i Throndhjem, og boede paa Hlade ligesom hans Fader. Hos ham vare nu Kong Haralds Sønner Halfdan Svarte og Sigrød, som vare blevne opdragne hos hans Fader; de vare næsten jævnaldrende med ham. Sigurd Jarl var en meget viis Mand. Han ægtede Bergljot, en Datter af Thorer Jarl hin Tiende. Bergljots Moder var Alof Aarbod, Kong Harald Haarfagers Datter

Forfædre til Bergliot Toresdatter

Harald Hårfager modtager kongeriget af sin faders hånd.
Billedet er fra det islandske manuskript Flateyjarbók fra 1300-tallet

Harald Hårfager (Haraldr hárfagri) var søn af Halvdan Svarte (sorte), og var konge i Norge fra o. 871 til sin død o. 932, ca. 80 år ifølge sagnene.

Han er efter traditionen den første konge som regerede over hele Norge, men selv om han vandt mange slag, fik han aldrig fuld kontrol over hele riget. Det mest kendte slag han vandt er slaget i Hafrsfjord, formentlig i år 872. Der underlagde han sig store dele af den sydlige del af landet.

Efterslægt

Harald Hårfager siges at have fået ganske mange børn med forskellige kvinder. Det nøjagtige tal kendes næppe, og en del af familieforholdene er da også omtvistede af eftertidens historikere.

En af de danske efterkommere skulle være Dronning Bodil, som, ifald familieskabet er troværdigt, skulle være Harald Hårfagers tip-tip-tip-tip-oldebarn. Fra og med Dronning Bodils barnebarn, Valdemar den Store, skulle den danske kongeslægt altså også med nogenlunde rimelig sikkerhed kunne føre deres slægt tilbage til Harald Hårfager.

Her begynder Kong Olaf Tryggvesøns Saga

Harald hin Haarfagre var Konge over hele Norge en lang Række af Aar. Før hans Tid vare der mange Konger, af hvilke nogle kun havde eet Fylke at raade over, andre dog noget mere; men alle disse berøvede Kong Harald deres Riger; nogle faldt, andre flygtede ud af Landet, og andre opgave Kongedømmet, saa at ingen nu bar Kongenavn uden han ene; i hvert Fylke satte han en Jarl til at styre Landet og holde over Loven.

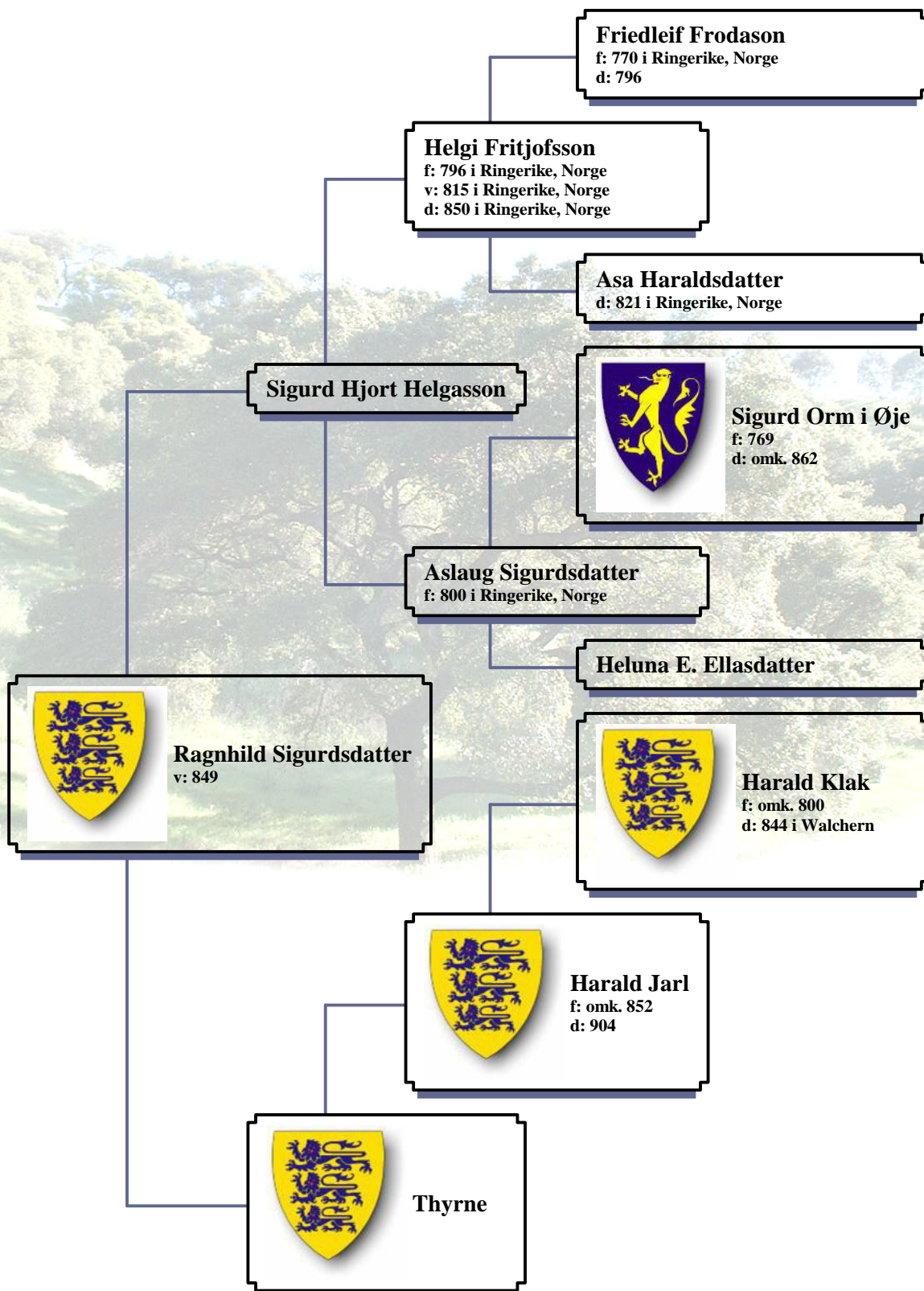
Kong Harald var en Søn af Oplændingernes Konge Halfdan Svarte; Halfdan Svartes Fader var Gudrød Jagtkonning, en Søn af den Kong Halfdan, der førte Tilnavnet hin

Milde og hin Madilde, fordi han gav sine Mænd i Sold ligesaa mange Guldpenge som andre Konger Sølvpenge, men han gav dem ikke tilstrækkelig Mad. Halfdan Svartes Moder var Asa, en Datter af Harald Rødsæg, Konge paa Agde. Harald Haarfagers Moder var Ragnhild, en Datter af Sigurd Hjort; hans Moder igjen var Aslaug, en Datter af Sigurd Orm i Øje,

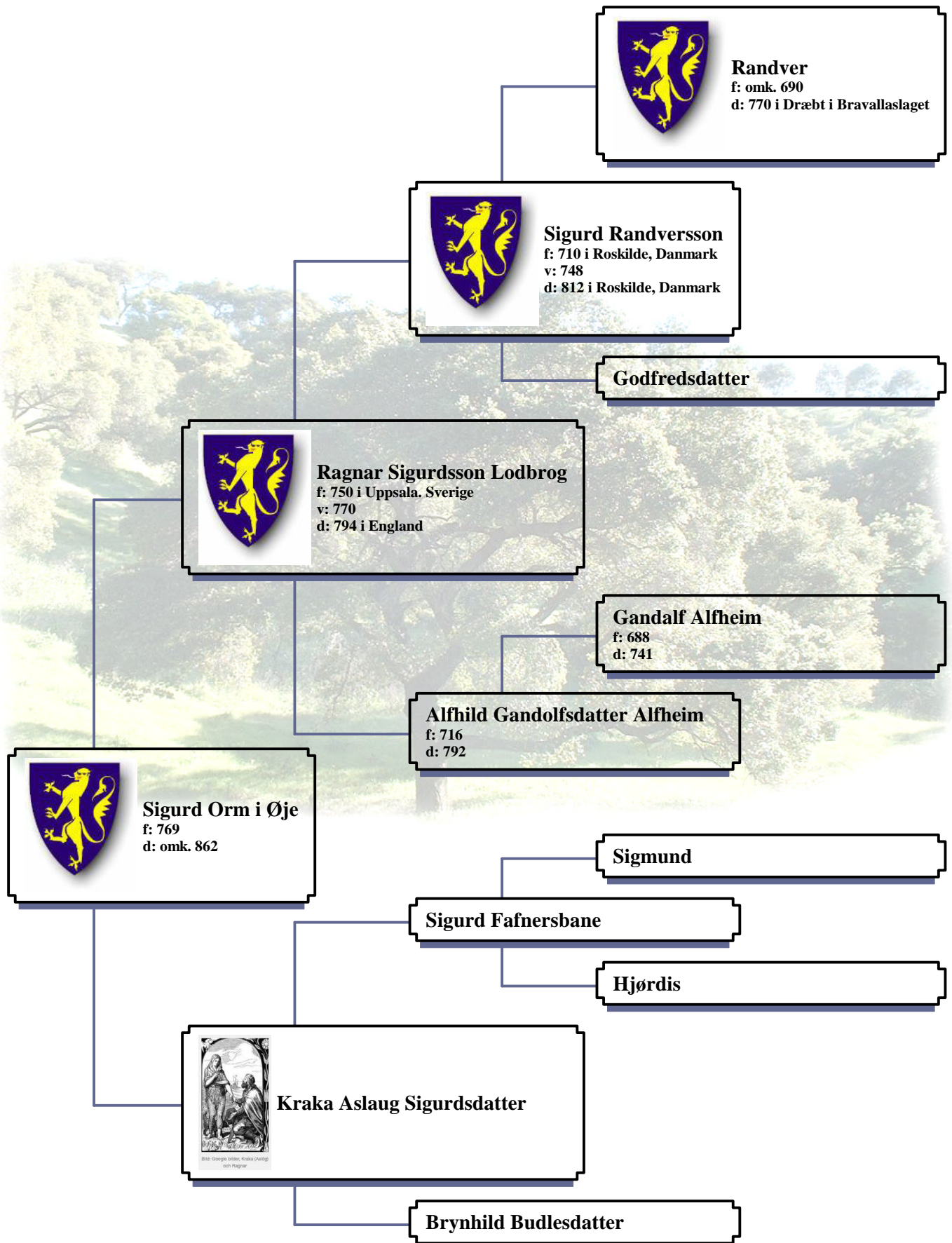
Ragnar Lodbroks Søn; Sigurd Orm i Øjes Moder var Aslaug, en Datter af Sigurd Fofnersbane. Sigurd Hjort havde til ægte Thyrne, en Datter af Klak-Harald i Jylland og en Søster til Thyre Danmarks Bod, som var gift med de Danskes Konge Gorm hin GAMLE. Thyrne var Moder til Ragnhild, Harald Haarfagers Moder. Harald var ti Vintre gammel, da han kom til Regjeringen efter sin Fader. Han var den største og stærkeste af Mænd, og derhos smuk, viis og driftig. Hans Morbroder Guttorm, Sigurd Hjorts Søn, var Befalingsmand over Huustroppen, forestod hele Rigets Styrelse, og var tillige Hertug eller Anfører for Hæren. I Begyndelsen vandt Kong Harald Oplandene, og tog alle de Høvdinge af Live, som vilde sætte sig i Besiddelse af dette Rige. Dernæst sendte han Bud efter en Mø, som hed Gyda, en Datter af Kong Erik paa Hørdeland; hende vilde han tage til sin Frille, eftersom hun var en dejlig og stormodig Kvinde. Hun blev opfostret hos en mægtig Mand paa Valdars. Da nu Kongens Udsendinge kom did, og fremførte deres Ærende for Møen, svarede hun saalunde: "Ej vil jeg bryde min Jomfrustand for, var det endogsaa, at ægte saadan en Konning, som ikke har mere end nogle Fylker at raade over, og det tykkes mig underligt, at der ikke her findes en Konning, som saaledes vil underlægge sig Norrig og være Enevoldskonning derover, som Konning Gorm i Danmark eller Erik i Upsal." Sendemændene syntes, at hun svarede temmelig stolt, og spurgte hende, hvor hun vilde hen med saadant et Svar; Kong Harald, meente de, var dog altid saa mægtig en Konge, at det for hende vilde være et anseeligt Giftermaal. Men skjønt hendes Svar paa deres Ærende ikke stemmede overeens med deres Ønske, saae de dog den Gang ingen Udvej til at føre hende bort imod hendes Villie, og lavede sig derfor til Hjemrejsen. Da de nu vare rejsefærdige, og man fulgte dem ud, talte Gyda saalunde til dem: "Bærer dette mit Svar til Konning Harald, at jeg allene under den Betingelse vil love at blive hans Ægtekone, om han forud vil gjøre det for min Skyld, at underlægge sig hele Norrig, og raade over dette Rige saa frit og frelst, som Konning Erik over Sverrige, eller Gorm hin Gamle over Danmark, thi da tykkes mig, at han med Rette kan kaldes en Folkekonning."

Sendemændene droge derpaa tilbage til Harald, og fortalte ham Møens Svar Ord til andet, og lagde til, at hun var overmaade dumdrstig og uforstandig, og at hun havde vel fortjent, at Kongen sendte Mandskab efter hende, saa hun, til sin egen Vanære, maatte nødes til at følge med. "Nej," svarede Kong Harald, "ej har denne Mø talt ilde, heller ikke gjort noget, som fortjener at hævnes; derimod bør jeg meget takke hende for hendes Ord, thi hun har mindet mig om en Ting, som det nu tykkes mig underligt, at jeg ikke før har betænkt; nu gjør jeg det Løfte, og det sværger jeg ved den Gud, som mig skabte og Alting raader, at aldrig skal jeg lade mit Haar klippe eller kæmme, førend jeg har underlagt mig al Norrig med Skat og Skyld og fuldkomment Vælde, og i modsat Fald vil jeg døe." For dette Løfte takkede Hertug Guttorm ham, og lagde til, at det var kongeligt, at fuldkomme vel sine Ord. Fra den Tid af vandt Kong Harald og underlagde sig hele Norge, som det fortælles i hans Saga. Og da han nu var bleven Enevoldskonge over hele Landet, kom han i Hu de Ord, som den stormodige Mø tilforn havde talt, og han sendte nu sine Mænd efter hende, lod hende komme til sig og ligge ved sin Side.

Forfædre til Ragnhild Sigurdsdatter

Forfædre til Sigurd Orm i Øje

Regnar Lodbrog (norrønt: Ragnarr Loðbrók)

Han var en dansk sagnkonge fra det 9. århundrede. Hans historie er fortalt af Saxo og i den islandske Regnar Lodbrogs Saga. Ragnar var beslægtet med den danske konge Godfred og var søn af den svenske konge Sigurd Ring. Ragnar fik tilnavnet "Lodbrog" for, han iført en stivfrossen dragt besejrede en lindorm, der vogtede kongedatteren Thora. Regnar havde sønnerne Ivar Benløs konge af Irland, Ubbe ekskonge af Danmark, Halvdan, Bjørn Jernside, Helge, Regnald og Sigurd Orm-i-Øje (konge af Danmark og jarl af Frisland); foruden datteren, Aaluf og mindst en datter mere.

Det eneste, man véd med absolut sikkerhed, er, at Regnar havde nogle døtre, for det var døtrene, som havde broderet flaget Ravnens, som blev taget af englænderne, da Ubbe faldt. Ellers er vi henvist til sagn og senere historieskrivning.

Om Ragnar Lodbrogs erobringstogt mod Paris se bogen om Adele af Franken under Karl 2. den Skaldede.

Regnar blev sandsynligvis konge efter Horik 2. eller lidt senere, hvis det da var Regnars søn Helge, der efterfulgte Harald og Sigfred år 891.

I følge Fragmentary Annales of Ireland blev Ragnars søn Halvdan med sine tre sønner fordrevet til Orkneyøerne af sine to yngre brødre. Dette skete senest 854 efter de franske annaler. Muligvis havde han også en slægtning, Halvdan, som var konge i en del af England og måske en søn Helge, konge af Danmark. Regnars søn, Helge, er muligvis identisk med den Helge, der blev styrtet fra tronen af Olaf fra Sverige.

Aslaug Sigurdsdatter

Hun er sagnhelten Regnar Lodbrogs anden hustru. Hun nævnes som mor til de fleste af hans berømte sønner.

Regnar skal have fundet hende under navnet **Kraka** (Kraaka, Kráka) på en bondegård ved Spangereid, Lindesnes, på Norges sydspids og først senere fået hendes kongebyrd at vide. Norske stedsagn påviser harpehøjen, hvor hun som barn drev i land, skjult i en gulddharpe.

Aslaug ('Kraka') af Mårten Eskil Winge

Det middelalderlige norsk-islandske sagn (tidligst ca. 1150) gør hende til en datter af Brynhild og **Sigurd Fafnersbane** (Sigurd Fåvnesbane)

Hendes historie er fremstillet i forskellige nordiske folkeviser og fyldigst i den islandske saga om Ragnar Lodbrog. Her spiller hun en fremtrædende rolle: til hende knyttes eventyret om bondedatteren, der skal komme til kongen "ikke nøgen og ikke påklædt", desuden måtte hun ikke have spist og dog ikke være fastende, ikke fulgt af noget menneske og dog ikke alene. Hun indhyllede sig i sit hår og et fiskenet, bed i et løg og havde en hund som ledsager.

Sagaen lader hende gribe stærkt ind i sønnernes færd, blandt andet ved at ægge dem op til at hævne hendes stedsønner Erik og Agnar. I skildringen af hendes dybe følelse, hendes dristighed og vid har den islandske sagadigtning tegnet en af sine ædleste kvindeskikkelser.

Det til de norske krakasagn svarende danske sagn er måske Saxos fortælling om Regnar og bondedatteren

Sigurd Fafnersbane er en skikkelse i nordisk mytologi beskrevet i Ældre Edda og den islandske Vølsungesagaen. Han er søn af Sigmund og Hjördis og gift med Gudrun. Med sværdet Gram dræber han dragen Fafner og får tilnavnet "Fafnersbane". Derefter dræber han smeden Regin, som er Sigurds fosterfader og Fafners broder. Billeder på resterne af en portal fra Hylestad stavkirke i Setesdal Norge og en kristen billed- og runeristning på Ramsundsberget i Södermanland i Sverige er eksempler på middelalderens billedfremstillinger af episoderne i Vølsungesagaen og Den Ældre Edda. Sigurd bliver efter sin død Einherjer som sin far.

Sigurd har mange ligheder med den germanske Nibelung-sagnheld Siegfred, der i det 19. århundrede får en fremtrædende rolle i Wagners cykliske opera-epos, Nibelungens Ring og i det 20. århundrede i tyskernes Dolkestødslegende.

Sigurd dræber Fafners broder, smeden Regin, som er Sigurds fosterfader. Dørstolper fra Hyllested kirke. Norge.

Sigurd Fafnersbane, nordisk sagnhelt. Hans liv er skildret i eddadigting, i sagaen om Vølungerne og i folkeviser (særlig færøske). Sigurd er en posthum søn af kong Sigmund i Frankland og vokser op hos kong Hjalprek i Danmark; her får han to overnaturlige hjælpemidler, hesten Grane, der stammer fra Odins hest Sleipner, og sværdet Gram, som hans fosterfader Regin smeder af hans faders itubrudte sværd.

Således udstyret udfører Sigurd to enestående bedrifter: Han dræber dragen Fafner, der vogter en umådelig guldskat på Gnitahede, og han rider gennem de flammer, der omgiver Brynhilds borg. Dragekampen skaffer ham ry og rigdom, der gør ham acceptabel som bejler til Gudrun Gjukesdatter, og de bliver GIFT.

Ifølge nogle beretninger har Sigurd været forlovet med Brynhild inden sit giftermål med Gudrun, men flammeridtet udfører han senere og ikke på egne vegne, men for sin svoger Gunnar, idet han bytter skikkelse med Gunnar, som ønsker at bejle til Brynhild, men ikke selv kan trænge igennem flammerne.

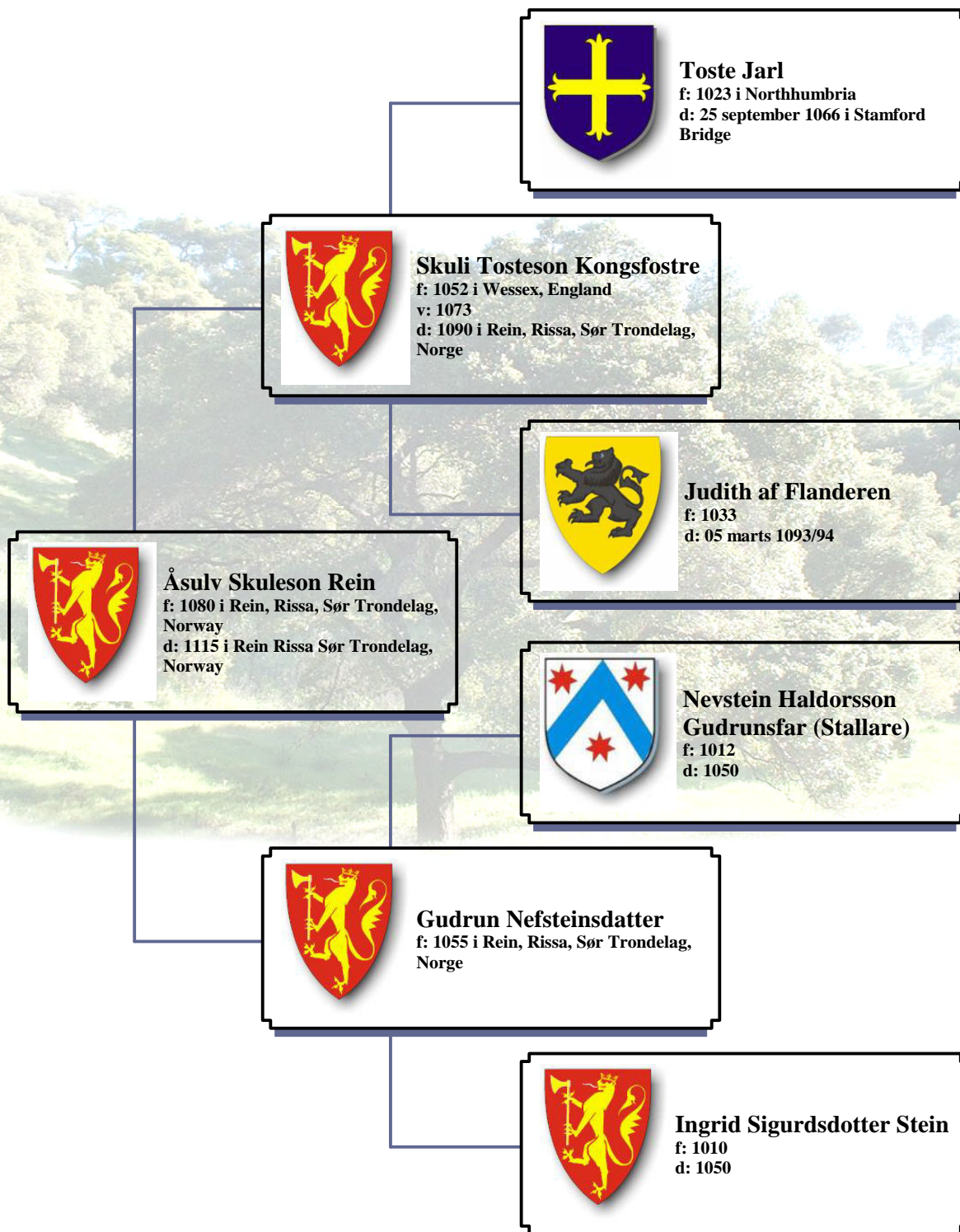
Brynhild giver sit jaord til den formodede Gunnar, og de to deler leje, dog med et draget sværd mellem sig. Brynhild og Gunnar bliver derefter GIFT. I et opgør mellem Brynhild og svigerinden Gudrun kommer det frem, at Brynhild er blevet narret; hun er ikke, som hun troede, gift med den ypperste helt.

Hun ægger nu Gunnar og de andre Gjukunger til at dræbe Sigurd; for ikke at bryde den troskabsed, de har aflagt til Sigurd, får de ældste brødre den yngste, Guttorm, til at udføre drabet.

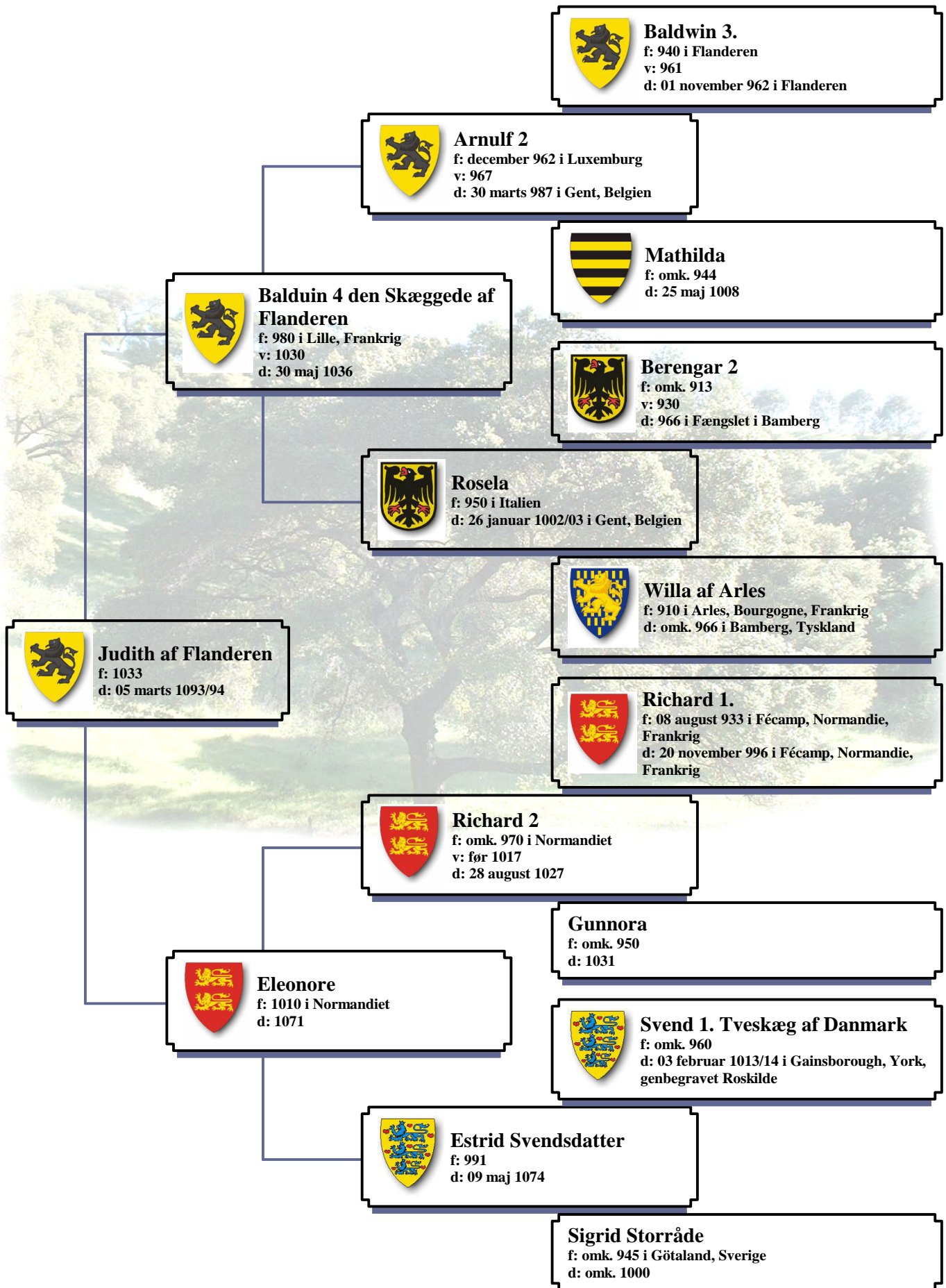
Sigurd er identisk med den sydgermanske traditions Siegfried (se Nibelungenlied).

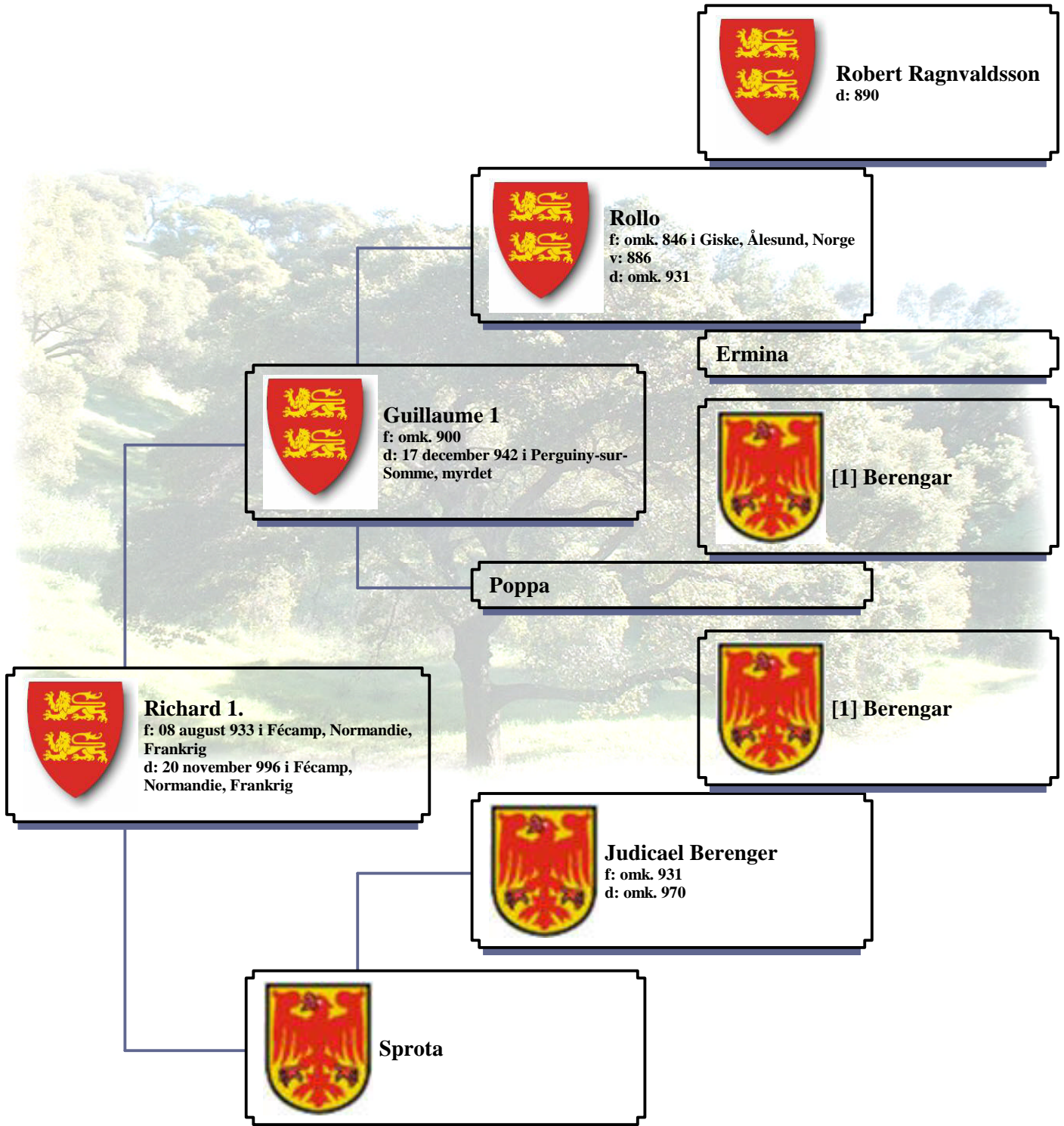
Forfædre til Åsulv Skuleson Rein

Forfædre til Judith af Flanderen

Forfædre til Richard 1.

Rollo

Rollo er den vikingefører/konge, som kommer længst i rollen som regional beskytter i frankerriget (jf. Godfred i Flandern 882-885 og Sigfred de Guines o.960). Hans efterkommere blev først hertuger af Normandiet, og siden indtog hans 2xtip-oldestøn Vilhelm Erobreren England i 1066.

Dudo af St. Quentin er o.1015 den første, der skriver om Rollos historie. Han følges op af Vilhelm de Jumièges o.1070. I disse skrifter er Rollo af dansk kongeslægt og tilbringer sin ungdom i Danmark. Han forlader Danmark pga. af strid med den danske konge Sigfred. Da han er den, der senere forestår normannernes (hovedsagelig danske) kolonisering af det område, der kommer til at hedde Normandiet, er det naturligt at forvente, at han var af dansk kongelig slægt.

Mindesten for Rollo i Fakse

Sagaerne, der først er nedskrevet mere end hundrede år senere, har et andet mere norskpræget bud, nemlig at Rollo er identisk med en vis Ganger-Rolf, søn af Ragnvald Møre-jarl. (Det er usikkert, om sagaens Ganger-Rolf er identisk med Ragnvalds søn Rolf.) Han forlader Norge, fordi han er kommet i modsætningsforhold til Harald Hårfagre. Den historiske Rollo/Rolf optræder dog som ung i England og (det senere) Normandiet midt i 870'erne og kan derfor kronologisk set vanskeligt være søn af Ragnvald Møre-jarl og i opposition til Harald Hårfagre, som først ca.10 år senere kommer til magten. Det ville være mere overbevisende, hvis man i stedet havde peget på Ragnvalds ældre, uægte søn Rollaug, hvis alder passer bedre til Rollos data, og hvor navnet mere naturligt bliver til "Rollo". Rollaug er dog kendt som fokuseret på koloniseringen af Island.

Jeg har derfor bygget min model op med størst tilknytning til Dudo af St. Quentins oplysninger. Det har så også støttet syntesen af [Godfredsønnernes slægt <./Artikler%20A/Godfredsoennernes%20slægtsgren.htm>](http://www.godfredssoennernes.slægt.dk/Artikler%20A/Godfredsoennernes%20slægtsgren.htm), hvortil der henvises.

Rollos karriere

Rollo anslås at være født o.855 og givet navnet Rolf efter sin farfader (søn af kong Godfred d. 810). Faderen, hvis navn vi tror er Ketil efter Richer af Reims, har formentlig en post som regionalregent i Danmark (efter Dudos beretning i Halland).

Familien kommer i strid med kongen, og det kan så kun være den nye konge Sigfred (873), måske fordi Rollos fader egentlig var født samme år som denne og derfor var ligestillet til den danske trone. Faderen dør/bliver dræbt o.873 formentlig efter en blodig tronstrid, og herefter forsøger Rolf og lillebroderen Gorm at klare sig selv. Gorm dør imidlertid kort efter.

Rolf drager ud på vikingefærd o.874 og antager (efter min vurdering) Rollo/Rolla som et "nom de guerre". Han samarbejder med Guthrum (søn af Sigurd Hjort) i England, men drager herefter til Normandiet (ASC 876). Han er senere flere gange i England og hjælper bl.a. Guthrum i Østangel (East Anglia) o.886.

I Normandiet sker der en bosættelse af (mest) danskere, men også af nordmænd, de fleste fra en "mellemstation" i England.

Rollo finder hustruen Poppa de Bayeux (eller Valois) o.889, men først i 914 bliver de gift formelt, sikkert for at legitimere børnenes arveret. (Poppa er et kælenavn for Roberta.)

Som agnatisk oldebarn af Godfred (d. 810) var Rollo utvivlsomt med i kongevalget o.893. Klak-Harald var formentlig en anelse ældre, men han blev tydeligvis fravalgt af veldansle vælgere. Af resultatet kan man aflede, at Rollo heller ikke var acceptabel, måske fordi også han var med ved nederlaget ved Löwen i 891 og gjorde en dårlig figur.

Omkring 900 udvider Rollo sit område, og det kommer o.911 til en kritisk kamp med Karl den Enfoldiges styrker. Her taber Rollo kampen, men han må alligevel have stået ganske stærkt, da han efterfølgende indgår en fordelagtig fredsftale og får tildelt Normandiet som grevskab i 911. Han bliver til gengæld døbt ved denne lejlighed og får døbenavnet Robert, og det fortælles desuden, at han fik Karls datter Gisela som hustru.

Rollos dåb i Rouen i Frankrig

Meget af dette er utvivlsomt sandt, for resultaterne satte spor. Derimod må historien om ægteskabet med Karls datter Gisela være en fiktion. Karl den Enfoldige er født 879 og bliver først gift i 907 (med Frederune), så en eventuel datter kan kun være blevet giftemoden i 911, hvis han har avlet hende som 20-årig og uden for ægteskab, og det forlyder der intet om. En forsker (vistnok Payne) har så konstateret, at det i stedet kunne være en Gisela i form af Karls halvsøster. Der er virkelig en sådan, men hun er angivelig død i 880'erne. Og var hun ikke det, ville hun som født før 870 være for gammel i 911. Den tolkning kan altså ikke bruges. Navnet Gisela antyder (som foreslået af Stewart Baldwin), at der kan være tale om en luftspejling af historien om Godfred Normanneren i Flandern o.882.

Rollo bliver meget gammel, da hans død først registreres 932. Hvis dette er korrekt, så han bliver o.77 år gammel, er det rimeligt at hans søn Vilhelm Langsværd var de facto regent i de seneste år.

Rollos børn

Rollo/Robert og Poppa/Roberta får sammen i hvert fald to sønner og to døtre.

Guillaume/Vilhelm med tilnavnet Langsværd er ældste søn, men hans navn afspejler ikke hverken Rollos eller Poppas herkomst. I det hele taget kan det hurtigt fastslås, at denne familie af en eller anden grund ikke har ønsket at anvende opkaldsreglerne. Vilhelm, der efterfølger Rollo som greve af Normandiet, kommer hurtigt i strid med grev Arnulf af Flandern, som (også) har trang til ekspansion af sit råderum, og det ender 943 med, at Arnulf dræber Vilhelm. Flere kaster sig herefter over Vilhelms mindreårige søn Richard, men han hjælpes 945 af en undsætningsstyrke fra Danmark under ledelse af en kong Harald, som kun kan være den senere kong Harald Blåtand.

Den anden søn hedder Robert og bliver greve af Corbeil, dvs. Korvey.

Ældste datter hedder Crispina og bliver gift med Grimaldus 1 de Monaco. Den anden datter har flere navne: Gerlaug/Gerloc/Gerletta eller Adela, de første af tydelig nordisk oprindelse (med lidt fransk tilsætning), mens det sidste klart er hendes frankiske navn. Hun giftes med Guillaume 3 d'Aquitaine. Døtrene kommer altså i fint selskab, så Rollo er virkelig blevet accepteret.

I en del verserende slægtstavler har Rollo også datteren Kalina/Kadlin/

Katalina. Uden selv at have studeret dette emne indgående kan jeg kun sige, at hun snarere synes at være en datter af Ganger-Rolf. Han fortælles nemlig at have fået en datter i Skotland. Denne Kalina bliver gift med Bjolan = Beolan Litol, irsk konge d.969 (se AI 969), så hun hører sikkert til i disse områder.

Rollos efterslægt

I Rollos efterslægt har successionsprincipperne ikke nordisk præg og peger tydeligere på en egentlig arvefølge med ældste søn osv. Den direkte linie ned til Vilhelm Erobreren/William the Conqueror/Guillaume le Conquérant er som følger:

Rolf/Rollo/Robert 1 f. o.855, d. 932

Vilhelm (Langsværd) f. o.900, d. 943

Richard 1 (uden Frygt) f. o.934, d. 996

Richard 2 (den Gode) f. o.962, d. 1026

Robert 2 (le Diable), f. o.997, d. 1035

Vilhelm 1 (Erobreren, Bastarden) f. o.1027, d. 1087

Jeg minder om, at Knud den Stores søster Estrid i 1017 blev forsøgt gift med Richard 2, der netop det år havde mistet sin første hustru Judith de Bretagne. Som genfortalt i artiklen om Svend Estridsens moder blev dette ægteskab ikke til noget. Ellers ville Danmarkshistorien have set anderledes ud.

Også datteren Gerlaug/Adela får gennem sit ægteskab med Guillaume 3 d'Aquitaine (eller med et andet navn Guillaume 1 Tête d'Etoupe) en efterslægt med fine linier, som bl.a. indeholder den danske dronning Berengaria/Bengerd g. m. Valdemar Sejr af Danmark

Det er helt sikkert, at Rollo har agnatiske efterkommere, der lever i dag. Den allerede omtalte Richard 2 havde en yngre broder Robert d'Evreux (o.965 - 1010), som fik en større efterslægt. Den finere del af denne gren sluttede reelt i 24. generation med en Robert Devereux, 3rd Earl of Essex, der døde i London 1646. (Dennes fader (også kaldet) Robert blev henrettet 1601 under Elisabeth 1.) Som følge af det engelske arvesystem fik yngre sønner stort set intet ved deres fædres død, så slægten havde også et "proletariat", formentlig med kerne i Irland. Herfra skete der en betydelig udvandring til Canada, USA og Australien, hvor der i dag findes adskillige med navne som Devereux, Deveraux eller flere andre lignende varianter.

De nye normannere

Der er ikke skygge af tvivl om, at Normandiet har fået sit navn af de kolonisateurer, der invaderede området i slutningen af det 9. århundrede sammen med Rollo. Senere kom så de folk, der havde rod i dette Normandiet, til meget naturligt at kaldes normannere, hvilket har givet anledning til meget uklarhed og misforståelse, ikke mindst fordi der er stor forskel på ny og gammel normannisk kultur.

Ligesom Rurik-dynastiet i Rusland trods sin nordiske baggrund ikke skabte et rige med særlig meget nordisk kultur, og hvor det nordiske præg hurtigt blev udvandet også i fyrsteslægten, kan Rollo-dynastiet ikke siges at afsætte dominerende præg af nordiske forhold i Normandiet. Det ser man især efter erobringen af England i 1066, hvor den (nye) normanniske kultur mødes med angelsaksisk og (gammel) normannisk kultur. Som det fremgår af Bayeux-tapetet, er der ikke de helt store forskelle i krigsførelsen, men på næsten alle andre områder viser de nye normannere sig at være helt forskellige.

De nye normannere breder sig ikke blot til England, men gennem et par familiers udvandring (som lejesoldater) sætter normannerne sig også på det sydlige Italien. Hovedpersonerne Tancred de Hauteville og hans søn Robert Giscard har intet kongeligt blod i årene, selv om den sidste faktisk bliver hersker. De blev ikke valgt, men skabte selv deres magt.

Selv om korstogene begyndte, da vikingetogene holdt op, og selv om de nye normannere

spillede en stor rolle i de første korstog, tror jeg ikke som visse andre, at man kan argumentere positivt for den påstand, at korstogene overtog den krigeriske rolle, som vikingetogene have haft de foregående tre hundrede år.

© Peter Lawætz, version maj 2014

Rollos statue i Ålesund, Norge

kopi af Statuen i Rouen,
Frankrig

Rollos grav i Rouen, Frankrig

Indeks over personer

- (**
(Stallare) -
Nevstein Haldorsson Gudrunsfar:
99
- 1**
1 -
Hertug af Normandiet Guillaume
(Alias: Langsværd): 101
1. -
Greve af Normandiet Richard
(Alias: Sans Peur (uden
frygt)): 100, 101
- 2**
2 -
Hertug af Flanderen Arnulf: 100
Berengar: 100
af Normandiet Richard (Alias: den
gode): 100
- 3**
3. -
Greve, Flanderen, Artois Baldwin:
100
- A**
Aelfled -
Uden navn Iii: 45
Alfheim -
Alfhild Gandolfsdatter: 94
Gandalf: 94
Andersdatter -
Uden navn: 28
Arles -
Willa af: 100
Austmansson -
Guttorm: 37
- B**
Berengar -
greve af Bayeux Uden navn: 101
Berenger -
Judicael: 101
Blåtand -
Konge af Danmark Harald 1.: 46
Bohle" -
Jeppe "Auf der: 80, 82
Budlesdatter -
Brynhild: 94
Busche -
Hasso: 29
foged Henrik: 29
Henrik: 29
- C**
Catharina -
Uden navn: 79-81
- D**
- Danmark* -
Svend 1. Tveskæg af: 46, 100
de Ottenbüttel -
ridder Eler: 25
Nicolaus: 25
den gode -
(navn: Richard 2): 100
den hellige -
(navn: Knud den Hellige): 40
konge af Danmark Knud (Alias:
den hellige): 40
den Rige -
(navn: Ragnhild Eiriksdatter): 90
den Stærke -
Styrbjørn Olafsen: 46
den tause -
(navn: Tore): 90
- E**
Ebbesdatter -
Gythe Margrete: 34
Edel -
(navn: Adele Mathilde af
Flandern): 40
Edmundson -
Erik 8 (Alias: Sejersjæl): 47
Einarsdatter -
Alof: 48
Eiriksdatter -
Ragnhild (Alias: den Rige): 90
Eleonore -
Prinsesse af Normandiet Uden
navn: 100
Ellasdatter -
Heluna E.: 93
Eriksdatter -
Ingeborg: 37
Erikson -
Edmund 2.: 47
Ermina -
Uden navn: 90, 101
Esbernsen -
Peder: 20
Eskild -
Uden navn: 20
Eskildsen -
Esbern: 20
Estrid -
Uden navn: 38, 39
Estridsen -
Svend 2: 44, 46
- F**
Fafnersbane -
Sigurd: 94
Flanderen -
greve af Flanderen Balduin 4 den
Skæggede af (Alias: af
Flandern): 100
Judith af: 99, 100
Flandern -
grevinde af Flanderen Adele
Mathilde af (Alias: Edel):
- 40
af (navn: Balduin 4 den Skæggede
af Flanderen): 100
Foleson -
Tord: 48
Frankrig -
af (navn: Mathilda): 100
Freese -
Henrik: 11
fribonde Ingken Vedders: 10, 79
Marine: 10, 79
væbner Wendt: 10
Friis -
Jesse: 13
Fritjofsson -
Helgi: 93
Frodason -
Friedleif: 93
frygt -
Sans Peur (uden (navn: Richard
1.): 100, 101
Fugl -
Torkjell: 42
- G**
Giske -
Ogmund Torbergson: 48
Skofte Ogmundsson: 48
Tora Skoftesdatter: 42, 48
Torberg Arnesson: 48
Gisla -
Uden navn: 90
Glug -
kongelig mundskænk Oluf: 34
Godfredsdatter -
Uden navn: 94
Gro -
Knud: 36
Gudfastarsson -
Austman: 41
Gudmand -
Uden navn: 33
Gunhild -
Uden navn: 44, 47
Gunnora -
Uden navn: 100
Gutormsdatter -
Helena: 37
Götaland -
Erik Folke af: 40
- H**
Haithabu -
konge af Halland Erik af: 90
Hakonsdatter -
Bergljot: 48
Haraldsdatter -
Uden navn: 38, 39
Asa: 93
Thyra: 46
Haysen -
Borgmester i Flensborg Magnus:
80, 83
Rickard: 79-81

Helgasson -
Konge af Ringerike Sigurd Hjort:
93

Hen -
Harald: 38, 39

Hjørdis -
Uden navn: 94

Holmfrid -
Uden navn: 47

Hvide -
Cecilie Esbernsdatter: 33
Jarl og høvedsmand. Skjalm
Tokesen: 38, 39

Håkonsen -
Sven: 47

Hårfagre -
(navn: Harald 1. Hårfagre): 90
Konge, Norge 872 - 930 Harald 1.
(Alias: Hårfagre): 90

I

Inghe -
Uden navn: 79-81

J

Jarl -
Hakon Sigurdsøn (Alias:
Ladejarl): 47
Harald: 93
jarl over Northumberland Toste:
99
Ulf: 46

Jeppeson -
Paye: 80, 81

Juel -
Elsabe Pedersdatter: 11
væbner. Peder: 14

K

Klak -
Harald: 93

Knudsdatter -
Cecilie: 40

Kongsfostre -
Skuli Tosteson: 99

Kraka -
(navn: Kraka Aslaug
Sigurdsdatter): 94

Krummedige -
Iven: 22
Johan: 22
Mette Segebodsdatter: 14
væbner. Segebod Johansen: 19
Sophie: 29

Krumpen -
Marine: 12
Niels: 16
NN: 16
Peder: 12

Købmand -
(navn: Carsten Rickertsen): 79,
81

L

Ladejarl -

(navn: Hakon Sigurdsøn Jarl): 47
Sigurd: 47

Langsværd -
(navn: Guillaume 1): 101

Lave -
Uden navn: 35

Linde -
Edel Peder Lauritsensdatter
Saltensee af: 23

Litle -
Cæcilia Lagesdatter: 31
Lage Gudmandsen: 33

Lodbrog -
Ragnar Sigurdsson: 94

luitgard -
(navn: Sprota): 101

Løgismose -
NN Ingilsdatter Revel: 13, 18
XX Ingilsdatter Revel: 22

M

Magnusdatter -
Frouwe: 80, 81

Mathilda -
Uden navn (Alias: af Frankrig):
100

Myndel -
Folmer: 15
Hans: 15
Hans: 12
Hans: 12
Mette Hansdatter: 10

Møre -
Mørejarl Ragnvald I den Kloke
Eysteinnsson of: 90

N

Nefsteinsdatter -
Gudrun: 99

Niels -
Uden navn: 28

Nielsen -
Claus: 16
Lage: 28
Vogn: 13, 18

O

Olavsdatter -
Gunhild: 46

Olufsdatter -
Margrethe: 32
Sophie: 16

ormeøje -
(navn: Sigurd Orm i Øje): 93, 94

P

Paysen -
Haying: 79-81

Poppa -
Grevinde af Bayeux Uden navn:
101

R

Ragnhild -
Uden navn: 34

Ragnvaldsson -
Robert: 90, 101

Randver -
Uden navn: 94

Randversson -
Sigurd: 94

Rein -
Guttorm Åsulfsen: 42
Ingrid Guttormsdatter Of: 37
Åsulv Skuleson: 42, 99

Reinmod -
Uden navn: 35

Revel -
Ingil: 13, 18, 26

Rickertsen -
Borgmester i Flensborg Carsten
(Alias: Købmand): 79, 81

Rig -
Asser (Alias: Asser Rig): 37
Asser (navn: Asser Rig): 37

Rolf -
Gange (navn: Rollo): 101

Rollo -
Hertug af Normandiet Uden navn
(Alias: Gange Rolf): 101

Rolvsdatter -
Ragnhild: 90

Rosela -
Prinsesse af Italien Uden navn
(Alias: Susanna): 100

Rytze -
Ann Pedersdatter: 22
Peder: 22

S

Sakstrup -
Knud: 17
Mathias: 17
NN: 21
NN: 12
Ove: 17
Reinhold: 21
Saltensee -
marsk Iver Thokesen: 31
Iversdatter: 27
Peder: 28

Sejersjæl -
(navn: Erik 8 Edmundson): 47

Sigmund -
Uden navn: 94

Sigurdsdatter -
Aslaug: 93
Kraka Aslaug (Alias: Kraka): 94
Ragnhild: 90, 93

Skagesdatter -
Thora: 47

Skjalmsen -
Ebbe: 34

Skofessøn -
Skage: 47

Skram -
Cecilie Pedersdatter: 19
ridder Jacobus: 27
Peder: 30
væbner. Peder: 23

Snarre -
Esbern Assersen: 37

Sola -

Ragnhild Erlingsdtr: 48

Sparkling -

jarl Asbjörn Ulfen: 45

Sprakaleg -

Engelsk Jarl Thrugils: 46

Sprota -

Uden navn (Alias: luitgard): 101

Stein -

Ingrid Sigurdsdotter: 99

Storråde -

Sigrid: 46, 47, 100

Strangesdatter -

Gro: 36

Susanna -

(navn: Rosela): 100

Svarte -

Konge, Vestfold 839 - 872

Halvdan: 90

Sveinsdatter -

Hilkarta: 42

Svendsdatter -

Estrid: 46, 100

T

Tambarskjelve -

Einar: 48

Thyrne -

Uden navn: 93

Tokesen -

Skjalm: 43

Tordsdatter -

Gudrun: 48

Tore -

Uden navn (Alias: den tause): 90

Toresdatter -

Bergliot: 47, 90

Torkelsdatter -

Sigrid: 42

Toste -

Skogul: 46, 47

Trugillus -

Drost Uden navn: 24

Trylle -

Toke Skjalmsen: 38, 39

Tystofte -

Toke Saltensee: 32

U

ukendt -

Uden navn: 80, 82

Ulfeldt -

Anders Grosen: 33

Ingeborg Andersdatter: 33

Ingeborg Andersdatter: 33

Strange: 36

Ø

Øje -

Sigurd Orm i (Alias: ormeøje):

93, 94

A

Aaarbot -

Alof: 90